

Күзгі серуен
қартотекасы

№1 Көлеңкені бақылау.

Мақсаты: көлеңке құбылысына қызығушылықты ояту; көлеңкенің жарық, күнмен тікелей байланысын көрсету; байқағыштыққа тәрбиелеу; жағымды эмоцияларды дамыту.

Педагог көлеңкенің тек күн (жарық) түскенде пайда болатынын көрсетіп, түсіндіреді.

Абай Құнанбайұлы

Көлеңке басын ұзартып,

Алысты көзден жасырса;

Күнді уақыт қызартып,

Көк жиектен асырса...

Іс-тәжірибеде балаларға ұнаған қимылдарды жасатып, көлеңкенің айнадай тура сол қимылдарды қайталайтынын, көлеңкенің тек қара, сұр түсті екенін байқату.

Еңбек әрекеті: қурап түскен жапырақтарды жинау.

Мақсаты: балалардың қарапайым еңбек дағдыларына машықтандыру.

«Үрпек төбет» қимыл-қозғалыс ойыны.

Мақсаты: балаларды ойын шарты бұзбай ойнауға баулу; бір бағытта, бірін-бірін қақпай, жеделдеп жүгіруге жаттықтыру; ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Балалардың біреуі төбетті бейнелейді; ол кілем үстінде жатады, басын алға созылған қолымен аяғына қояды.

Қалған балалар жай ғана оған жақындай түседі, ал тәрбиеші осы кезде былай дейді:

Алдыңғы екі аяққа басын сұғып,

Әнеки жалбыр төбет жатыр сұлық.

Белгісіз жатқаны ұйықтап, яки қалғып,

Момақан, сырты пішіні жуас салғырт.

Ояталық жақындап барайық та,

Қайтер екен содан соң – қарайық та.

Төбет орнынан ұшып тұрып үре бастайды. Балалар қаша жөнеледі. Төбет оларды қуа жөнеледі. Балалардың бәрі жан-жаққа қашып тығылады. Төбет қайтадан кілемге жатады.

Ойын жаңа бастаушымен қайта басталады.

«Теректей биік болып өсейік» жаттығуы.

Мақсаты: балаларды бір бағытта аяқ ұшына тұрып, тепе-теңдікті сақтап, жүруге дағдыландыру; жүруде қолдарды жоғары көтеріп, аяқты өкшеге баспай жүре білу қабілетін дамыту.

№2 Аула құстарын бақылау.

Көркем сөз

Торғай, торғай тоқылдақ,

Жерден тары шоқып-ап

Бөтегесі томпиып

Шиқ-шиқ етіп отырар.

Торғай-торғай тоқтаған,

Торғайды торғай мақтаған.

Бір торғай ұшса боранда,

Бәрі жабылып жоқтаған.

- Балалар, біз бақылаған құс қалай аталады?

- Бұл құс немен қоректенеді? Қайда мекендейді? Бұл құстың адамға деген пайдасы бар ма?

«Құстар және түлкі» қимыл-қозғалыс ойыны.

Мақсаты: балаларды белгі бойынша жан-жаққа шашырап жүгіруге және бір жерге жиналуға дағдыландыру; ойын барысында кейіпкерлердің рөлін аяғына шейін сомдауға, бір-біріне соғылмай қимылдауға, ережені бұзбауға жаттықтыру; достыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

«Түлкіні» санамақ арқылы тандап алуға болады.

Ойын барысында балалардың алаңда секіру, жүгіруді мүмкіндіктері қадағаланады.

«Кегльді қағып ал» жаттығуы.

Мақсаты: допты тура бағытта домалатып, алшақ тұрған кегльді қағып түсіруге дағдыландыру; дәлдікке, ептілікке, зеректікке баулу.

Еңбек әрекеті: қол өнері сабақтарына табиғи материалдарды жинау.

Мақсаты: балалардың қарапайым еңбек дағдыларына машықтандыру.

Балалардың еркін ойындары.

№3 Күнді бақылауды жалғастыру.

Мақсаты: серуендеуге, күнге деген қызығушылықты ынталандыру.

Күннің кешке төмендеу түсетінін көрсету, күннің салқындау болғанын сезінуге шақыру.

«Күн мен жаңбыр» қимыл-қозғалыс ойыны.

Мақсаты: балаларды белгі бойынша жан-жаққа шашырап жүгіруге және бір-біріне соғылмай, бір жерге жиналуға дағдыландыру; вестибуляр аппаратын, кеңістікті бағдарлау қабілетін жетілдіру; ептілікке, достыққа тәрбиелеу.

Шарты: балалар күн дегенде барлығы қыдыруға шығады. Ал «жаңбыр» дегенде ашқан қолшатырдың айналасына жиналады.

«Кегльді қағып ал» жаттығуы.

Мақсаты: допты тура бағытта домалатып, алшақ тұрған кегльді қағып түсіруге дағдыландыру; дәлдікке, ептілікке, зеректікке баулу.

Еңбек тапсырмасы: ойын аяқталғаннан кейін барлық заттарды жинастыру.

Мақсаты: балаларды ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу.

Балалардың еркін ойындары.

№4Аспанды бақылау.

Мақсаты: балаларға аспанның әсемдігін көруге бейімдеу; қадағалау барысында бұлтты ажырата білу, аспан бұлтты, бұлтсыз екенін бақат; бұлттың қозғалысы және өзгерісі жөнінде бақылағанда қадағалауды дамыту; табиғаттың әсемдігін тамашалауға тәрбиелеу. Ашық аспанда бұлтты байқау жеңілірек, оның баяу қозғалатынын, бірте-бірте көбейіп, өзінің түрін өзгертетінін, мақтаға ұқсайтын массаға айналатынын, немесе, керісінше, азайып және еритінін атап өтуге болады.

Жұмбақ.

Көзі жасты – жылауық, келе жатыр бір алып.

Жабырқаса, жылайды, жадыраса құлайды. (Бұлт.)

Тақпақ.

- Ақсың, сұрсың, қарасың,

Қайда қалқып барасың?

- Жерге нөсер төгемін,

Өссін гүлдер, көп егін!

- Гүл-гүл жайнап өсер көк,

Нөсерлетсең, нөсерлет.

«Не жөнінде айтылады?» ойыны.

Мақсаты: сипатты белгісі бойынша табиғат құбылысын шеше білуге машықтандару (жарқырайды, аспан, бұлыңғыр найзағай ойнайды).

«Дөңгелек лапта» қимылды ойыны.

Мақсаты: екі топқа бөліне білуге үйрету, ойыншыларға допты лақтыру, ойын тәртібін (сызықты баспай) сақтай отырып; қозғалыс тепе-теңдігін дамыту.

Еңбек әрекеті: құрап қалған шөптерді жинау (тәрбиешінің көмегімен).

Мақсаты: балалардың қарапайым еңбек дағдыларына баулу.

Құралдары: қолғаптар, қаптар.

Педагог балалардың шөптерге аллергиясын ескеру тиіс.

Балалардың еркін ойыны.

Мақсаты: балаларды өз бетінше ойын тақырыбын таңдауға үйрету

№5Жерде жатқан жапырақтарды бақылау.

Мақсаты: балалардың жапырақтар туралы білімдерін бекіту; сұрақ-жауап арқылы сөздік қорларын молайту; ойлау, қиялдау қабілеттерін арттыру; табиғат әсемдігін сезіне білуге тәрбиелеу.

Ересек адамдармен орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары (гүл тұқымын жинау).

Мақсаты: жұмысты бірігіп орындауға деген ұмтылысты дамыту.

Қимыл-қозғалыс ойындары: “Аттар”

Мақсаты: балалардың қимыл-қозғалыстарын дамыту, балалардың дене қимылдарын, бұлшық еттерін жетілдіру, ойын арқылы көңіл-күйлерін көтеру; "Ер қанаты - ат" деген ұғымды қалыптастыру; жарысып ойнауға.

Барысы: балалар алаңда екі топқа бөлінеді. Үлкен шеңбер сызып, ортасында жалауша болады. Осы жалаушаны екі топ өзара жарысып, белгіленген жерге жеткізу керек. Қай топ бірінші жеткізеді сол топ жеңіске жетеді.

Өзіндік еркін ойын әрекеттері, далаға алып шығатын материалдармен ойындар.

Мақсаты: қызығушылықтарына қарай ойын таңдау мүмкіндігін қамтамасыз ету және өз құрдастарымен қарым-қатынасқа түсе білуін қалыптастыру

№6Бақшадағы күзгі жұмысты бақылау.

Мақсаты: табиғаттағы маусымдық өзгерістер туралы білімдерін бекіту.

Ересек адамдармен орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары (жүйекшелерді үгінділермен толтыру)

Мақсаты: жұппен жұмыс істеуге үйрету; достық қарым-қатынасты дамыту.

Қимыл-қозғалыс ойындары: "Қай жерде жасырылғанын тап".

Мақсаты: кеңістікті бағдарлау.

Өзіндік еркін ойын әрекеттері, қозғалыстарды дамыту.

№7Аула сыпырушының жұмысын бақылау.

Мақсаты: сыпырушының жұмысын бақылауды жалғастыру; сөздік қорын байыту арқылы сөйлеу тілінің дамуына үлес қосу; сыпырушының жұмысына деген қызығушылық пен құрметке тәрбиелеу.

Ересек адамдармен орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары (белгілі жерге қоқыс жинау).

Мақсаты: қоқысты белгілі бір жерде жинау қабілетін дамыту.

Қимыл-қозғалыс ойындары: "Құстар мен жаңбыр".

Мақсаты: ойын кезінде өзара әрекеттесу қабілеттерін дамыту;

Өзіндік еркін ойын әрекеттері, қозғалыстарды дамыту.

Мақсаты: жүру және жүгіру техникасын жетілдіру.

Мақсаты: кеңістіктегі және уақыттағы бағдарды жақсарту.

Мақсаты: кеңістіктегі және уақыттағы бағдарды жақсарту.

№8Ағаштар мен бұталарды бақылау.

Мақсаты: ағаштар мен бұталардың тірі табиғат екені туралы білімдерін бекіту, табиғатты қорғауға тәрбиелеу.

Ағаштар қыста қалай қыстап шыққандығын тексеру.

Тәрбиеші балаларға сұрақтар қояды.

- Балалар, ағаштарға қарап, қандай екенін айтуға болады?

- Тағы қандай өзгерістер болады?

- Ағаштар ауаның ластануынан ауаны тазалайды. Сондықтан адамдар ағаштарды көп отырғызады.

«Өз ағашыңды тап» қимылды ойыны.

Мақсаты: табиғатты аялауға тәрбиелеу; кеңістікті бағдарлауға машықтандыру; зерек болуға тәрбиелеу.

"Допты қуып жетіндер!" қимыл-қозғалыс ойыны.

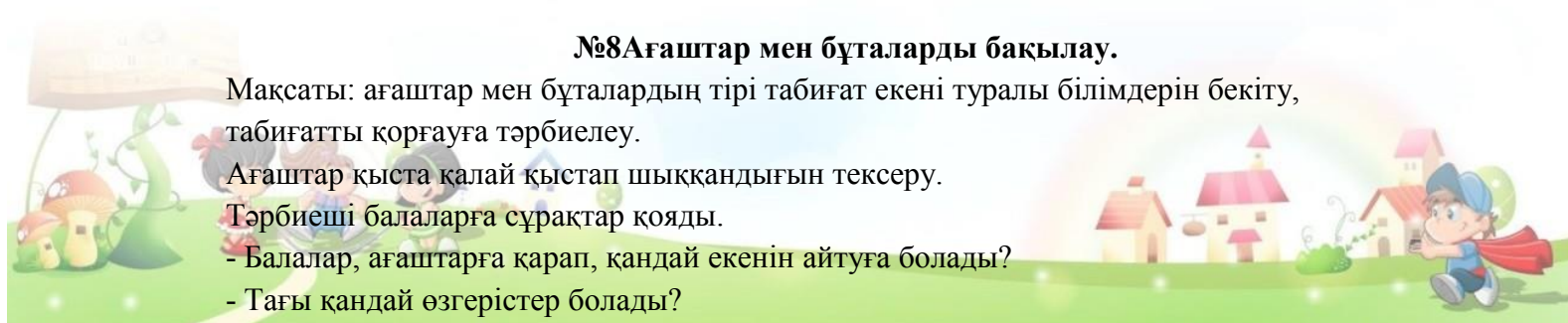
Мақсаты: балалардың доппен ойындарға деген қызығушылықтарын арттыру; допты тура бағытта домалатып, оны қуып жете білуге дағдыландыру; шапшаңдыққа, жылдамдыққа баулу; достыққа тәрбиелеу.

Педагог балаларды екі топқа бөліп, түзу сызықтың бойына тұрғызып, қай баланың атын атайды, сол бала педагог домалатып жіберген допты тез қуып жетіп, келесі кезекте тұрған балаға береді. 2-3 балаға дейін атап шақыруға болады.

Еңбек әрекеті: өскіндері суару.

Мақсаты: балаларда қарапайым еңбек дағдыларын қалыптастыру.

Балалардың еркін ойындары.

№9«Күзгі саябаққа серуен» (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, көркем әдебиет)

Мақсат-міндеттері. Адамдардың саябаққа не үшін келетіні жайында әңгімелесу. Саябақ ішіндегі күзгі өзгерістерге көңіл аудару, бақылау, әңгімелеу.

Еңбек: саябақтағы әртүрлі ағаштардың жапырақтарын жинау. Әр ағаштың жапырағын ажыратуды үйрету.

Балалармен жеке жұмыс: тақпақ жаттату. (көркем әдебиет)

Қ. Шарғытбаев «Күзгі жапырақтар».

Алтын, сары, қызыл, көк

Алуан-алуан жапырақ

Күзгі бақта күлімдеп,

Көз тартады атырап.

"Сызықты баспа" қимыл жаттығуы. (дене шынықтыру)

Мақсат-міндеттері. Балаларды бір бағытта жылжи отырып, екі аяқпен секіруге дағдыландыру.

Балалардың секіру жолының бойына көлденең сызықтар салынады немесе жіптер төселінеді.

Күрделенуі: сызықтардан жылдам секіру (уақытқа).

Қимыл-қозғалыс ойыны: "Лақтыр да, ұстап ал" (2-3 рет ойнатылады).

Мақсат-міндеттері. Балаларды допты лақтыруға және ұстап алуға жаттықтыру.

Балалардың өз еріктерімен жасалатын іс-әрекеттері.

№10"Жаңбыр жауғанда" фонемо-ырғақ жаттығуы. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, көркем сөз, дене шынықтыру)

Мақсат-міндеттері. Балаларды сөздердің ырғағына сай қимылдауға баулу; жаңбырға еліктеуге ынталандыру; артикуляцияны жаттықтыру.

Жау, жау, жаңбыр

Жау, жаңбыр!

Арық суы мол болсын!

Өсімдіктер мол болсын!

Жауған жерің шөп болсын!

Тырс-тырс! Тырс-тырс! (бір аяқпен секіру)

Тарс-тұрс! Тарс-тұрс! (екінші аяқпен секіру)

Шылп-шылп! Шылп-шылп! (екі аяқпен секіру)

"Күн мен жаңбыр" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру)

Мақсат-міндеттері. Балаларды белгі бойынша жан-жаққа шашырап жүгіруге және бір-біріне соғылмай, бір жерге жиналуға дағдыландыру; вестибуляр аппаратын, кеңістікті бағдарлау қабілетін жетілдіру; ептілікке, достыққа тәрбиелеу.

Күрделенуі: екінші белгі бойынша балалар шалшықтарды баспау үшін, биіктеу жерлерге (тастар, бөренелер, орындықтар, сатыларға) жылдам шығып тұруы тиіс.

"Әткеншек" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру, көркем сөз)

Мақсат-міндеттері. Балаларды бірігіп, шеңберде ойын ережесіне сай ойнауға ынталандыру; бір адамдай белгі бойынша шеңбердің біресе бір жағына, біресе екінші жағына жүріп, содан кейін жылдамдықты қосып жүгіруге дағдыландыру; вестибуляр аппаратын дамыту; ептілікке, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Ақырын-ақырын итеріп,
Әткеншекті қозғалтамыз.
Жылдам-жылдап жүгіріп,
Шеңберді айналдырамыз.
Д. Ахметова.

Соңғы сөздерден кейін балалар жерге отырып, қолдарын босатады, демалады.
Ойын бірнеше рет қайталануы мүмкін.

Педагог барлық балалардың бірыңғай қимылдауын қадағалап жүру керек. Шеңбер бойымен жүргізу үшін, балаларды бір жаққа бұрып, беттерін шеңбер ортасына қарату керек. Балалардың ойынды меңгерудегі басты міндеті - аса жылдам жүгірмеу. Әрбір бала қимылдау кезінде шеңбердің бір жақ бойымен жүріп, бүкіл шеңбердің жылжып жатқанын бақылайды.

Еркін ойындар: балалардың негізгі қимылдарды орындай білу мүмкіндіктерін жетілдіру.

№11 Бұлттарды бақылау. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, көркем әдебиет)

Мақсат-міндеттері. Балалардың мезгілдік өзгерістер жайлы білімдерін кеңейтуді жалғастыру, қиялдарын дамыту - бұлттар неге ұқсайды.

"Бұлтқа" фонемо-ырғақты жаттығуы. (дене шынықтыру, сөйлеуді дамыту, көркем сөз)

Мақсат-міндеттері. Балаларды сөздердің ырғағына сай қимылдауға баулу; жаңбырға еліктеуге ынталандыру; артикуляцияны жаттықтыру.

Ақсың, сұрсың, қарасың,
Қайда қалқып барасың?
Жерге нөсер төгемін,
Өссін гүлдер, көп егін!
Гүл-гүл жайнап өсер көк,
Нөсерлетсең, нөсерлет!

"Күн мен жаңбыр" қимыл-қозғалыс ойыны.

Мақсат-міндеттері. Балаларды белгі бойынша жан-жаққа шашырап жүгіруге және бір-біріне соғылмай, бір жерге жиналуға дағдыландыру; вестибуляр аппаратын, кеңістікті бағдарлау қабілетін жетілдіру; ептілікке, достыққа тәрбиелеу.

Күрделенуі: екінші белгі бойынша балалар шалшықтарын баспау үшін, биіктеу жерлерге (тастар, бөренелер, орындықтар, сатыларға) жылдам шығып тұру тиіс.

Ересектермен бірге орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары: құрғақ жапырақтарды жинау.

Мақсат-міндеттері. Тазалық пен тәртіпке үйрету; топпен жұмыс істеу біліктілігін бекіту.

"Шұңқырдан аттап секіріп өт" қимылды жаттығуы.

Мақсат-міндеттері. Балаларды ұзындыққа секіруге машықтандыру; вестибуляр аппаратын, күш-жігерін дамыту.

Өз бетімен еркін ойын әрекеті, шығарылған материалмен ойындар.

Мақсат-міндеттері. Қимыл-қозғалыс координациясын дамыту; негізгі қимылдарды орындау тәсілін жетілдіру; ойындарға саналы түрде қосылуға тәрбиелеу.

№12 Өрт сөндіру машинасын бақылау. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту)

Мақсат-міндеттері. Көліктер мен олардың механизмдерінің рөлі туралы білімдерін

кеңейту; қызығушылықты дамыту.

Ересек адамдармен орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары (ауладағы қоқыстарды жинау)

Мақсат-міндеттері. Тазалық пен тәртіпке дағдыландыру; топта жұмыс істеуге деген құштарлықты ояту.

Қимыл-қозғалыс ойындары: "Лақтыр да, ұстап ал". (дене шынықтыру)

Мақсат-міндеттері. Педагог ұйымдастырған ойынды балалардың емін-еркін ойнауларына ықпал ету.

"Себетке допты лақтыр" ойын жаттығуы. (дене шынықтыру)

Мақсат-міндеттері. Балаларды доппен ойындарға тарту; дәлдікке, мергендікке, шапшандыққа, зеректікке баулу.

Педагог балаларды екі топқа бөледі. Екі топ ортасында себет тұрады.

Балалар допты жерге лақтырғанда секіргіш себетке түсіру керек. Себетке көп доп лақтырған балалар тобы жеңіске жетеді.

Құралдары: спорттық құралдарды жинауға арналған себет, балаларға доптар.

Өзіндік еркін ойын әрекеттері, далаға алып шығатын материалдармен ойындар.

Мақсат-міндеттері. Қызығушылықтарына қарай ойын таңдау мүмкіндігін қамтамасыз ету және өз құрдастарымен қарым-қатынасқа түсе білуін қалыптастыру.

№13Күзгі жапырақтарды бақылау. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту)

Мақсат-міндеттер: күздің ерекшеліктері жайлы білімдерін толықтыру, табиғаттың әсемдігін көре білуге тәрбиелеу.

Ересек адамдармен орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары (түскен жапырақтарды тырнауышпен тырналау).

Мақсат-міндеттер: бірлесіп жұмыс жасау іскерліктерін жетілдіру.

"Ақ сандық, көк сандық" қимыл-қозғалыс ойыны.

Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шартын бұзбай ойнай білуге дағдыландыру; ойын жүргізушіні мұқият тыңдай білуге, күштілікке, шапшандыққа баулу.

Екі бала бір-біріне арқаларын беріп, қол ұстасып отыру керек.

Жүргізуші былай жариялайды:

- Ертең ауылым көшеді,

Уық-буын шешеді.

Қара қойым қашады,

Құмалағын шашады.

Ақ сандық, көк сандық,

Арқан тарт, кілем арт!

Балалар "арт" сөзін естісе, бұны белгі деп түсініп, қол ұстасып, тез тұруы керек. Қайсысы қарсыны арқалап кетсе, сол шарт қояды. Қарсыласы айтылған үй жануарының (құсының) дыбыстағанын келтіреді. **(дене шынықтыру)**

Өзіндік еркін ойын әрекеттері: "Мені ұстап ал". (дене шынықтыру)

Мақсат-міндеттер: дене, қимыл қозғалыстарын дамыту.

№14Суды бақылау. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту)

Мақсат-міндеттері. Балалардың суды ұқыпты пайдалану туралы түсініктерін қалыптастыру.

Судың қасиеттері туралы білімдерін нығайту, температурасы әртүрлі болатынын айту, суда кейбір заттар батып кетеді, басқалары судың бетіне шығады.

Бақылау барысы: балалардың назарын судың қасиеттеріне аудару: сұйық, әртүрлі температурада

болу мүмкіндігі (ыстық, суық). Су мөлдір, онда бәрі көрінеді. Ыстық күнде бассейнде су тез қызады. Тоғандағы, өзендегі, көлдегі су жазда қызады, адамдар шомылуға барады. Асфальтқа шашыраған судың қаншалықты тез кебетінін көрсету. Үлкен балалармен суға қандай заттар батып жатқанын, қайсы батпайтынын анықтау. Неліктен олар жүзіп немесе батып бара жатқанын анықтау.

Еңбек әрекеті: курап қалған шөптерді жинау (тәрбиешінің көмегімен).

Мақсат-міндеттері. Балаларды қарапайым еңбек дағдыларына баулу.

Құралдары: қолғаптар, қаптар.

Педагог балалардың шөптерге аллергиясын ескеру тиіс.

"Толқиды теңіз" қимылды ойыны. (дене шынықтыру, көркем сөз)

Мақсат-міндеттері. Балаларды шыдамдылыққа тәрбиелеу.

Балалар ойын алаңында айналып жүріп:

Толқиды теңіз бір,

Толқиды теңіз екі,

Толқиды теңіз үш,

Толқиды теңіз төрт.

Тәрбиеші белгісі бойынша: "Толқын мұз бол!" - дегенде балалар қозғалмай қалу керек.

"Өткеншек" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру, көркем сөз)

Мақсат-міндеттері. Балаларды шеңберге тұрып, бойымен жүруге және жүгіруге бейімдеу; вестибуляр аппаратын дамыту; ептілікке, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Ақырын-ақырын итеріп,

Өткеншекті қозғалтамыз.

Жылдам-жылдам жүгіріп,

Шеңберді айналдырамыз.

Д. Ахметова.

Педагог барлық балалардың бірыңғай қимылдауын қадағалап жүру керек. Шеңбер бойымен жүргізу үшін, балаларды бір жаққа бұрып, беттерін шеңбер ортасына қарату керек. Балалардың ойынды меңгерудегі басты міндеті - аса жылдам жүгірмеу. Әрбір бала қимылдау кезінде шеңбердің бір жақ бойымен жүріп, бүкіл шеңбердің жылжып жатқанын бақылайды.

Балалардың еркін ойыны.

Балаларға ойын тақырыбын өздері таңдауды үйрету.

Серуен картотекасы №15. Ауа-райының жай-күйін бақылау.

Мақсаты: жыл мезгілін тән белгілері бойынша анықтауға үйрету.

Бақылау барысы: балаларды аспанда күн бар-жоғын білуге шақырыңыз немесе бұлттар.

Бұлттардың не істегенін сұрау (күнді жабу), аспанның қандай екенін белгілеу (қабақ), ауа-райы қандай (қабақ). Жел соғады, жел қатты, бұлттар жүреді, бұлттар қараңғы. Балалардың назарын ағаштардың басына аударыңыз (тербелу), жел соғу, ағаштарды тербету.

Еңбек қызметі: Ойын үшін құмды суару.

Мақсаты: сайтта тазалық пен тәртіпті сақтауға үйрету, ынталандыру ересектерге көмек көрсету;
Ашық ойындар:"затты сақта".

Мақсаты: кеңістікте сигнал бойынша әрекет етуге және шарлауға үйрету, ептілікті дамыту.

Жеке жұмыс: Мақсаты: қозғалыстарды дамыту. Шығарылатын материал: әр балаға арналған суару ыдыстары, текшелер мен рамекиндер құм ойындары, қуыршақ, машинкалар

Серуен картотекасы №16 Итті қарау

Мақсаттар :

- үй жануары – ит, оның сыртқы түрі, мінез-құлқы туралы түсінік беру;
- жануарларға деген сүйіспеншілікті тәрбиелеу.

Бақылау барысы

Иттерді иелерінің серуендеуіне назар аударыңыз. Жануардың сыртқы түрін және оның мінез-құлқын сипаттаңыз. *(Ит адамға қатты үйір, үйін күзетеді, онымен аңға шығады .)* Үй иесімен дос болып, үйді күзетеді.

Подъезд астында тұрады, құйрығы сақинада. Серуендеу кезінде балалардан кімнің иті бар және оған кім қарайтынын сұраңыз.

Еңбек қызметі

Сайтқа апаратын жолды сыпыру.

Мақсаты: сыпырғыштарды дұрыс қолдануды үйрету.

Ашық ойындар

«Көліктер», «Торғайлар мен көлік».

Мақсаттар:

- жол қозғалысы ережелерін сақтауға үйрету;
-
- автобустар туралы білімдерін бекіту.

Жеке жұмыс

Еліктеу қимылдарын дамыту.

Жеке ойындар:

Балалардың сыртқы материалдармен ойындары, оларды шөміш пен қалыпты дұрыс пайдалана білуге үйрету.

Қашықтағы материал

Руль, шөміш, қалып, ойыншықтар, бор, машиналар.

Серуен картотекасы №17 Ашық ойындар

«Ұядағы құстар».

Мақсаттар:

- бір-біріне соқтығыспай барлық бағытта жүруді және жүгіруді үйрену;
- мұғалімнің белгісі бойынша жылдам әрекет етуге, бір-біріне көмектесуге

үйрету.

«Үйінді тап».

Мақсаты: сигнал бойынша жылдам әрекет етуді үйрету, кеңістікте бағдарлауды үйрету.

Жеке жұмыс

Еліктеу қимылдарын дамыту.

Жеке ойындар:

Балалардың сыртқы материалдармен ойындары, оларды шөміш пен қалыпты дұрыс пайдалана білуге үйрету.

Қашықтағы материал

Руль, шөміш, қалып, ойыншықтар, бор, машиналар; қоқыс жинауға арналған шелектер.

Серуен картотекасы №18 Ашық ойындар

«Торғайлар мен мысық».

Мақсаттар :

- тізеңізді бүгіп, ақырын секіруге үйрету;
- бір-біріне тиіспей жүгіру, жүргізушіден тез қашу, өз орнын табу;

- орын алған кезде абай болыңыз, досыңызды итермеңіз.

«Шеңберге шық».

Мақсаттар:

әртүрлі объектілермен жұмыс істеу қабілетін жақсарту;

заттарды белгілі бір бағытта екі қолмен лақтыру қабілетін дамыту; көзді, үйлестіруді, ептілікті дамыту.

Жеке жұмыс

2 құстың атын біл (көгершін мен торғай)

Өзіндік ойындар: Сыртқы материалмен балалар ойындары.

Қашықтағы материал

Құстарға арналған жем, ауа-райына сәйкес киінген қуыршақтар, эмблемалық маскалар, қарындаштар, шөміштер, машиналар.

Серуен картотекасы №19 Гүлзарға қарап

Мақсаттар :

- екі гүлді өсімдіктерді түсіне, көлеміне қарай ажыратуға және атауға үйретуді жалғастыру және олардың түсіне мән беру;
- табиғатқа деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу.

Бақылау барысы

Серуендеу кезінде балаларды ромашкалар мен мариголдтар өсетін гүлзарға апарыңыз. Балаларды өсімдіктермен таныстырып, олар туралы әңгімелеу.

Мариголдтар әртүрлі алтын-қызылт сары реңктерде қысқа және ұзын сорттарда келеді. Гүлдері ұсақ және үлкен, жапырақтары бөлшектелген, алуан түрлі, өткір иісі бар. Олар тез өсіп, аязға дейін гүлдейді. Түймедақ - кішкентай ақ гүлдері бар ұзын, әсем өсімдік. Ол өте ұзақ уақыт бойы, кеш күзге дейін гүлдейді. Күн шуақты жерлерде жақсы өседі.

Гүлді тексеру

Сіз оның иісін сезе аласыз ба? Қандай иіс? (гүлдердің иісі бар)

Иіс ауа арқылы таралады. Ауаның иісі бар ма? (жоқ) Біз гүлдердің иісін қалай сезінеміз? (бұл ауада)

Еңбек қызметі

Топты безендіру үшін күзгі гүлдерді жинау.

Ашық ойындар

«Ұядағы құс».

Мақсаттар:

- бір-біріне соқтығыспай барлық бағытта жүруді және жүгіруді үйрену;
- мұғалімнің белгісі бойынша жылдам әрекет етуге, бір-біріне көмектесуге үйрету.

«Үйінді тап».

Мақсаты: сигнал бойынша жылдам әрекет етуді және кеңістікте шарлауды үйрету.

Жеке жұмыс

Екі гүлдің атын біліңіз (мариголдтар мен ромашкалар)

Өзіндік ойындар: Сыртқы материалмен балалар ойындары.

Қашықтағы материал

Шөміштер, кішкентай ойыншықтар, спорттық құрсаулар, қалыптар.

Серуен картотекасы №20 Күнді қарау

Балаларға ерте күз келгенін, бірақ ауа-райының әлі де жаздан айырмашылығы аз екенін айтыңыз. Күн де күндіз жарқырап, жылынып тұрады. Қазірдің өзінде таңертең және кешке салқындап барады. Сайтта күн шуақты жерлерді табуды ұсыныңыз.

Бұлт орманның артына тығылады,

Күн аспаннан қарап тұр.

Және соншалықты таза

Жақсы, жарқыраған.

Егер біз оны ала алсақ,

Біз оны сүйетін едік.

Күн сәулелерін зерттеу

Сәулелер *жылы* - алақаныңызды жоғары қойыңыз; *құрғақ* - дымқыл резеңке шарларды аймаққа шығарыңыз, балалар олардың бірте-бірте қалай кебетінін бақылайды; *жарықтандыру* - күн және көлеңке жақтарын табыңыз.

Еңбек қызметі. Аймақты тазалау, үлкендердің жұмысына өз еркімен қатысуды ынталандыру.

Серуен картотекасы №21

Қандай ғажап - ұзын үй!

Онда жолаушылар көп (танертен)

Міндеттері: сыртқы түрі бойынша көлікті ажырата білуге, автобустың қайда және қай бағытта қозғалатынын атауға үйрету; «аялдама», «жол», «жолаушы», «автобустың алдыңғы, артқы», «жүргізуші», «жол», «тротуар» ұғымдарын беру; қозғалыстағы бағдаршам түстерінің мағынасын еске түсіру; қоғамдық көлік аялдамаларын, жол өткелдерін және жол бойымен жүріп бара жатқан балаларды көрсететін жол белгілерін енгізу; автобустағы мінез-құлық дағдылары мен негіздерін бекіту; әртүрлі еңбек түрлеріне оң көзқарастарын қалыптастыру.

Ресурстар: ойыншықтар - жүк көліктері мен жеңіл көліктер, автобус, бағдаршам, ұшақ автобусы, кесектерге кесілген (екі командаға 2 дана), әтеш, ит, ит пен әтеш костюмінің атрибуттары мен элементтері.

Серуеннің барысы

Түрлі іс-шараларда бастаманы педагогикалық қолдау

I. Танымдық-зерттеу әрекеті, сөйлеу әрекеті.

1. Бақылау. Сіздің ата-анаңыз жұмысқа қалай келеді? Қандай көлік түрлерін білесіңдер? (Жигули, КамАЗ, трамвай, автобус.) Балалардың назарын автобусқа аударыңыз. Автобус кімді тасымалдайды? Сіз автобус жолаушысы болдыңыз ба? Автобусты кім жүргізеді? Автобусқа қайда барамыз? Автобуста өзіңді қалай ұстау керек? (Автобус – жолаушылар тасымалы, ол адам тасымалдайды. Жүргізуші алдыда отырады, ал жолаушылар салонда. Жолаушылар аялдамада автобусты күтеді. Автобус келгенде біреулер кіріп, орындықтарын алады, басқалары түседі. Көлік жүргізу кезінде сіз тұра алмайсыз, кабинада жүгіре алмайсыз, есікті қолыңызбен ұстай алмайсыз, жүргізуші есікті ашқанша күтуіңіз керек.)

2. Өлең.

Біздің көшеде
Машиналар, машиналар.
Кішкентай көліктер,
Көліктер үлкен.

Жүк көліктері асығады,
Көліктер шулап жатыр,
Олар асығады, асығады,
Олар тірі сияқты.

Серуен картотекасы №22

Ит - біздің ең адал досымыз (кеш)

Міндеттері: үй жануары – ит туралы түсінік беру, сыртқы түрі, мінез-құлық ерекшеліктерін, адам өміріндегі маңызын атап өту, жануарларға деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу; итті қолға үйрету, кейбір тұқымдар туралы айту; балаларды үй жануарлары туралы әңгімелеуге шақыру; әртүрлі еңбек түрлеріне оң көзқарастарын қалыптастыру.

Серуеннің барысы

Түрлі іс-шараларда бастаманы педагогикалық қолдау

I. Танымдық-зерттеу әрекеті, сөйлеу әрекеті.

1. Бақылау. Қандай жануар көріп тұрсың? (Ит.) Ол қаншалықты үлкен? (Үлкен, кіші.) Итте не бар? (Табан, басы, денесі, құйрығы.) Итке кім қарайды? (Адам.) Ит адамға қатты үйір, үйін күзетеді. Қайсыларының иті бар? Оған кім қарайды? Сізге кім өзінің иті туралы айтқысы келеді: оның аты кім, ол не жегенді ұнатады, не істегенді ұнатады, қай отбасы мүшесімен достасады?

Ит - біздің ең адал досымыз. Ит ең алғашқы үй жануары болды. Иттің жабайы арғы атасы қасқыр болған. Ежелгі адам итке айналдырған қасқыр үйлерді, егінді, үйір-үйір жануарларды күзетіп, тіпті мінген. Иттердің сыртқы түрі мен биіктігі әртүрлі: үлкен де, кішкентай да.

Боксшы иттер бар - өте епті, секіргіш, құтқарушы иттер - олар ауа-райының қолайсыз кезінде жоғалған адамдарды табады, қарлы боранда тоңып жатқан саяхатшыларды, қарды күректеп, өліп

жатқан адамды жылытады, үйретілген цирк итері - әртістер, балық үшін үлкен тереңдікке сүңгіп, сүңгуірлер. балық, күзет итер, аңшы итер, шопан итері бар торларды тартыңыз.

Үй иті - ең жақсы, мейірімді, ойнақы, мейірімді және иесінің ренжітуіне ешқашан шыдамайды. Иттердің өте нәзік иіс сезімі бар, олар иістерді желге қарай үлкен қашықтықта сезінеді және жануарларды, адамдарды және әртүрлі заттарды таниды. Олар жерді шарлауға өте қабілетті және барлық жағдайда олар өз үйін тамаша табады.

Түрлі пішінді, түсті, ұзын және қысқа шашты, кішкентай және өте кішкентай жабық иттердің көптеген тұқымдары бар. Олар адамға достық пен шексіз берілгендік береді.

Пудель - ең ақылды және мойынсұнғыш иттердің бірі, чоу-чуу - қытай иті - оның көк тілі, лапдогтың шашы керемет, жібектей, жылтыр, түзу. Итті алмас бұрын, оның мінез-құлқы, оны қалай емдеу керектігі, оны қалай өсіру, тамақтандыру туралы көп нәрсені білу керек. Көше иттерінен сак болған жөн, оларға қол тигізбеу керек.

2. Ит туралы жұмбақ.

Ол иесімен дос,

Үй күзетілген.

Подъезд астында тұрады

Ал құйрық – сакина. (Ит.)

3. Балаларға арналған рифма.

- Ит, сен неге үресің?

- Мен қасқырларды қорқытамын.

- Иттің құйрығы екі аяғының арасында?

- Мен қасқырдан қорқамын.

II. Дене тәрбиесі (негізгі қозғалыс дағдыларын меңгеру).

1. «Сен, кішкентай ит, үрме» ашық ойыны!

Мақсаты : балаларды қашуға, «үйге тығылуға», бір-біріне соқтығыспай жүгіруге үйрету.

Ойын барысы: ит Жучка жалғыз отырады, ол мұңаяды, ол балалардың онымен ойнауын күтіп отыр.

Балалар келіп, итпен амандасады, оны еркелетеді. Мұғалім мәтінді оқиды, балалар көмектеседі:

Қате, қате,

Қымбатты ит,

Сіз қатты үресіз

Сен бізді қорқытып тұрғандайсың.

Багтың қалай үретінін сұраңыз.

Балалар Қатеге саусақтарын шайқап:

Сен, кішкентай ит, үрме.

Бізбен ойнағаныңыз жөн

Біз жүгіріп жатырмыз, сен жет!

Балалар «үйлерге» жүгіреді, ит оларды қуып жетеді. Содан кейін Қате орнына оралады, ойын қайталанайды.

2. Төмен ұтқырлық ойыны, «Үлде, добым» дөңгелек биі.

Мақсаты: балаларды шеңбер құра отырып, әр түрлі қимылдар жасауға үйрету, [w] дыбысын айтуға жаттықтыру.

Ойын барысы: доп (көпіршік) – балалар шеңберге тұрып, қол ұстасып, бір-біріне жақын тұратын өте кең таралған ойын

Серуен картотекасы №23

Жаңбырда қолшатырмен (таңертен)

Міндеттері: табиғат құбылысы – жаңбырмен таныстыру; әртүрлі еңбек түрлеріне оң көзқарастарын қалыптастыру.

Серуеннің барысы

Түрлі іс-шараларда бастаманы педагогикалық қолдау

I. Танымдық-зерттеу әрекеті, сөйлеу әрекеті.

1. Әндер, тақпақтар.

* * *

Жаңбыр, жаңбыр,
Толық құйыңыз,
Кішкентай балаларды сулаңыз!
(О. Капицаның суреті.)

. **Дене тәрбиесі** (негізгі қозғалыс дағдыларын меңгеру).

1. «Күн мен жаңбыр» ашық ойыны (жоғарыдағы сипаттаманы қараңыз).

2. Ұтқырлығы төмен «Жапырақтардың түсуі» ойыны.

Міндеттері: күзгі жапырақтардың түсі мен мөлшері туралы білімдерін бекіту; ойын түрінде берілген нұсқауларды орындай отырып, сайтта қозғалуды үйрену; «жапырақ түсу» ұғымын нақтылау.

Ойын барысы: мұғалім: «Балалар! Барлығың жапырақ боласыңдар, өздеріңе ұнайтын жапырақты таңдайық: біреулері сары, біреулері қызыл, біреулері үлкен, біреулері кішкентай».

Әр бала қай жапырақ таңдағанын түсін, өлшемі бойынша көрсетіп, атайды.

Тәрбиеші. Жапырақтары жеңіл, ауада баяу жүзеді.

Балалар жүгіріп, қолдарын бұлғайды.

Жапырақ түсу! Жапырақ түсу!

Сары жапырақтар ұшып жатыр!

Әдемі сары жапырақтар айналады (сары жапырақтары бар балалар қимылдарды орындайды).

Екеуі айналып, жерге отырды. (Балалар еңкейеді.) Отырыңыз! Олар отыра қалып, қатып қалды. (Балалар қозғалмайды.) Жеңіл самал келіп, соқты. (Ересектер соғады, оның артынан балалар.)

Тәрбиеші. Жапырақтары көтеріліп, әртүрлі бағытта шашыранды. (Балалар ойын алаңына шашылады.) Айналдыру, айналдыру, айналдыру!

Жапырақ түсу! Жапырақ түсу!

Жапырақтар желмен ұшып жатыр.

Жел сөніп, жапырақтар қайтадан жерге баяу түседі.

Мұғалім В.Мировичтің «Жапырақтардың түсуі» өлеңін оқиды.

III. Еңбек әрекеті : топтағы өсімдіктерді жаңбыр суымен суару (алдын ала мұғалім жаңбыр суын жинайтын ыдысты алады).

Мақсат: жабық өсімдіктерді күтуге қатысуға деген құштарлықты тәрбиелеу.

Серуен картотекасы №24

Жол (кешке)

Міндеттері: жол белгілерімен – тас жолды таныстыру, Жолда жүру ережелері туралы түсінік беру; жаяу жүргіншілердің мінез-құлық мәдениеті мен ережелерінің негізін қалыптастыру; әртүрлі еңбек түрлеріне оң көзқарастарын қалыптастыру.

Ресурстар: үлкен текшелер (автобус салу үшін); руль, кондуктор сөмкесі, билеттер.

Серуеннің барысы

Түрлі іс-шараларда бастаманы педагогикалық қолдау

I. Танымдық-зерттеу әрекеті, сөйлеу әрекеті.

1. Бақылау. Жолға шығып, көлік қозғалысын бақылаңыз. Балабақшаның жол бойында орналасқанын түсіндіру. Жолда қандай көліктер жүреді? (Үлкенді-кішілі, жүк көліктері мен жеңіл көліктер.) Жол бойымен көптеген жеңіл және жүк көліктерінің жүріп жатқанына назар аударыңыз. Көліктер қалай жүреді? (Бірінен соң бірі.) Көлікті кім жүргізіп жатыр? (Жүргізуші.) Жолда ешкім бір-бірін мазаламайды. Себебі, жүргізушілер жол ережесін сақтайды. Жолдағы көлік пен адамдардың қозғалысына не көмектеседі? (Бағдаршам.) Жол бойымен келе жатқан адамдар қалай аталады? (Жаяу жүргіншілер.)

2. Өлең.

Даңғыл өзендей кең,

Мұнда көліктер легі қалқып жатыр.

II. Дене тәрбиесі (негізгі қозғалыс дағдыларын меңгеру).

1. «Торғайлар мен көлік» ашық ойыны.

Мақсаты: балаларды бір-біріне соқтығыспай әр түрлі бағытта жүгіруге, мұғалімнің белгісі бойынша қозғалуға және оны өзгертуге, өз орнын табуға үйрету.

Ойын барысы: балалар ойын алаңының бір жағында. Бұл ұядағы торғайлар. Қарама-қарсы жақта мұғалім. Ол көлікті бейнелейді. Педагогтың «Торғайлар жолға ұшты» деген сөзінен кейін балалар

ұяларынан ұшып шығып, ойын алаңын айналып жүгіріп, қолдары мен қанаттарын сермеп, дэндерді «шайлайды».

Мұғалімнің белгісі бойынша «Көлік қозғалады, ұшыңдар, торғайлар, ұяларыңа!» машина гараждан шығады, торғайлар ұяларына ұшады! Көлік гаражға қайтады.

2. «Пойыз» ұтқырлығы төмен ойын.

Мақсаты: шектеулі кеңістікте бірінен соң бірі жүруді үйреніңіз, қозғалысты бастаңыз және мұғалімнің белгісі бойынша тоқтаңыз.

«Ду-ду-ду!» дыбысы естіледі. (балалар ызылдайды), мұғалім мәтінді оқиды:

Чух! Чух! Чу-чу!

Төмп-чуу, ызылдаған-чуу!

(Балалар бір орында тұрып, қолдарын мәтін бойынша уақыт бойынша алға-артқа жылжытады, аяқтарын таптайды.)

Мен бір орында тұрғым келмейді!

Дөңгелектер қағылады, дірілдейді,

Тез отырыңыз, кеттік!

Пойыз алдымен баяу қозғала бастайды, содан кейін тез «саяхаттайды».

тәрбиеші ән айтады:

Міне, біздің пойыз жүріп жатыр, дөңгелектер қағып жатыр.

Ал жігіттер біздің пойызда отыр.

Чу-чу! Чу-чу-чу! Локомотив жүріп жатыр.

Жігіттерді алысқа, алысқа алып кетті.

Чу-чу-чу!

Қозғалыс бәсеңдейді, «поезд» тоқтады, балалар орманның шетіне келді.

Балаларды себеттердің жанында отырған кірпі мен қоян қарсы алады. Балаларға кірпі саңырауқұлақтарды жақсы көретінін еске түсіріңіз. «Қоян нені шайнағанды ұнатады? Әрине, сәбіз! Себеттер бос, біз кірпі мен қоянға саңырауқұлақ пен сәбіз жинауға көмектесуіміз керек».

Балалар ойын алаңын аралап, аталған заттарды жинап, себеттерге салады. Кірпі мен қоян балаларға «рахмет!» дейді.

III. Құрылыс, сөйлеу қимыл әрекеті.

Тәрбиеші. Автобуска мінгіңіз келе ме? Текшелерден кең автобус құрастырайық. Жүргізуші кабинасы қайда? Руль дөңгелегін осында жөндеп алайық. Драйверді таңдау үшін санау машинасын қолданамыз.

Қазан айы
Серуен картотекасы

№1 .

Табиғат бақылауы

- Мақсаты: Балаларға табиғатты бақылап, оны түсінуге көмектесу.

- Қалай ойналады: Балаларға ағаштарды, жапырақтарды, құстарды, жануарлардың іздерін көрсетіп, олардың атауларын айтып береміз. Олармен бірге «Қандай жануардың ізі?» деген ойын ойнауға болады. Бұл арқылы балалар табиғат туралы жаңа мәліметтер алады және байқағыштық қабілеттерін дамытады.

«Түстерді тап» ойыны

- Мақсаты: Балалардың түстерді тану қабілеттерін жетілдіру.

- Қалай ойналады: Балаларға белгілі бір түсті нысандарды іздеу тапсырылады (мысалы, «қызыл түсті заттарды тап»). Бұл ойын арқылы олар түстерді ажыратуға және қоршаған ортаны мұқият бақылауға үйренеді.

«Құстарды тыңдайық» ойыны

- Мақсаты: Балаларға табиғаттағы дыбыстарды тыңдап, құстардың дауыстарын ажыратуға үйрету.

- Қалай ойналады: Балалар серуен кезінде құстардың дыбыстарын тыңдап, қай құс екенін анықтауға тырысады. Егер табиғи құстар болмаса, алдын ала дайындалған құстардың дауыстарын пайдаланып, ойын ұйымдастыруға болады. Бұл балалардың есту қабілетін дамытып, жануарлар туралы білімдерін арттырады.

Қимыл-қозғалыс ойындары

- Мақсаты: Балалардың физикалық белсенділігін арттыру.

- Ойындар түрлері:

- «Кім тез жүгіріп жетеді?» – Балалар белгіленген нүктеге дейін жүгіреді немесе секіреді.

- «Мысық пен тышқан» – Бір бала мысық, ал басқалары тышқандар болады. Мысық тышқандарды қуады.

- «Жапырақтар жинау» – Балалар түскен жапырақтарды жинап, олардан кішкентай пішіндер немесе фигуралар жасайды.

5. Қорытынды

Кіші топқа арналған серуен балалардың физикалық және танымдық қабілеттерін жетілдіреді. Олар табиғатты бақылап, жаңа нәрселерді үйренеді, әрі физикалық ойындар арқылы дене шынықтырумен айналысады. Сонымен қатар, серуен барысында достарымен ойнап, әлеуметтік дағдыларын дамыту

Серуен картотекасы №2

«Күзгі серуен»

- **Мақсаты:** Балалардың күзгі табиғат туралы түсініктерін кеңейту, жапырақтардың түсін және ағаш түрлерін ажыратуға үйрету.
- **Бақылау:** Күзгі жапырақтардың түсуін бақылау, ағаштардың атауын айту.
- **Қимылды ойын:** «Кім көп жапырақ жинайды?». Балалар жердегі түрлі түсті жапырақтарды жинап, оларды санайды.
- **Дидактикалық ойын:** «Түстерді тап». Балалар әртүрлі түсті жапырақтарды іздеп, түстерін анықтайды.

Серуен картотекасы №3

Ағаштарды бақылау»

- **Мақсаты:** Балалардың ағаш түрлерін тану, олардың ерекшеліктерін түсіну дағдыларын дамыту.
- **Бақылау:** Әртүрлі ағаштардың пішінін, жапырақтарын және қабығын бақылау.
- **Қимылды ойын:** «Ағаштың көлеңкесі». Балалар ағаштың көлеңкесін айналып жүгіреді.
- **Дидактикалық ойын:** «Жапырақты тап». Әртүрлі ағаш жапырақтарын көрсетіп, олардың қандай ағашқа тиесілі екенін анықтау.

«Күн мен түн»

- **Мақсаты:** Балаларды уақыт пен табиғат құбылыстарымен таныстыру.
- **ойын барысы:** Жетекші балаларға күндізгі және түнгі уақыттарды көрсетіп, олардың ерекшеліктерін түсіндіреді. Мысалы, күн шыққанда адамдар жұмысқа барады, ал күн батқанда түн болады және бәрі демалады. Сонымен қатар, күн мен түнде не істейтінін әңгімелеп, балалардан өз тәжірбиелерін сұрауға болады.

Серуен картотекасы №4

«Күн мен бұлт»

- **Мақсаты:** Ауа райы құбылыстарын түсіндіру, күннің және бұлттың рөлін талқылау.
- **Бақылау:** Аспанның жағдайын бақылау – ашық па, бұлтты ма, жаңбырлы ма.
- **Қимылды ойын:** «Күн мен жаңбыр». Тәрбиеші «Күн шықты» дегенде, балалар жүгіріп ойнайды. Ал «Жаңбыр жауды» дегенде, балалар бір орынға тығылады.
- **Дидактикалық ойын:** «Күннің әсері». Балаларға күн сәулесінің қандай жылу беретінін, ал бұлттың аспанды жасыратынын түсіндіру.

«Гүлдер салып үйренейік»

- **Мақсаты:** Балаларға қарапайым заттарды салып үйренуге және түстерді қолдануға мүмкіндік беру.
- Қалай ойналады:** Жетекші балаларға қарапайым гүлдің суретін салуды үйретеді. Алдымен ортасын салып, содан кейін жапырақшаларын қосады. Әр бала өз гүлін бояйды және оны ерекше етіп көрсетуге тырысады. Бұл балаларға пішіндерді және түстерді дұрыс таңдауға көмектеседі

Серуен картотекасы №5

«Табиғаттың дыбыстары»

- **Мақсаты:** Балалардың табиғаттағы дыбыстарды тыңдап, оларды ажыратуға үйрету.
- **Бақылау:** Құстардың, жәндіктердің дыбыстарын, ағаштардың шуылын тыңдау.
- **Қимылды ойын:** «Дыбыстарды тыңда». Балалар табиғат дыбыстарын тыңдап, қай дыбыс қай жерден шыққанын анықтайды.
- **Дидактикалық ойын:** «Не естисің?». Балаларға дыбыстарды естіртіп, олардың қандай дыбыс екенін табу.

Серуен картотекасы №6

Табиғатты бақылау:

- **Ағаштар және жапырақтар:** Балаларға ағаштарды көрсету және олардың жапырақтары қалай түсетінін бақылау. Түрлі түсті жапырақтарды жинап, оларды атау (сары, қызыл, қоңыр жапырақтар). Жапырақтардың түрлері мен пішіндерін салыстыру.

- Күннің жағдайы: Аспанға қарап, бұлттардың, желдің, күннің көрінісі туралы әңгімелесу.

- Күзгі ауа-райының ерекшеліктері: Ауа температурасы, желдің соғуы, жаңбырдың болуы немесе жоқтығы туралы айту. Балалардың ауа райы туралы өз ойларын айтуын сұрау.

ә) Қимылдық ойындар:

- «Жапырақтармен ойнайық»: Балалар жапырақтарды жинап, оларды жоғарыға лақтыру немесе олармен билеу. Жапырақтардың қалай құлайтынын бақылау.

- «Жел және жапырақтар» ойыны: Бір бала «жел» болып, қалғандары жапырақтар сияқты жүгіреді немесе секіреді. Жел жапырақтарды үрлеп, жан-жаққа таркатады.

- «Кім жапырақ тауып алады?»: Балаларға белгілі бір түсті жапырақ табу тапсырмасы беріледі (мысалы, сары немесе қызыл жапырақ).

б) Сөздік қорды дамыту:

- Күзге байланысты жаңа сөздер мен ұғымдарды үйрету: күзгі жапырақтар, күзгі жаңбыр, суық жел, бұлтты күн, жауын-шашын.

- Табиғат құбылыстары туралы әңгімелесу: балалардың күз туралы білгендерін ортаға салу.

в) Табиғи материалдармен шығармашылық жұмыс:

- Балаларға жапырақтарды жинап, оларды кептіріп, кейін топта сурет жасауға қолдану.

- Тастар немесе бұтақтар жинап, табиғи материалдармен құрастыру ойындарын ұйымдастыру.

3. Қорытынды:

- Серуен соңында балалармен бірге күзгі серуеннен не байқағандарын талқылау: ауа райы, табиғаттың өзгерістері, жапырақтардың түсі мен пішіні.

- Балалардың күз туралы өз ойларын тыңдау және оларды мадақтау.

Серуен картотекасы №7

1. Табиғатты бақылау:

- **Ауа райын талқылау:** Ауа райының күзде қалай өзгеретінін айтып беру, мысалы, күннің салқындауы, желдің соғуы, күннің қысқарып, бұлтты болатыны туралы түсіндіру.

- **Ағаштар мен жапырақтар:** Балаларға ағаштардың түрлерін көрсетіп, олардың жапырақтары қалай сарғайып, жерге түсетінін бақылау. Түрлі түсті жапырақтарды жинап, олардың түстерін ажыратуға үйрету.

- **Күзгі жануарлар:** Күзде құстардың жылы жаққа ұшып кетуі, жануарлардың қыстауға дайындалуы туралы айту.

2. Қимылдық ойындар:

- **«Жел мен жапырақтар»** ойыны: Бір бала «жел» болып, басқа балалар «жапырақтар» сияқты жүгіреді немесе секіреді. Жел соққан сайын жапырақтар жан-жаққа тарқалады.

- **«Кім көбірек жапырақ жинайды?»:** Балаларға түстері бойынша жапырақтар жинауды тапсыру. Кімнің ең көп жапырақ жинайтынын көру.

- **«Жапырақтармен билеу»:** Жерге түскен жапырақтарды қолмен ұстап, олармен билеу. Жапырақтарды жоғары лақтырып, олардың ауада қалай құлайтынын бақылау.

3. Танымдық ойындар:

- **«Күзгі затты тап»:** Балаларға табиғатта күзге тән заттарды (сары жапырақ, құрғақ бұтақ, жаңғақ қабығы) табу тапсырмасы беріледі.

- **«Күзгі жемістер мен көкөністер»:** Балаларға күзде қандай жемістер мен көкөністер пісетінін айту. Әрбірін атауды сұрау, оларды суреттеп беру.

4. Сөздік қорды дамыту:

- Балаларға күзге байланысты жаңа сөздер мен ұғымдарды үйрету: «сарғайған жапырақтар», «бұлтты күн», «жел», «жаңбыр», «құрғақ бұтақтар», «күзгі жеміс-жидектер».

- Күз туралы сұрақтар қою: «Күзде күн қандай болады?», «Ағаштар неге жапырақтарын тастайды?» және т.б.

5. Табиғи материалдармен шығармашылық жұмыс:

- Балаларға жапырақтарды, бұтақтарды жинап, олармен топта сурет салу немесе аппликация жасау ұсынылады.

- Жапырақтарды кептіріп, түрлі түсті күзгі композиция жасау

Қауіпсіздік шаралары:

- Балалардың жылы киінгенін қадағалау.

- Тайғақ немесе ылғалды жерлерде абай болу.

- Балаларды бақылап, серуен кезінде қауіпсіздікті сақтау

Серуен картотекасы №8

Күзгі серуен кіші топ балалары үшін табиғатты танып, қоршаған ортадағы өзгерістерді зерттеуге және қимыл белсенділіктерін арттыруға тамаша мүмкіндік береді. Серуен барысында балалар табиғаттағы күз мезгілінің ерекшеліктерін бақылап, дене шынықтыру және танымдық ойындар арқылы білімдерін толықтырады.

Серуен орны: Ойын алаңы

- **Ойын:** «Кім жылдам?» — Допты лақтырып, жарыс ұйымдастыру.
- **Мақсаты:** Шапшаңдықты дамыту, командалық жұмыс.

«Табиғаттық детектив»

- **Мақсаты:** Табиғаттағы өзгерістерді бақылау.
- **Сипаттамасы:** Балалар топқа бөлініп, табиғатта (ағаштар, жәндіктер) белгіленген нысандарды табу керек. Олар тапқан нәрселері туралы қысқаша әңгімелеп береді.

Серуен картотекасы №9

Серуен орны: Аулада

- **Ойын:** «Жасырынбақ» — Бір бала жасырынып, қалғандары іздейді.
- **Мақсаты:** Наблюдательдікті дамыту, сергектік.

«Қоршаған орта жәрмеңкесі»

- **Мақсаты:** Қалдықтарды дұрыс сұрыптау.
- **Сипаттамасы:** Балаларға әртүрлі материалдар (пластик, қағаз, металл) беріледі. Олар қалдықтарды дұрыс контейнерлерге орналастыруы керек

Серуен картотекасы №10

Серуен орны: Табиғат

- **Ойын:** «Табиғаттағы қазына» — Белгіленген нүктелерде жұмбақтар шешу.
 - **Мақсаты:** Логикалық ойлауды дамыту, табиғатқа жақындастыру.
- «Қоршаған орта жәрмеңкесі»**
- **Мақсаты:** Қалдықтарды дұрыс сұрыптау.
 - **Сипаттамасы:** Балаларға әртүрлі материалдар (пластик, қағаз, металл) беріледі. Олар қалдықтарды дұрыс контейнерлерге орналастыруы керек

Серуен картотекасы №11

Ағаштармен Танысу

- Іс-әрекет:

- **Ағаштарды Бақылау:** Балалар жақын жердегі ағаштарды зерттеп, олардың жапырақтары, діңдері мен формаларын бақылайды.

- **Ағаштың Бөліктері:** тәрбиеші ағаштың бөліктерін (жапырақ, дің, тамыр) көрсетіп, балаларға сипаттауды ұсынады.

«Табиғат Серуені»

- **Мақсаты:** Табиғат элементтерімен таныстыру.

- **Іс-әрекет:** Балаларды сыртқа шығарып, ағаштар, гүлдер, жапырақтармен таныстырыңыз. Әр элементті көрсетіп, оның түсі мен формасын сипаттаңыз.

Серуен картотекасы №12

Гүлдер мен Өсімдіктер

- Іс-әрекет:

- **Гүлдерді Жинау:** Балалар табиғаттан түрлі гүлдерді жинайды.

- **Гүлдер Танысу:** Жиналған гүлдер туралы ақпарат бөлісіп, олардың аттарын атап өтеді.

«Жинау Ойыны»

- **Мақсаты:** Табиғи заттарды жинау арқылы зейінді дамыту.

- **Іс-әрекет:** Балаларға жапырақтар, тастар, гүлдер жинауға рұқсат етіңіз. Жиналған заттарды бірге қарап, аттарын атап, талқылаңыз.

Серуен картотекасы №13

Құстарды Бақылау

- Іс-әрекет:

- **Құстарды Тыңдау:** Балалар табиғатта құстарды бақылап, олардың дауыстарын тыңдайды.

- **Құстар Дәрісі:** Әр бала өздерінің көрген құстары туралы айтып, олардың ерекшеліктерін сипаттайды.

«Табиғат Суреттері»

- **Мақсаты:** Табиғатты сурет арқылы бейнелеу.

- **Іс-әрекет:** Табиғаттағы заттарды (жапырақ, гүл) пайдаланып, балаларға сурет салуға көмектесіңіз. Оларды бірге бояп, табиғат элементтерін сипаттаңыз.

Серуен картотекасы №14

Табиғаттағы Дыбыстар

- Іс-әрекет:

- **Дыбыстарды Тыңдау:** Табиғаттағы дыбыстарды (жел, су, құстар) тыңдап, олардың қайдан шыққанын анықтау.

- **Дыбыстарды Қайталау:** Балалар табиғаттағы дыбыстарды өздері жасап, топта ойнайды

«Жануарлар Дыбыстары»

- **Мақсаты:** Жануарлар мен олардың дыбыстарын таныстыру.

- **Іс-әрекет:** Балаларға әртүрлі жануарлардың (мысалы, құс, ит, мысық) дыбыстарын тыңдатып, оларды қайталауды сұраңыз.

Серуен картотекасы №15

Серуен Кешені

- Іс-әрекет:

- **Табиғат Жұмыстары:** Балалар серуен барысында жинаған элементтерін (жапырақ, гүл) көрсетіп, талқылайды.

- **Көрме:** Өз жұмыстарын (коллаж, сурет) ұйымдастырып, таныстырады.

«Экологиялық Ойыншықтар»

- **Мақсаты:** Экологиялық ойыншықтармен таныстыру.

- **Іс-әрекет:** Табиғи материалдардан (ағаш, қағаз) жасалған ойыншықтарды көрсетіп, олармен ойнауға рұқсат етіңіз.

Серуен картотекасы №16

Табиғатпен танысу (15-20 минут):

- Табиғи материалдармен жұмыс:

- Жапырақтарды, тастарды, таяқшаларды жинау.

- Табиғаттағы элементтерді таныстыру (ағаш, шөп, гүл).

- Ойындар:

- "Табиғаттағы қазына" – балалар табиғаттан жинаған заттарын көрсету.

- "Жан-жануарларды тауып ал" – табиғатта жәндіктер мен құстарды іздеу.

Қозғалыс ойындары (15-20 минут):

- "Салбырау":

- Ағашқа немесе таяқшаға жапырақтарды ілу (балалардың қолымен).

- "Жан-жануарлардың бейнесін жасау":

- Балалар өздерінің ұнаған жануарларын жасау үшін айналасындағы заттарды пайдаланады

Серуен картотекасы №17

Серуен кешенінің мақсаты:

- Балалардың физикалық белсенділігін арттыру.
- Шығармашылық ойлау мен моториканы дамыту.
- Топтық жұмыс дағдыларын қалыптастыру.

Серуен кешенінің барысы:

Қозғалыс ойындары (15 минут):

- "Тосқауылдар жолы":

- Паралон, ойыншықтар немесе жастықтарды пайдаланып, тосқауылдар жасайды. Балалар оларды айналып өтіп, секіріп, crawling (жорғалап) өтеді.

- "Секіrmелі аяқ":

- Кішкентай секіргіштермен немесе жастықтармен секіру ойындары.

Шығармашылық іс-әрекет (15 минут):

- "Жапсырма өнері":

- Түрлі-түсті қағаздар, жапсырмалар және пастельдермен жұмыс.
- Балаларға жапсыру арқылы сурет жасау ұсынылады.

- "Пластилинмен мүсіндеу":

- Балаларға пластилин беріп, жануарлар немесе заттарды мүсіндеу тапсырмасы.

Табиғатпен танысу (10 минут):

- "Табиғат бұрышы":

- Бөлмеде табиғат элементтерін (жапырақ, гүл, тас) пайдаланып, мини-экспозиция жасау.
- Балалармен осы элементтер туралы әңгімелесу.

Серуен картотекасы №18

Тақырып: Күзгі табиғат.

- **Саяхат мақсаты:** Күзде болатын өзгерістермен танысу.

- **Іс-шаралар:**

- Жапырақтардың түсін өзгертуін бақылау.
- Жемістер мен көкөністерді жинау (жасанды).
- Күзгі жәндіктерді (мысалы, көбелектер) бақылау.

Табиғат дыбыстары

- **Тақырып:** Табиғаттың дыбыстары.

- Саяхат мақсаты: Табиғаттағы дыбыстарды тану.

- **Іс-шаралар:**

- Табиғаттағы дыбыстарды (жел, су, құстар) тыңдау.
- Дыбыс шығаратын заттарды пайдалану (ысқырық, шулы ойыншықтар).
- Табиғаттың дыбыстарын көрсету.

Серуен картотекасы №19

Серуеннің басталуы (10 минут):

- Балалармен қол ұстасып, серуенге шығу.
- Табиғат элементтерін (ағаш, жапырақ, гүл) бақылау.

. Күзгі табиғаттың ерекшеліктері (15-20 минут):

- **Жапырақтарды жинау:**

- Күзгі жапырақтардың түрлі-түсті жапырақтарын жинау.
- Жапырақтардың пішіндерін, түстерін және текстураларын салыстыру.

- Табиғатпен танысу:

- Ағаштардың, бұталардың жапырақтарын зерттеу.
- Күзгі жемістер мен көкөністер туралы әңгіме.

Қозғалыс ойындары (15 минут):

- "Жапырақтармен би":

- Балалар жиналған жапырақтармен айнала отырып, би жасайды.

- **"Күзгі жүгіріс":**

- Балалар жапырақтар мен табиғи материалдарды пайдаланып, кедергілермен жүгіріс ұйымдастыру.

Шығармашылық іс-әрекет (15 минут):

- **"Жапырақ өнері":**

- Жиналған жапырақтардан картиналар немесе жапсырмалар жасау.

- **"Күзгі суреттер":**

- Күзгі пейзажды қағазға салу (түрлі-түсті қарындаштармен).

Серуен картотекасы №20

Бөлмеде серуен кешенінің мақсаты:

- Балалардың физикалық белсенділігін арттыру.
- Шығармашылық ойлау мен моториканы дамыту.
- Топтық жұмыс дағдыларын қалыптастыру.

Серуен кешенінің барысы:

Кіріспе (5 минут):

- Балаларға серуеннің мақсатын түсіндіру.
- Бөлмедегі қауіпсіздік ережелерімен таныстыру.

Қозғалыс ойындары (15 минут):

- "Тосқауылдар жолы":

- Бөлмеде жастықтар, паралондар немесе ойыншықтармен тосқауылдар жасап, балалар оларды айналып өтуі керек.

- "Кішкентай жүгіріс":

- Балалар белгіленген орындарда жүгіріп, қолдарын көтеріп секіреді.

. Шығармашылық іс-әрекет (15 минут):

- "Жапсырма өнері":

- Түрлі-түсті қағаз, жапсырмалар, пастельдермен жұмыс жасап, балалар өздері қалаған суреттерін жапсырады.

- "Пластелинмен мүсіндеу":

- Балаларға пластилин беріп, жануарларды немесе сүйікті заттарын мүсіндеу ұсынылады.

Ойын-сауық (10 минут):

- "Музыкалық аялдама":

- Музыка ойнап тұрған кезде балалар айнала қозғалады, музыка тоқтағанда, балалар белгіленген жерге тұрып қалады.

- "Құстардың ұшуы":

- Балалар құстар секілді қозғалуы керек, кейін олардың түрлерін мимика арқылы көрсетуі мүмкін.

Сергіту сәті (5-10 минут):

- Жеңіл дене жаттығулары: қолды, аяқтарды сермеп, айналдыру.
- "Күн мен жаңбыр" – балалар "күн" болып жайылып, "жаңбыр" болғанда жиналады.

Серуен картотекасы 21

Тақырып: "Күзгі құстар"

- **Бақылау:** Балалармен бірге құстарды бақылау, олардың ұшып жүргенін тамашалау. Құстардың жылы жаққа ұшуын түсіндіру.

- **Ойын:** "Құстар қалай ұшады?" ойыны. Балалар құс сияқты қолдарын жайып, айналып жүгіреді.

- **Шығармашылық:** Қағаздан құстардың суретін жасап, топ бөлмесін безендіру.

- Сұрақтар: "Қандай құстарды көрдің?", "Құстар неге ұшып кетеді?"

Ересек адамдармен орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары (жүрекшелерді үгінділермен толтыру)

Құмға берілген үлгілердің суретін салу

Құммен мүсіндеу бейнесін

Серуен картотекасы 22

Тақырып: "Күзгі жел"

- **Бақылау:** Желдің қалай соғып тұрғанын, жапырақтардың қалай ұшып жүргенін бақылау. Балаларға желдің күшін түсіндіру.

- **Ойын:** "Жел мен жапырақтар" ойыны – балалар жапырақтар сияқты ұшып, айналып ойнайды.

- **Шығармашылық:** Желдің әсерін қағаздан немесе мата жапырақтарды жапсыру арқылы көрсету.

- Сұрақтар: "Жел не істейді?", "Жел қалай соғады?"

Серуен картотекасы 23

Тақырып: "Күзгі еңбек"

- **Бақылау:** Балалармен бақшаларда немесе аулада жұмыс істеп жатқан адамдарды бақылау (жапырақтарды жинау, бақшаны тазалау).

- **Ойын:** "Кім тез жинайды?" ойыны – балалар шағын сыпырғыштармен жапырақтарды бір жерге жинайды.

- **Шығармашылық:** Балаларға өздерінің жасаған еңбектерінің нәтижесін сурет салу немесе жапсыру жұмыстарында қолдану.

- Сұрақтар: "Адамдар не істеп жатыр?", "Сен қалай көмектесе аласың?"

Серуен картотекасы №24

Табиғатқа қамқорлық

- Қоқыс жинау: Серуен барысында балаларға табиғаттағы қоқыстарды жинау тапсырмасын беріңіз. Бұл оларға қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарауға және табиғатты қорғауға үйретеді.
- **Өсімдіктерге күтім:** Балаларға ағаштардың жапырақтарын, гүлдерін қарау, оларды суару немесе егу бойынша тапсырмалар беру. Бұл өсімдіктердің өмір сүруіне ықпал етеді.

2. Еңбек дағдыларын дамыту

- Жемістер мен көкөністерді жинау: Егер серуен ауыл немесе бақшада өтсе, балаларды жемістер мен көкөністерді жинауға үйрету. Бұл оларға еңбек арқылы өнім алудың маңыздылығын көрсетеді.
- **Құстарға жем беру:** Балаларға құстарға арналған жем шашу немесе арнайы орындар дайындау. Бұл табиғатқа қамқорлық сезімін дамытуға көмектеседі.

3. Табиғатпен танысу

- Табиғатқа қатысты тапсырмалар: Балаларға табиғаттағы өзгерістерді бақылау, мысалы, жапырақтардың түсі, ағаштардың формасы туралы жазу немесе сурет салу.
- **Экологиялық білім беру:** Табиғаттың экосистемасы, өсімдіктер мен жануарлардың өзара байланысы туралы мәліметтер беру.

Серуен картотекасы №25

Табиғатпен танысу

Тақырып: Ағаштар мен өсімдіктерді зерттеу

Мақсат: Балаларды ағаштар мен өсімдіктердің түрлерімен таныстыру, оларды күтуге үйрету.

Серуен: Балалармен жақын маңдағы саябаққа барып, ағаштар мен гүлдерді тамашалау.

Іс-шара: Балаларға әртүрлі өсімдіктерді көрсетіп, олардың жапырақтары мен сабақтарын зерттеу.

Әр ағаштың атауын айтып, ағаштарды күту туралы түсіндіру.

Еңбекке баулу: Балаларға бақшаға қалай қамқор болу керектігін көрсетіп, кішкене күрекпен топырақты қопсыту

Серуен картотекасы №26

Судың маңызы

Тақырып: Судың табиғаттағы рөлі

Мақсат: Судың маңызын түсіндіру, суды үнемді пайдалану жолдарын үйрету.

Серуен: Су қоймасы немесе бұлақ жанында серуен.

Іс-шара: Балаларға судың табиғаттағы рөлі мен оның маңызын түсіндіру, суды қалай үнемдеу керек екенін үйрету.

Еңбекке баулу: Су қоймасына немесе бақшадағы өсімдіктерге су тасып, оларды суару

Серуен картотекасы №26

Тазалық күні

Тақырып: Табиғатты таза ұстау

Мақсат: Балаларды қоршаған ортаны таза ұстауға баулу, тазалыққа үйрету.

Серуен: Жакын маңдағы табиғи аймаққа серуен.

Іс-шара: Балалармен бірге серуендеп жүріп, жердегі қоқыстарды жинау. Табиғатты қоқыстан қалай қорғауға болатыны туралы әңгімелесу.

Еңбекке баулу: Қоқыс жинау мен сұрыптау жұмыстарын көрсету. Балаларға қоқысты қайда және қалай тастау керектігін үйрету

Серуен картотекасы №27

Гүлдер күні

Тақырып: Гүлдердің түрлері және оларды күту

Мақсат: Гүлдер туралы білімін кеңейту және оларды күтуге баулу.

Серуен: Гүлдер өсетін аймаққа серуен жасау.

Іс-шара: Әр гүлдің түрлерін талқылау, олардың хош иістерін сезіну. Гүлдер мен өсімдіктерді өз қолдарымен егіп үйрену.

Еңбекке баулу: Гүлдерді суару және оларға топырақ қопсыту жұмыстарын жасау.

Серуен картотекасы Желтоқсан

Серуен картотекасы №1

«Қар жауады, ағаштар билейді»

Мақсаты: Қысқы табиғатқа қызығушылықты арттыру, балалардың дене қимылдарын дамыту, экологиялық мәдениет дағдыларын қалыптастыру. Ойын барысы:

Балаларды серуендеу үшін қармен жабылған аулаға шығару.

Оларға қар жауып жатқанын сипаттап, ағаштардың желмен қалай тербелетінін көрсету. Балаларға ағаштар мен қардың бір-бірімен байланысын түсіндіріп, олардың қар жауып тұрған кезде қалай қозғалып, салқындауға қалай бейімделетінін айту.

Балалар бұл әрекеттерді имитациялап, қар жауып жатқан кезде ағаш сияқты тербеліп, қармен бірге билейді.

Бұл ойын балалардың экологиялық мәдениетке деген қызығушылығын арттырып, табиғатқа жақын болуға үйретеді.

(Ұсыныс ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Сурет салу іс-әрекеті

Серуен картотекасы №2

«Қар мүсіні»

Мақсаты: Балаларға қарды пайдаланып мүсіндеу арқылы экологиялық мәдениетті қалыптастыру, шығармашылық қабілеттерін дамыту, физикалық іс-әрекетті арттыру. Ойын барысы:

Балаларды қармен таныстыру және оларға қардан түрлі пішіндер жасауды ұсыну.

Тәрбиеші балаларға қарды мүсіндеу әдісін көрсетеді, мысалы, қардан кішкентай шариктер жасап, оларды бір-біріне қосып, түрлі пішіндер жасау.

Балалар қардан түрлі жануарларды, ағаштарды немесе адамдардың мүсіндерін жасап, олардың арасындағы байланыстарды түсінуге көмектеседі.

Ойын барысында балалардың физикалық белсенділігі артып, олар табиғатпен жұмыс жасау кезінде экологиялық мәдениет дағдыларын меңгереді.

Мүсіндеу

(Экологиялық мәдениет дағдысы. Физикалық іс-әрекетті дамыту)

Серуен картотекасы №3 «Қарды зерттеу»

Мақсаты: Қар мен оның қасиеттерін зерттеу, табиғатпен танысу, дене белсенділігін дамыту. Ойын барысы:

Балаларға қысқы серуен барысында қарды зерттеу ұсыну. Балаларға қардың түрлі қасиеттерін көрсетуге тырысу (қатты, жұмсақ, жібектей, ұнтақты).

Балаларға қардың түсі, көлемі, құрылымы туралы сұрақтар қою: «Қар қандай?»; «Қардың үстінде із қалдыруға болады ма?».

Балаларға қармен жұмыс жасауды үйрету: қолымен қар жинау, қарды ұзу немесе қармен сурет салу.

Ойынның барысында балалар табиғаттың әртүрлі элементтерімен танысады және қоршаған ортаға деген жауапкершілік сезімін қалыптастырады.

Қоршаған ортамен таныстыру

(Экологиялық мәдениет дағдысы. Физикалық іс-әрекетті дамыту)

Серуен картотекасы.№4

«Қысқы орманның құпиясы»

Мақсаты: Қысқы табиғатпен таныстыру, экологиялық мәдениет дағдыларын дамыту, табиғатқа деген сүйіспеншілікті арттыру. Ойын барысы:

Балалар қыстың табиғаттағы өзгерістерімен танысады: ағаштардың жалаңаштануы, жер бетінде қардың жатуы, құстардың ұшып кетуі.

Балаларға қысқы орман туралы қысқаша әңгіме айтып беру: «Қыста ағаштар қалай қоректенеді? Қардың түсуі мен мұздың пайда болуы туралы не білеміз?»

Балалар қасынан өтіп бара жатқан ағаштар мен жануарлар іздерін байқайды. Әңгіме барысында әрбір өзгеріс туралы сұрақтар қойып, балаларды экологиялық мәдениетке үйрету.

Осылайша балалар қысқы орманның құпияларын ашып, табиғаттың құндылығын түсіндіру.

(Экологиялық мәдениет дағдысы) Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы.№5

«Қарлы әңгіме»

Мақсаты: Қысқы табиғатқа қызығушылықты арттыру, экологиялық мәдениет дағдыларын қалыптастыру, балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту. Ойын барысы:

Балалармен бірге қардың табиғатқа қалай әсер ететінін талқылау. Қардың қалай жауып, жер бетінде жататынын, оның жануарлар мен өсімдіктерге әсерін айту.

Оларға сұрақ қою: «Қардың астында қандай өсімдіктер бар?» немесе «Қардың үстімен қандай жануарлар жүреді?» деген сияқты.

Балалар өздерін табиғаттағы тіршілік иелері ретінде елестетіп, қармен ойнап, табиғаттағы өзгерістер туралы әңгімелеседі.

Бұл әңгіме ойын балалардың табиғатқа деген сүйіспеншілігін арттырып, экологиялық мәдениетке үйретеді.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы.№6

"Қардағы іздер"

Мақсаты: Табиғаттағы жануарлар іздерін танып-білу, балаларға табиғаттың ерекшеліктерін түсіндіру. Ойын барысы:

Тәрбиеші қарда әртүрлі жануарлардың іздерін (құстардың, қояндардың, түлкілердің іздері) жасайды.

Балалар өзара топтасып, әр ізді зерттеп, оның қай жануарға тән екенін анықтауға тырысады.

Допты пайдаланып, іздерді «қудырып», балалар ойын алаңында іздермен қозғалады.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №7

"Қарлы доп"

Мақсаты: Балаларды қозғалысқа үйрету, қыс мезгіліндегі табиғатпен таныстыру, экологиялық сезімталдықты дамыту. Ойын барысы:

Ойын үшін үлкен резеңке немесе арнайы қарлы доп қолдануға болады.

Балалар екі топқа бөлінеді. Әр топ қарды қолдана отырып, допты бір-біріне лақтырады.

Допты бір командаға лақтырғанда, басқа команда оның ортасына өтіп, оны қайта лақтыруға тырысады.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №8

"Қысқы құстарды бақылаймыз"

Мақсаты: Қыс мезгілінде құстардың тіршілігін бақылау және оларды қорғаудың маңыздылығын түсіндіру. Ойын барысы:

Балалар сыртта серуенде жүргенде, тәрбиеші балаларға қыс мезгілінде кездесетін құстарды (торғай, қарға, қыстайтын басқа құстар) табуға тапсырма береді.

Балалар құстардың қалай өмір сүретінін, не жейтіні және қыста олардың қалай тіршілік ететінін бақылап, байқалған құстар туралы айтып береді.

Ойын барысында балалар құстарға қамқорлық жасаудың жолдары туралы әңгімелейді (құстарға тамақ беру, олардың ұяларын қорғау).

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №9

"Қысқы табиғаттағы өзгерістерді болжау"

Мақсаты: Балаларды қыс мезгілінде табиғаттың өзгерістерін болжауға үйрету, экологиялық білімді дамыту. Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға қыс мезгілінде болатын табиғи өзгерістер туралы әңгімелейді және олардан осы өзгерістердің не себептен болатынын болжауды сұрайды.

Балалар ағаштардың жапырақтарының түсіп кетуі, қардың түсуі, құстардың ұшуы сияқты өзгерістердің себептерін түсіндіруге тырысады.

Ойын барысында балалар табиғаттың әртүрлі өзгерістері мен оларды қорғаудың жолдары туралы әңгімелеседі.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №10

"Қысқы құстарды бақылаймыз"

Мақсаты: Қыс мезгілінде құстардың тіршілігін бақылау және оларды қорғаудың маңыздылығын түсіндіру. Ойын барысы:

Балалар сыртта серуенде жүргенде, тәрбиеші балаларға қыс мезгілінде кездесетін құстарды (торғай, қарға, қыстайтын басқа құстар) табуға тапсырма береді.

Балалар құстардың қалай өмір сүретінін, не жейтіні және қыста олардың қалай тіршілік ететінін бақылап, байқалған құстар туралы айтып береді.

Ойын барысында балалар құстарға қамқорлық жасаудың жолдары туралы әңгімелейді (құстарға тамақ беру, олардың ұяларын қорғау).

Ойын соңында балалар табиғатты қорғаудың және экологиялық мәдениеттің маңыздылығын талқылайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №11

"Аспанды зерттейміз"

Мақсаты:

Балаларға аспан әлемі туралы негізгі түсініктерді беру.

Аспанның элементтерін (күн, бұлт, жұлдыздар, ай) бақылауға және тануға үйрету.

Ойын барысы: Балаларға аспанның элементтеріне ұқсас қозғалыстар жасау ұсынылады. Мысалы: Күн: балалар күн сияқты жарқырап жүгіреді немесе қолдарын жоғары көтеріп, "күн" ретінде қозғалады.

Бұлт: балалар жайлап қозғалып, бұлттардың асықпай жылжитындай қозғалады.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №12

"Сиқырлы іздер"

Мақсаты:

Балаларға табиғаттағы іздер мен белгілерді таныту.

Ойын барысы:

Балаларға табиғаттағы "сиқырлы іздер" туралы айтып беру: Сиқырлы іздер түрлі жануарлар мен құстардан қалуы мүмкін екенін түсіндіру. Мысалы, "Мына жерде қоянның ізі жатыр, ал мына жерде құстың ізі бар!". Балаларды ойынның мақсаты мен ережелерімен таныстыру: Педагог балаларды сиқырлы іздермен жүруге шақырады. Әрбір іздің қасына жеткен кезде балалар оны ескеріп, жүруі керек. Қоянның ізін көрсетіп, балалардан сол ізді басып жүруді сұрау: "Қоянның іздері кішкентай, сол сияқты кішкентай қадамдармен жүруіміз керек". Құстың ізін тапқанда, "Құстар секіріп жүреді, ал енді біз де секіруіміз керек" деп, балаларды секірту керек. Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру.

Серуен картотекасы №13

Қарға сықырлау

Мақсаты: Балаларға қарда жүріп, өздерінің қадамдарының дыбысын тыңдауға мүмкіндік беру, қозғалыс пен назарды дамыту.

Ойын барысы: Балалар қармен жүріп, аязды күндерде қардың астында шыққан сықырды тыңдайды. Олар әртүрлі қардың түрлерін (жұмсақ, қатты, көктемгі) сезініп, ойнау барысында осы дыбыстарды қалай шығаратынын талқылайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №14

Қармен доп ойыны

Мақсаты: Балалардың қол, көз және дене үйлесімін дамыту.

Ойын барысы: Балаларға шағын қар доптары беріледі. Олар бір-біріне қармен доп лақтырады. Қардың жұмсақтығына байланысты, ойын баяу жүреді, бірақ бұл балалардың ұстамдылығын дамытуға көмек береді.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №15

Солға, оңға!

Мақсаты: Балалардың қозғалыс және тыңдау дағдыларын дамыту.

Ойын барысы: Балалар шеңбер бойымен жүреді немесе жүгіреді. Ұстаз "солға", "оңға", "алға", "артқа" деген командаларды береді. Балалар осы командаларды орындап, дұрыс бағытты таңдауы керек.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №16

Қарлы іздер

Мақсаты: Балаларды қозғалу және бағытын бағдарлау қабілетін дамыту.

Ойын барысы: Балалар топ болып жүреді. Әрбір бала қарда із қалдырып, оның артына өз іздерін іздейді. Ойынның мақсаты – қайсыбір баланың іздерін табу немесе белгілі бір бағытта топ болып ізді бастау.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №17

Желкенді тақтайша

Мақсаты: Балаларды белсенді қозғалысқа тарту және топпен жұмыс істеуді үйрету.

Ойын барысы: Балалар қарға тиелген тақтайшаны жоғары көтеріп, желкеннің жанында тұрған бір-біріне береді. Әрбір топтың мақсаты – тақтайшаны түзу жолмен өткізумен жарысу.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Тәжірибелік сәт арқылы сурет салу

Сүт пен Бояу

- Мақсаты: Химиялық реакцияны бақылау.

- Материалдар: Сүт, тағамдық бояу, сұйық жуғыш.

- Іс-әрекет:

1. Сүтті табаққа құяды.
2. Бояуларды сүттің бетіне тамызып, содан кейін жуғышты қосады.
3. Түстердің қалай қозғалып, араласатынын бақылап, талқылайды.

Серуен картотекасы №18

Қардағы сөрелер

Мақсаты: Балалардың икемділігін және қоршаған ортаны бағдарлауды жақсарту.

Ойын барысы: Балалар сөрелердің үстінде тұрған қар қабаттарына ептілікпен өтулері керек.

Топтың мақсаты - қардың үстімен тез және қауіпсіз жүріп, бір-біріне кедергі келтірмей жету.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Тәжірибелік сәт арқылы сурет салу

Су және Түс

- Мақсаты: Су мен түстердің өзара әрекетін зерттеу.

- Материалдар: Ақ қағаз, су, тамшылау түсті бояулар.

- Ис-әрекет:

1. Балалар қағаздың үстіне су тамызады.
2. Әр бала өзінің су тамшыларына бояу тамызады.
3. Нәтижені бақылап, түстердің қалай араласатынын талқылайды.

Серуен картотекасы №19

Қар мүсіні жасау

Мақсаты: Балаларға шығармашылық ойлау мен ұжымдық жұмысқа баулу.

Ойын барысы: Балалар топ болып қардан түрлі мүсіндер жасайды (қоян, ағаш, үйше немесе пирамида сияқты).

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №20

Қармен жүгіру

Мақсаты: Балалардың жылдамдығы мен төзімділігін арттыру.

Ойын барысы: Балалар белгілі бір қашықтыққа дейін қармен жүгіріп барып, қайта оралуы керек.

Мұнда қардың тереңдігі мен баланың жүгіріс жылдамдығына байланысты әр түрлі қиындықтар туындауы мүмкін. Ойын аяқталған соң, балалар өз нәтижелерін салыстырып, кімнің жылдам екенін анықтайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №21

Қарды бақылау

Мақсаты: Балаларды қардың қасиеттерімен таныстыру.

Бақылау барысы:

- Қарды алақандарымен ұстап, оның суық екенін сезіну.
- Қарды қысу арқылы пішін жасау, оның жұмсақ әрі жеңіл екенін байқау.
- Қардың жер бетін қалай жауып жатқанын және оның ақ түске боялғанын талқылау.

"Қарға із салу"

Мақсаты: Балалардың моторикасын және шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қар бетіне аяқпен, қолмен немесе таяқшалармен әртүрлі іздер салады.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №22

Ағаштарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы ағаштардың ерекшеліктерін зерттеу.

Бақылау барысы:

- Ағаштың жапырақсыз бұтақтарын қарап, олардың түсі мен формасын сипаттау.
- Қыста ағаштардың ұйқыда екенін түсіндіру.

- Кейбір ағаштардың (қарағай, шырша) қыста да жасыл екенін байқау.

"Қар жинаушы"

Мақсаты: Еңбекке баулу және ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

Ойын барысы:

Балаларға шағын күрекшелер беріледі.

Тапсырма – белгіленген жерге қарды жинап, шағын қар үйіндісін жасау.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №23

Құстарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы құстардың әрекетін байқау және оларға қамқорлық жасау.

Бақылау барысы:

- Ауладағы құстарды (шымшық, торғай) бақылау.
- Балалармен бірге жем салғыштарға нан қикымдарын салу.

Сұрақтар:

- "Қыста қандай құстарды көрдіңдер?"
- "Оларға қалай көмектесе аламыз?"

"Аққаланы безендіру"

Мақсаты: Шығармашылықты дамыту және табиғи материалдарды қолдану.

Ойын барысы:

Балалар Педагог көмегімен қардан аққала жасайды.

Аққаланы безендіруге табиғи заттар (бұтақтар, жапырақтар, тастар) немесе ойыншықтарды пайдаланады.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №24

Аязды бақылау

Мақсаты: Аяздың ауа райына әсерін түсіндіру.

Бақылау барысы:

- Ауада "бу шығару" тәжірибесін жасау (ауыздан шыққан бу).
- Аяздың ағаштар мен терезелердегі әшекейлерін қарау.

Сұрақтар:

- "Ауа қандай, суық па?"
- "Терезедегі мұз әшекейлерін кім салады деп ойлайсыңдар?"

"Қар лақтыру"

Мақсаты: Дәлдік пен шапшаңдықты дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қардан шағын шарлар жасап, белгіленген мақсатқа (мысалы, шеңберге немесе қардан жасалған мұнараға) лақтыруға тырысады.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №25

Қарды жинау

Мақсаты: Балалардың қол моторикасын, шеберлігін және ұйымшылдық дағдыларын дамыту.

Ойын барысы: Балаларға шағын күрек немесе шелек беріледі. Олардың міндеті – белгілі бір уақытта қарды жинап, шелекке немесе себетке жинау. Бұл ойын балалардың сергектігін және шапшаңдығын дамытады, сондай-ақ олар бір-біріне көмек көрсету арқылы топтық ынтымақтастықты үйренеді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы, Кішіге көмек беру дағдысын қалыптастыру)

Серуен картотекасы №26

«Қош келдіңіздер, қонақтар!»

Максаты:

Балаларды назар аударуға, жылдам әрекет етуге үйрету.

Ойын барысы:

Балалар шеңбер бойымен тұрып, тәрбиеші олардың алдында тұрады. Тәрбиеші балаларға «қонақтар» ролін ойнайтынын түсіндіреді.

Тәрбиеші балаларды «қонақ» ретінде қабылдайды. Ол бастама бере отырып, бір қадам алға басып: «Қош келдіңіздер, қонақтар!» деп айтады.

Барлық балалар оған еріп, шеңбермен жүріп, тек қана жүгіру, асығып жүру керек болады.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы

№27

«Құмырсқа мен ара» ойыны

Максаты:

Балаларды ептілікке, жылдамдыққа және зейін қоюға тәрбиелеу.

Ойын барысы:

Балалар екі топқа бөлінеді: «құмырсқалар» және «аралар» Тәрбиеші әр топқа жеке тапсырмалар береді:

«Құмырсқалар» үшін: екі қолмен қатар жүгіру немесе бір-біріне ұқсамайтын әрекет жасау (қолды жоғары көтеру, аяқпен жан-жағына сермеп жүгіру). «Аралар» үшін: топпен бірге бір бағытқа қозғалып, аяқтарын жылдамдықпен ауыстырып, айнала жүгіру. Екі топтың қатысушыларының жасаған әрекеттері мен жылдамдығы бағаланып, әр топ өзінің жақсы қадамдарын бөліседі.

(Қоршаған ортамен танысу, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №28

Қарлы тау жасау

Максаты: Балалардың шығармашылық және топтық жұмыс дағдыларын дамыту.

Ойын барысы: Балалар топ болып, қардан үлкен тау жасауға тырысады. Олар қарды жинап, қыстың қарлы алаңында тау құрып, оған қардан жасалған жолдар мен кейбір кедергілер қосады. Ойын балаларға топпен жұмыс істей білуге, бірлесіп еңбек етуге және бір-біріне көмек көрсетуге үйретеді.

(Өңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №29

Қар тазалау (еңбек іс-әрекеті)

Максаты: Балаларды еңбексүйгіштікке баулу, ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

- Іс-әрекет:
 - о Балалар кіші күректермен ауладағы қарды тазалайды.
 - о Жолдарды қардан тазартып, құстарға арналған орындарды қардан босатады.

(экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, қамқорлық, шығармашылық дағдалырды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №30

Қардың қасиеттерін зерттеу (эксперимент)

Максаты: Қардың физикалық қасиеттерін зерттеу арқылы танымдық қабілеттерін дамыту.

- Іс-әрекет:
 - о Балалар қарды қолдарына ұстап, оның суық әрі жұмсақ екенін байқайды.
 - о Қарды жылы қолда ұстап ерітіп, суға айналатынын бақылайды.
 - о Қарды нығыздап, мүсін жасауға болатынын анықтайды.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №31

Қарлы жердегі іздерді бақылау (бақылау)

Максаты: Қар үстіндегі іздерді зерттеу арқылы табиғаттағы құбылыстарды түсіндіру.

- Іс-әрекет:
 - о Балалармен бірге жануарлар мен адамдардың іздерін іздеу.

- о Эртүрлі іздердің формасын салыстырып, қай жануарға немесе адамға тиесілі екенін болжау.
 - о Іздер қай бағытқа баратынын бақылау.
- (Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №32

Құстарға көмектесу (еңбек және бақылау)

Мақсаты: Қыс мезгіліндегі құстарға қамқорлық көрсету арқылы экологиялық мәдениетті дамыту.

- Іс-әрекет:
 - о Балалар алдын ала жасалған жем салғыштарға нанның қоқымдары, бидай, дәндер салады.
 - о Құстардың жем салғышқа қалай келетінін бақылау.
- (Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №33

Мұздың ерекшеліктерін зерттеу (эксперимент және бақылау)

Мақсаты: Мұздың қасиеттерін бақылау арқылы қоршаған ортаны зерттеу.

- Іс-әрекет:
 - о Мұздың бетіндегі өрнектерді қарау және олардың қалай пайда болғанын талқылау.
 - о Мұзды қолмен ұстап, оның суық әрі тайғақ екенін анықтау.
 - о Мұздың бетінде су қалдырып, оның қайта қатуын бақылау.
- (Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №34

"Қардан сурет салу"

Мақсаты: Балалардың қыс мезгілімен танысуы, қол моторикасын дамыту, шығармашылық қабілеттерін арттыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларды серуенге алып шығады, олар қармен ойнап, қардың текстурасын, түсін бақылап үйренеді.

Балалар қардың бетіне түскен суреттерді немесе іздерді қарастырады, содан кейін оларды қағазға түсіріп, өздерінің шығармашылық жұмыстарын жасайды.

Балалар қарды түрлі түстермен бейнелеп, қысқы табиғатты көрсету үшін сурет салады.

Ойын соңында балалар өз жұмыстарын көрсетіп, қыс мезгілінің ерекшеліктерін талқылайды.

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар

Мүсіндеу , Сурет салу

Серуен картотекасы №35

"Қысқы әсемдік"

Мақсаты: Балаларды еңбекке баулу, қыс мезгілінің ерекшеліктерін көрсету, шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларды қыс мезгілімен таныстырып, олардың шығармашылық ойларын дамыту үшін табиғи элементтерді пайдалануға шақырады.

Балалар табиғаттың әдемілігін қағаз бетінде бейнелеп, оған қысқы пейзаждар жасайды: қарлы ағаштар, жапырақтар, мұз айдыны.

Ойынды балалар әртүрлі табиғи материалдарды пайдаланып шығармашылық жұмысқа айналдырады: жапырақтарды, бұтақтарды және басқа табиғи элементтерді жапсырып, қысқы көріністерді бейнелейді.

Балалар өздерінің жұмыстарын топтастырып, бір-біріне көрсетіп, қыс мезгілінің сұлулығын талқылайды.

Мүсіндеу , сурет салу

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар, мүсіндеу

Серуен картотекасы №36

"Әдемі әшекейлер"

Мақсаты: шығармашылық дағдыларын Балалардың дамыту, еңбекке баулу, қыс мезгіліне арналған әшекейлер жасау.

Ойын барысы:

Балалар серуенге шығып, табиғи материалдар жинайды (жапырақтар, бұтақтар, ағаштың қиыршықтары).

Тәрбиеші балаларға осы материалдардан қысқа арналған әшекейлер жасау жолдарын көрсетеді: бұтақтардан шырша жасау, жапырақтардан әртүрлі суреттер салу.

Балалар шығармашылықпен жұмыс істеп, қыс мезгіліне арналған сәндік элементтерді жасап шығады.

Ойын соңында балалар жасаған әшекейлерін көрсету арқылы бір-бірімен бөліседі.

Еңбекке баулу, Шығармашылық дағдыларын дамыту

Серуен картотекасы №37

«Табиғаттың сақшылары»

Мақсаты: Қоршаған ортаны қорғау туралы түсінік қалыптастыру, экологиялық мәдениет дағдысын дамыту, табиғатты бақылау арқылы қоршаған орта туралы білімді нығайту.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларды серуенге шығарады. Балалар табиғатқа назар аударып, қыста қалай өзгергенін байқауға тырысады.

Тәрбиеші балаларды ағаштардың, жапырақтардың, шөптердің қыста қалай көрінетінін түсіндіреді.

Балалар табиғаттың көріністерін бақылап, ағаштардың, бұтақтардың жағдайын талқылайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №38

"Қыста ағаштарға көмек"

Мақсаты: Қыс мезгілінде ағаштарға көмек көрсету арқылы экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, балалардың табиғатты қорғауға деген жауапкершілігін арттыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға ағаштар мен бұталарға қыста көмек көрсету керектігін түсіндіреді. Балалар ағаштарға немесе бұтақтарға қарай отырып, олардың үстіне қар түсіп жатқанын байқайды.

Балаларға құстарға арналған тағамдар қоюды ұсынады. Олар ағаштардың қасына тұрып, құстарға көмектеседі.

Балалар қыста ағаштарға қамқорлық жасаудың маңыздылығын түсініп, экологиялық жауапкершілікті сезінеді.

Ойын соңында балалар өздерінің табиғатты қорғауға бағытталған іс-әрекеттерін талқылайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Қаңтар

Жаттығу кешені

Жаттығу кешені: 1. Күш жаттығулары (5 минут)

- Отырып тұру: 15-20 рет.
- Планка: 30 секундтан бастап, уақытты біртіндеп ұзарту.
- Шынтақпен итеру: 10-15 рет.

Жаттығу кешені: 2. Релаксация және тыныс алу жаттығулары (3 минут)

- Терең тыныс алу: мұрынмен терең дем алып, ауыз арқылы ақырын шығару.
- Қолдар мен аяқтарды босатып, денені толық босаңсыту.

Жаттығу кешені: 3. Жеңіл созылу (5 минут)

- Мойынды айналдыру: алға, артқа, оңға, солға.
- Қолды жоғары созу: аяқтар иық деңгейінде тұрып, қолды жоғары созу.
- Белді айналдыру: белді оңға және солға айналдыру

Жаттығу кешені: 4

Секірулер (2-3 минут) – бала өз орнында жеңіл секіріп ойнауы керек.

- Қол шапалақтау (2 минут) – орындарында тұрып, жоғары және төмен қол шапалақтау.
- Шеңбер жасау (2 минут) – бала қолдарын жайып, денесін шеңбер жасап айналдырады.
- Орындарынан жоғары секіру (10 рет).

Жаттығу кешені: №5

Қолдарын жоғары көтеріп созылу (2 минут) – бала биікке жетуге тырысып, қолдарын жоғары созады.

- Қабырғамен жүру (5 минут) – қабырғаға жақын жүріп, қолмен тірек етіп жүру.
- Қоянша секіру (3 минут) – екі аяқпен жерден жоғары секіру.

Жаттығу кешені: №6

- Қолдармен иықтарға тигізу (2 минут) – бала қолдарын жоғары көтеріп, иығына тигізеді.
- Аяқпен жорғалау (5 минут) – аяқтарын алдыға тартып, жерде жорғалап жүру.
- Жеңіл секірулер (3 минут) – бала өз орнында жеңіл секіре алады.

Жаттығу кешені: №7

- Би (5 минут) – балаға ұнайтын әуенді қосып, еркін би қимылдарын жасау.
- Кемпірқосақ жасау (2 минут) – бала қолдарын жоғары көтеріп, үлкен доға жасап, кемпірқосақ бейнесін жасайды.
- Допты жоғары лақтыру (3 минут) – бала допты жоғары лақтырып, ұстап алады.

Жаттығу кешені: 9. Жеңіл созылу (5 минут)

- Мойынды айналдыру: алға, артқа, оңға, солға.
- Қолды жоғары созу: аяқтар иық деңгейінде тұрып, қолды жоғары созу.
- Белді айналдыру: белді оңға және солға айналдыру

Жаттығу кешені: 10

Кардио жаттығулар (5-7 минут)

- Жерде жүгіру: бір орында тұрып, тізелерді жоғары көтеріп жүгіру (1-2 минут).
- Жеңіл секірулер: тік тұрып, жеңіл секірістер жасау (1-2 минут).
- Қолмен орындалатын жаттығулар: отырып тұру немесе шынтақты бүгіп итерулер (1-2 минут).

Жаттығу кешені: 11

Күш жаттығулары (5 минут)

- Отырып тұру: 15-20 рет.
- Планка: 30 секундтан бастап, уақытты біртіндеп ұзарту.
- Шынтақпен итеру: 10-15 рет.

Жаттығу кешені: 12**Релаксация және тыныс алу жаттығулары (3 минут)**

- Терең тыныс алу: мұрынмен терең дем алып, ауыз арқылы ақырын шығару.
- Қолдар мен аяқтарды босатып, денені толық босаңсыту.

Жаттығу кешені: 13**Жеңіл созылу (5 минут)**

- Мойынды айналдыру: алға, артқа, оңға, солға.
- Қолды жоғары созу: аяқтар иық деңгейінде тұрып, қолды жоғары созу.
- Белді айналдыру: белді оңға және солға айналдыру

Таңғы жаттығу №13

Жүгіру: Қысқа қашықтыққа адымдап жүгіру.

Секіру: Екі аяқпен жерден жоғары секіру.

Адымдап өту: Бір қадам алға адымдап, қайта артқа жүгіру.

Құлау және тұру: Жерге отыру және қайта тұру.

Таңғы жаттығу №14

Жүгіру мен жүріс: Жүгіру және баяу жүру кезінде ырғақты ұстап, қадамдарды үйлестіру.

Қолды алға созу: Қолды алға қарай созып, кейін қайта алып келу.

Шеңбер жасап жүгіру: Балалармен бірге шеңбер жасап жүгіру және қолды сілкіу.

Би қимылдары: Музыкамен би қимылдарын орындау.

Таңғы жаттығу №15

Бір қадам алға: Бір қадам алға адымдап, артқа жүгіру.

Теңгерім: Арқанның үстінен жүріп, тепе-теңдік сақтап жүру.

Шаршының ішіне қадам жасау: Шаршының ішіне аяқпен қадам басып өту.

Секіру: Екі аяқпен жоғары секіріп, жерге түсу.

Таңғы жаттығу №16

Секіру: Екі аяқпен жерге жоғары секіріп, төмен түсіп, қайта секіру.

Бір орында тұрып секіру: Бір орыннан секіріп, соңында тұрып жаттығу.

Қолды қозғалу: Қолды жоғары көтеріп, аяқпен сермеу.

Денені жылыту: Жеңіл жаттығуларды орындап, денені қыздыру.

Таңғы жаттығу №17

Жүгіру мен жүріс: Жүгіру және баяу жүру кезінде ырғақты ұстап, қадамдарды үйлестіру.

Қолды алға созу: Қолды алға қарай созып, кейін қайта алып келу.

Шеңбер жасап жүгіру: Балалармен бірге шеңбер жасап жүгіру және қолды сілкіу.

Би қимылдары: Музыкамен би қимылдарын орындау.

Таңғы жаттығу №18

Тепе-теңдікті дамыту

Арқанмен жүріп өту: Тепе-теңдік сақтау үшін жерге қойылған арқанның үстімен жүру.

Жеңіл секіру: Бір аяқпен секіріп, жерге келіп, тепе-теңдік сақтау.

Қолды көтеру: Жоғарыға қарау, қолды жоғары көтеріп, денені оң және солға бұру.

Бір орында тұру: Бір аяқпен тұрып, бір минутқа дейін тепе-теңдікті сақтау.

Таңғы жаттығу №19

Қимыл мен ырғақ

Әнмен серіктесу: Музыкамен қимылдарды орындау (қолмен соғу, аяқпен шапалақтау).

Ырғақты жүгіру: Әннің ырғақтарына сай жүгіру.

Қарапайым би қимылдары: Әнмен бірге айналу, қолды жоғары көтеру, төмен түсіру.

Қолды сермеп қозғалту: Әуенмен бірге жеңіл қозғалу, қолды алдыға және артқа сермеп қимыл жасау.

Таңғы жаттығу №20

1. «Аққала мүсіндейміз»
 - Денені алға иіп, қар алып, жоғары көтеру қимылын қайталау – 3-5 рет.
2. «Боран соғады»
 - Терең дем алып, ауаны үрлеу («жел есті») – 3 рет.
3. «Аққала айналамыз»
 - Белді айналдыру – 3 реттен әр жаққа.
4. «Қар лақтырамыз»
 - Орындарында тұрып, қолдарымен алға созылып «қар лақтыру» – 5 рет.

Таңғы жаттығу №21

1. «Бұғының мүйізі»
 - Қолды жоғары көтеріп, саусақтарды ашу-жабу – 3-5 рет.
2. «Аю қалай жүреді?»
 - Еңбектеу немесе аяқпен баяу қозғалу – 3 рет.
3. «Қар ұшқыны»
 - Саусақтарды ашып, қолды жан-жаққа жайып, айналу – 5 рет.
4. «Қар күрейміз»
 - Екі қолмен күрек ұстап, еңкею және жоғары көтерілу – 5 рет.

Таңғы жаттығу №22

«Қысқы жел»

- Қолды жан-жаққа созып, терең дем алу – 3 рет.
- #### «Ағаштар тербеледі»
- Денені оңға-солға еңкейту – 5 рет.
- #### «Қар үстінде із қалдыру»
- Бір орында тұрып, аяқтарын алмастыра басу – 5-7 рет.
- #### «Шанамен сырғанаймыз»
- Алға еңкейіп, қолдарын жылжыту («шаңғы тебу») – 5 рет.

Қаңтар

Қысқы серуен

Серуен картотекасы №1

Қардың қасиеттерін зерттеу

Бақылау:

Қарды қолмен ұстап, оның суық және жұмсақ екенін сезіну.

Қардың құрылымын (үлпілдек, тығыз) қарастыру.

Еңбек:

Қардан кішкентай үйшік жасау.

Балаларды қарды күрекшемен жинауға үйрету.

Ойын:

"Қардан пішіндер жаса": әртүрлі көлемдегі қар домалақтарын жасайды.

"Қар кімге тиеді?": қарды жайлап бір-біріне лақтырып, ойын ұйымдастыру.

(экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, қамқорлық, шығармашылық дағдалырды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №2

Бақылау: Ағаштардың қысқы күйі

Ағаштардың жапырақсыз, бұтақтарының қармен жабылғанын бақылау.

Еңбек әрекеті: Қар астындағы жолды тазалау

Балалар қысқа арналған құралдарды пайдаланып, жолдарды қардан тазартады.

Қысқы ойын: «Қар лақтыру»

Балалар қарды белгіленген нысанаға (ағашқа немесе конусты) лақтырады.

Тәжірибе: «Қар мен мұздың айырмашылығы»

Балаларға қар мен мұздың қолмен ұстағанда қалай ерекшеленетінін түсіндіру (қаттылығы, суықтығы)

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №3

Ағаштарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы ағаштардың ерекшеліктерін зерттеу.

Бақылау барысы:

Ағаштың жапырақсыз бұтақтарын қарап, олардың түсі мен формасын сипаттау.

Қыста ағаштардың ұйқыда екенін түсіндіру.

Кейбір ағаштардың (қарағай, шырша) қыста да жасыл екенін байқау.

"Қар жинаушы"

Мақсаты: Еңбекке баулу және ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

Ойын барысы:

Балаларға шағын күрекшелер беріледі.

Тапсырма – белгіленген жерге қарды жинап, шағын қар үйіндісін жасау.

Кім бірінші аяқтаса немесе ең үлкен үйінді жасаса, сол жеңімпаз атанады.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №4

Қар үстіндегі іздер

Бақылау:

Қар үстіндегі жануарлар немесе адамдар іздерін бақылау.

"Бұл із қандай жануардың ізі болуы мүмкін?" деп ойлану.

Еңбек:

Аулада қар жолдарын тазалау.

Серуенде ойнауға арналған қар алаңын дайындау.

Ойын:

"Іздерді тап": әртүрлі іздерді бақылап, кімнің ізі екенін анықтау.

"Қардан жасырыну": балалар қарды лақтырып ойнайды және қардың артына жасырынады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы№5**Қарды еріту және мұзды бақылау****Бақылау:**

Қарды алақанына алып, қалай еріп жатқанын бақылау.

Мұздың қалай пайда болғанын және оның тегістігін, суықтығын сезіну.

Еңбек:

Мұз бетіндегі қарды тазалау.

Мұзды аймақтарды таяқшамен белгілеу.

Ойын:

"Мұз үстінде сырғанау": мұзды жерлерде тепе-теңдікті сақтап сырғанау.

"Қар ұясы": балалар бірге үлкен қар үйіндісін жасап, "ұя" құрады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы№6**Аспанды бақылау**

Мақсаты: Қыстағы аспанның ерекшеліктерін байқау.

Бақылау барысы:

Балалармен аспанның түсін бақылау (көк, сұр, кейде ақ бұлтты).

Бұлттардың қозғалысын бақылап, олардың жылдамдығы туралы әңгімелеу.

Күннің аз көрінетінін және жарықтың өзгергенін талқылау.

«Қар бекінісі»

Мақсаты: Ұжымдық әрекетке үйрету, қармен жұмыс жасауды дамыту.

Ойынның барысы:

Балалар топқа бөлініп, қардан бекініс немесе үлкен қар шеңберін жасайды.

Бекініс дайын болғаннан кейін, оны сақтап қалу үшін жеңіл "қар шабуылы" ұйымдастырылады (қар ұшқындарын лақтыру).

Қызықты атмосфера жасау үшін бір топ қорғанса, екінші топ шабуылдаушы болады

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы№7**Қардың ақ түсі мен қыстың ерекшеліктері****Бақылау:**

Қардың неге ақ екенін түсіндіру.

Қыстың басқа түстерін (қарағай жасылы, аспан көгі) бақылау.

Еңбек:

Ағаштарды қардан тазалау.

Құстарға арналған тамақтандырғыштарды қармен көмкеру.

Ойын:

"Түсті қар": қардың үстіне әртүрлі түсті су шашып, қызықты суреттер жасау.

"Қар шеңбері": балалар қардан шеңбер жасап, оның ішінде ойнайды.

Серуен картотекасы №8

.

Қардан шығармашылық жұмыстар

Бақылау:

Қардың күн сәулесіне шағылысып жарқырауын қарау.

Қардан жасалған фигураларды бақылау (қар адамдар, үйшіктер).

Еңбек:

"Қардан мүсін жасау" жұмысы: балалар бірге қардан фигура жасайды.

Қарлы алаңды тазалап, жаңа ойын аумағын дайындау.

Ойын:

"Қар мүсіндері": балалар өз ойларынан ерекше фигуралар жасайды.

"Қарлы шеңберді дәлдеу": қарды арнайы орынға лақтырып, көздеу ойыны.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №9

Қысқы ауа-райы мен оның әсері

Бақылау:

Балаларға қысқы ауа райының өзгерістерін бақылап, қардың түсуін, желдің күшеюін байқау.

Қысқы күннің қысқартылуы туралы айту.

Еңбек:

Қардың үстінен түрлі іздер мен жолдар салу.

Жаңадан түскен қарды күрекпен немесе қолмен тазартып, жол жасау.

Ойын:

"Қарды лақтыр": балалар бір-біріне қар лақтырып ойнайды, бірақ белгілі бір қашықтықты сақтау керек.

"Қысқы бақша": балалар қардан өз бақшаларын жасайды, мұнда түрлі табиғи элементтерді, мұзды фигураларды қолдана алады.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №10

. Қысқы ағаштарды бақылау (Бақылау, еңбек ету)

Мақсаты: Ағаштардың қысқы күйін зерттеп, табиғатты тануға баулу.

Іс-әрекет:

Ағаштардың түрлерін бақылау: «Бұл ағаш қандай? Оның бұтақтары қалай орналасқан?»

Ағаштардың жапырағы жоқ екенін түсіндіру.

Ағаш түбін қардан тазалау.

Бақылау:

Ағаштардың биіктігін, бұтақтарын қарап, сипаттау.

Эксперимент:

Ағаш қабығын ұстап, оның суық немесе жылы екенін анықтау.

Ойын:

«Ағашты таны»: Балалар кезекпен ағашты сипап сезіп, оның түрін анықтайды

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №11

"Қарды жинау"

Мақсаты:

Қыс мезгіліне байланысты экологиялық дағдыларды қалыптастыру.

Балалардың топпен жұмыс істеу дағдыларын дамыту.

Қимыл-қозғалыс дағдыларын жақсарту.

Ойын барысы:

Балалар қарды жинап, топтап түрлі фигуралар құрады (қардан ағаштар, үйшік, көлік және т.б.).

Бұл ойын барысында балалар табиғаттың қыстағы өзгерістерін сезініп, қолдарымен шығармашылық әрекеттер жасайды.

Ойын балалардың табиғатқа деген сүйіспеншілігін арттырады және дене белсенділігін жақсартады.

[Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен картотекасы №12

"Мұзды әлем"

Мақсаты:

Қыс мезгілі мен мұздың табиғаттағы маңызын түсіндіру.

Балалардың қимыл-қозғалысын дамыту.

Экологиялық жауапкершілікті қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балалар алаңға шығып, мұзға тап болғанда сырғанау арқылы көңілді уақыт өткізеді.

Ойын барысында мұздың табиғаттағы орны, мұзды қорғау және оған қамқорлық жасау туралы әңгімелеседі.

Балалар физикалық белсенділік арқылы денсаулығын нығайтып, табиғаттың су ресурстарын қорғауды үйренеді.

[Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен картотекасы №13

"Қысқы құстар"

Мақсаты:

Қыс мезгілінде құстарға қамқорлық жасау дағдыларын қалыптастыру.

Экологиялық білімді арттыру.

Балалардың қимыл-қозғалысын дамыту.

Ойын барысы:

Балалар алаңға шығып, құстардың ұшып бара жатқанын бақылап, соларға жем шашу әрекеттерін орындайды.

Ойын барысында құстардың қыс мезгілінде қалай тіршілік ететінін түсінеді.

[Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен картотекасы №14

"Аязды топ"

Мақсаты:

Қысқы табиғаттың ерекшеліктерін түсіндіру.

Балалардың физикалық белсенділігін арттыру.

Экологиялық мәдениетті тәрбиелеу.

Ойын барысы:

Балалар алаңда аязды қарсы алуға дайындалып, шаңғы немесе сырғанау тақталарын қолданады.

Ойын барысында әр бала өзінің сүйікті қысқы спорт түрін таңдап, әрекет жасайды.

Ойын табиғаттың қатаң да әдемі қыстағы ерекшеліктеріне сүйсініп, балалардың физикалық жағдайын жақсартады.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №15

Бақылау: Ағаштардағы мұзды бақылау

Ағаштардың бұтақтарында пайда болған мұзды қарастыру, оның жылтырлығына назар аударту.

Еңбек әрекеті: Аулада қар тазалау

Балалар күрекпен және қолдарымен жолдарды тазалайды.

Қысқы ойын: «Қарлы шеңберге секіру»

Қардың үстіне шеңберлер салып, солардың ішіне секіру ойынын ұйымдастыру.

Тәжірибе: «Мұздың мөлдірлігі»

Балаларға мұз кесегін беріп, оның ішінде не көрінетінін зерттеу. **(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру зерттеу іс-әрекеті)**

Серуен картотекасы №16

Қарды бақылау

Мақсаты: Балаларды қардың қасиеттерімен таныстыру.

Бақылау барысы:

Қарды алақандарымен ұстап, оның суық екенін сезіну.

Қарды қысу арқылы пішін жасау, оның жұмсақ әрі жеңіл екенін байқау.

Қардың жер бетін қалай жауып жатқанын және оның ақ түске боялғанын талқылау.

"Қарға із салу"

Мақсаты: Балалардың моторикасын және шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қар бетіне аяқпен, қолмен немесе таяқшалармен әртүрлі іздер салады.

Тәрбиеші іздерді сипаттауды немесе қандай пішін екенін айтуды сұрайды: "Бұл қандай із?", "Қай жануардың ізіне ұқсайды?".

Ойынның соңында ең ерекше іздерді бірге талқылайды.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №17

Бақылау: Қар үстіндегі күн сәулесінің жарқырауы

Қардың күн сәулесінде қалай жарқырайтынын байқау.

Еңбек әрекеті: Құстарға арналған орын дайындау

Балалар қарды тазалап, құстарға арналған жем салғышты орнатады.

Қысқы ойын: «Қар астындағы затты тап»

Балалар қар астына жасырылған заттарды іздейді.

Тәжірибе: «Қарды қысып көру»

Балалар қарды қолмен қысып, оның қандай пішінге айналатынын тексереді.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №18

Құстарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы құстардың әрекетін байқау және оларға қамқорлық жасау.

Бақылау барысы:

Ауладағы құстарды (шымшық, торғай) бақылау.

Балалармен бірге жем салғыштарға нан қиқымдарын салу.

Сұрақтар:

"Қыста қандай құстарды көрдіңдер?"

"Оларға қалай көмектесе аламыз?"

"Аққаланы безендіру"

Мақсаты: Шығармашылықты дамыту және табиғи материалдарды қолдану.

Ойын барысы:

Балалар қардан аққала жасайды.

Аққаланы безендіруге табиғи заттар (бұтақтар, жапырақтар, тастар) немесе ойыншықтарды пайдаланады.

Соңында балалар аққаланы "аты" немесе "мінезі" туралы әңгімелейді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы№19

Бақылау: Ауа райының өзгеруі

Балалармен бірге ауа райын бақылап, қарлы, бұлтты немесе желді күннің ерекшелігін талдау.

Еңбек әрекеті: Қармен ойнау алаңын сәндеу

Балалар қарды арнайы пішіндерге келтіріп, оны әдемілеуге қатысады.

Қысқы ойын: «Қардан көпір салу»

Балалар бірге қарды пайдаланып, шағын көпір жасайды.

Тәжірибе: «Қардың түсін өзгерту»

Қарға түрлі-түсті бояу қосып, оның түсін өзгертуді бақылау.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы№20

Қардың және мұздың қасиеттерін зерттеу

Бақылау:

Қардың еріп бара жатқанын, суға айналу процесін бақылау.

Мұздың қатты екенін және оның қыста қалай пайда болатынын талқылау.

Еңбек:

Қар мен мұздан түрлі пішіндер жасап, салыстыру.

Мұзды зерттеу: оған түрлі түсті суларды қосу немесе мұз кесектерін қолмен ұстау.

Ойын:

"Мұз бен қарды пішіндеу": балалар қар мен мұздан түрлі пішіндер жасайды (мүсіндер, жануарлар).

"Мұз үстінде жүру": балалар мұз үстінде жүріп, ақырын жүру дағдыларын дамытады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№21

Қардың астындағы өсімдіктерді бақылау

Мақсаты: Қардың астында өсімдіктердің сақталатынын түсіндіру.

Бақылау барысы:

Қарды тазалап, жердің астындағы шөптерді немесе кішкентай бұталарды қарап көру.

Қар өсімдіктерді суықтан қорғап, "жамылғы" қызметін атқаратынын түсіндіру.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.

Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№22.

Бақылау: Аяздан пайда болған өрнектер

Терезедегі немесе заттардағы мұздан пайда болған өрнектерді қарастыру.

Еңбек әрекеті: Құстарға жем шашу

Балаларға құстарға арналған жем беру тапсырмасы беріледі.

Қысқы ойын: «Қарды қапқа жина»

Балалар шағын қапшықтарға қар жинап, оны белгілі бір жерге жеткізеді.

Тәжірибе: «Қар мен топырақтың айырмашылығы»

Қар мен топырақты салыстырып, олардың түсі мен күйін зерттейді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№23

Қысқы қозғалыс және ойындар

Бақылау:

Қарда жүгіргенде немесе сырғанау кезінде қандай дыбыстар шығатынын тыңдау.

Қарда жүгіргенде тепе-теңдікті сақтау, сырғанау кезінде жылдамдықты бақылау.

Еңбек:

Қарға іздер салу: әр баланы қарға із салып, жүгіру немесе секіру тапсырмаларын орындауға шақыру.

Қармен жұмыс істегенде тиімді қимылдарды қолдану.

Ойын:

"Қармен сырғанау": балалар қарлы бетте сырғанап жүреді.

"Қардан секіру": балалар қарда секіріп, бір-біріне секіріп өту.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы№24

Қысқы желдің әсері

Желдің қарды қалай ұшырататынын және оның салқын екенін түсіндіру.

Еңбек әрекеті: Шаналарды тазалау

Балалар шаналарды қардан тазартып, дайындық жасайды.

Қысқы ойын: «Қарлы нысана»

Қардан шар жасап, белгіленген нысанаға лақтыру ойыны өткізіледі.

Тәжірибе: «Мұздың жылтырлығы»

Балалар мұзды жарыққа жақындатып, оның жылтыр бетін зерттейді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту , қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы№25

Қысқы ойындар мен қимыл-қозғалыс

Бақылау:

Қардағы қозғалыс ерекшеліктерін бақылау: қардың үстінде жүгіргенде, сырғанағанда қандай дыбыстар шығатынын талқылау.

Аяқ киімнің қарда қалай кететінін байқап көру (мысалы, қардың батуы немесе қалыңдығы).

Еңбек:

Қар мен мұз үстінде ойын алаңы жасай отырып, балалармен бірге жылдамдыққа жарыс ұйымдастыру.

Қарды қолдана отырып, баланың тепе-теңдігін жаттықтыру: қарда жүріп немесе секіріп жаттығу жасау.

Ойын:

"Қарды секіру": балалар қардың үстінде бір-бірімен жарысып секіреді.

"Мұз үстінде сырғанау": мұзды жерге шеңберлер жасап, балалар сырғанап жүреді.

(Экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, қамқорлық, шығармашылық дағдалырды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №26

Қысқы табиғат көріністерін бейнелеу

Бақылау:

Қысқы пейзаждар мен табиғаттың сұлулығын бақылау: қар мен мұздың, ағаштардың, көк аспанның суреттерін талқылау.

Күннің қысқартылған уақытын бақылау және оның табиғатқа әсерін түсіндіру.

Еңбек:

Қысқы табиғаттың көрінісін бейнелеу үшін балаларды сурет салуға шақыру (қарлы ағаштар, мұздан жасалған мүсіндер, қысқы ауа).

Қысқы пейзаждарды қағазға немесе мольбертке бейнелеу.

Ойын:

"Қысқы сурет салу": балалар қарды, мұзды және қысқы табиғатты суретте бейнелейді.

"Қардан мүсін жасау": қардан түрлі мүсіндер жасап, оларды салыстырып көру

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №27

Бақылау: Қардың астындағы топырақ

Балалар қардың астындағы топырақты ашып, оның қандай болатынын бақылайды.

Еңбек әрекеті: Қардан бейнелер жасау

Балалар қарды мүсіндерге айналдырып, қызықты пішіндер жасайды.

Қысқы ойын: «Қарлы эстафета»

Балалар қарды қолдарымен алып, бір орыннан екінші орынға апарады.

Тәжірибе: «Мұздың қалай пайда болуы»

Балалар мұздың қалай қалыптасатынын бақылап, оны суға салыстырад

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №28

Қысқы ауа-райының өзгерістері

Бақылау:

Қысқы ауа-райының ерекшеліктерін бақылау: күннің қысқаруы, температураның төмендеуі.

Қардың түсі, құрылымы және жер бетіне түсуі туралы әңгімелесу.

Еңбек:

Қарды жинап, балаларға қардың жұмсақтығын немесе қаттылығын сезіндіру.
Қармен аққала немесе басқа мүсіндер жасау.

Ойын:

"Қарды жинау": балалар қарды шелекпен немесе қолмен жинап, белгілі бір орынға жинайды.

"Қарлы аюлар": балалар қардан аюдың іздерін жасап, оны іздеуге шығады.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

- **Серуен картотекасы №29**
- **Мұздың ерекшеліктерін зерттеу (эксперимент және бақылау)**
- **Мақсаты:** Мұздың қасиеттерін бақылау арқылы қоршаған ортаны зерттеу.
- **Іс-әрекет:**
 - Мұздың бетіндегі өрнектерді қарау және олардың қалай пайда болғанын талқылау.
 - Мұзды қолмен ұстап, оның суық әрі тайғақ екенін анықтау.
 - Мұздың бетінде су қалдырып, оның қайта қатуын бақылау.
- **Тапсырма:**
 - Балалардан «Мұз қалай пайда болады?» деп сұрау.
- **Қорытынды:**
 - Балалар мұздың табиғи ерекшеліктерін біледі және оның физикалық қасиеттерін түсінеді.
- **(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)**

Серуен картотекасы №30**Мұзды бақылау**

Мақсаты: Мұздың қасиеттерін зерттеу.

Бақылау барысы:

- Балаларға мұздың үстін ұстап, оның қатты және суық екенін сезіндіру.
- Мұздың қалай пайда болатынын түсіндіру (су қатып, мұзға айналады).
- Мұздың сырғанақ екенін тәжірибе арқылы көрсету.

"Қар астындағы қазына"

Мақсаты: Зейінді және ізденімпаздықты дамыту.

Ойын барысы:

- Балаларға қардың астына жасырылған ойыншықтар немесе табиғи заттарды (мысалы, бұтақ, тас, шишка) табу тапсырмасы беріледі.
 - Тәрбиеші әр зат туралы жұмбақ айтып, оны табуды сұрайды.
- Мысалы:* "Дөңгелек, бірақ тәтті емес. Қардың астынан тауып көр!"

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)**Серуен картотекасы №31****Қысқы табиғатты зерттеу және қармен танысу****Бақылау:**

Қардың жер бетінде қалай жиналатынын, оның тегіс немесе қатты екенін бақылау.
Қардың қалай түсуін және оның өсімдіктерге қалай әсер ететінін талқылау.

Еңбек:

Қармен ойнау кезінде оның үстіне іздер салу (басқа ойыншылармен бірге).

Қарды жинап, бір жерге үйіп, "қар тауы" жасау.

Ойын:

"Қарды жинап қой": балалар шелек пен күрек пайдаланып, қар жинайды.

"Қарды түрту": балалар қарды сілкі арқылы оның пішіндерін өзгертуге тырысады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№32

Қысқы аңдар мен құстар

Бақылау:

Қыс кезінде жануарлар мен құстардың тіршілігін зерттеу: қысқы уақытта аңдар мен құстар қалай өмір сүретінін талқылау.

Құстардың қысқы уақытта ұялары мен тамақтануына қалай дайындалатыны туралы әңгімелесу.

Еңбек:

Құстар үшін жем салатын орындар дайындау, балаларға құстарға арнап қолда бар жемдерді орналастыру.

Қар үстінде аңдардың іздерін іздеу және олардың қайда баратынын болжап көру.

Ойын:

"Құстарды шақыру": балалар құстардың дауыстарын қайталап, оларды шақырады.

"Жануарлардың іздері": қардан жануарлардың іздерін табу және оларды қайда баратынын болжау.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№33

.

Қар мен мұздың қасиеттері

Бақылау:

Мұздың қалай пайда болатынын және суық температурада катуы туралы әңгімелесу.

Мұздың бетіндегі жарықтың қалай шағылысатынын бақылау.

Еңбек:

Қар мен мұзды салыстырып, баламен бірге қар мен мұздан мүсіндер жасау.

Мұзды зерттеп, оны қолмен ұстап, қаттылығын, суықтығын тексеру.

Ойын:

"Мұзды шеңбер жасау": мұзды шеңбер жасап, сол шеңберді қармен қоршап, әртүрлі мүсіндер жасау.

"Қарды тасымалда": әр балаға шелек немесе басқа да құрал беріп, қарды тасымалдап, әртүрлі тапсырмаларды орындау.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№34

Қысқы жануарларды бақылау (іздері арқылы)

Мақсаты: Қыс мезгілінде жануарлардың тіршілігін байқау.

Бақылау барысы:

- Қар үстіндегі іздерді табу (құстардың, иттің, қоянның).
- Балалардан іздердің кімге тиесілі екенін болжауды сұрау.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

- Ойынның барысы:

- Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.
- Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№35

. Қысқы табиғаттағы тіршілікті зерттеу

Бақылау:

Қысқы табиғаттағы жануарлардың тіршілігін бақылау: бүркіттер, қарлығаштар, қар астында жасырынып қалған жәндіктер.

Құстардың қысқы тіршілігін және оларды қалай сақтап қалатынын талқылау.

Еңбек:

Құстарға жем салатын орын жасау және оларды бақылау.

Қар астынан шағын өсімдіктерді іздеу.

Ойын:

"Құс шақыру": балалар құстарға арналған үн шығарады немесе құс жұмыртқаларын іздеп ойын ұйымдастырады.

"Қысқы мекен": балалар түрлі жануарлардың қыста қалай тіршілік ететінін талқылап, бейнелеу.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы№36

Қысқы серуеннен алған әсерлерді бейнелеу

Бақылау:

Қысқы табиғаттың көрінісін бақылай отырып, оның тыныштығы мен сұлулығын сезіну.

Қардың әртүрлі түстерін, жарықтың өзгеруін бақылау.

Еңбек:

Қар мен мұздан табиғи бейнелер жасау: сурет салу, мүсін жасау.

Қысқы серуеннен кейін табиғатқа қатысты қолөнер жобаларын орындау.

Ойын:

"Қысқы сурет": балалар қар мен мұзды суретте бейнелейді, қиялдарын пайдаланып, қысқы пейзаждарды салады.

"Қысқы мүсіндер": қар мен мұздан түрлі мүсіндер жасап, оларды таңдап, жарысты ұйымдастыру.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы№37

Ағаштарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы ағаштардың ерекшеліктерін зерттеу.

Бақылау барысы:

Ағаштың жапырақсыз бұтақтарын қарап, олардың түсі мен формасын сипаттау.

Қыста ағаштардың ұйқыда екенін түсіндіру.

Кейбір ағаштардың (қарағай, шырша) қыста да жасыл екенін байқау.

"Қар жинаушы"

Мақсаты: Еңбекке баулу және ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

Ойын барысы:

Балаларға шағын күрекшелер беріледі.

Тапсырма – белгіленген жерге қарды жинап, шағын қар үйіндісін жасау.

Кім бірінші аяқтаса немесе ең үлкен үйінді жасаса, сол жеңімпаз атанады.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №38

Құстарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы құстардың әрекетін байқау және оларға қамқорлық жасау.

Бақылау барысы:

Ауладағы құстарды (шымшық, торғай) бақылау.

Балалармен бірге жем салғыштарға нан қиқымдарын салу.

Сұрақтар:

"Қыста қандай құстарды көрдіңдер?"

"Оларға қалай көмектесе аламыз?"

"Аққаланы безендіру"

Мақсаты: Шығармашылықты дамыту және табиғи материалдарды қолдану.

Ойын барысы:

Балалар қардан аққала жасайды.

Аққаланы безендіруге табиғи заттар (бұтақтар, жапырақтар, тастар) немесе ойыншықтарды пайдаланады.

Соңында балалар аққаланы "аты" немесе "мінезі" туралы әңгімелейді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №39

Аязды бақылау

Мақсаты: Аяздың ауа райына әсерін түсіндіру.

Бақылау барысы:

Ауада "бу шығару" тәжірибесін жасау (ауыздан шыққан бу).

Аяздың ағаштар мен терезелердегі әшекейлерін қарау.

Сұрақтар:

"Ауа қандай, суық па?"

"Терезедегі мұз әшекейлерін кім салады деп ойлайсындар?"

"Қар лақтыру"

Мақсаты: Дәлдік пен шапшаңдықты дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қардан шағын шарлар жасап, белгіленген мақсатқа (мысалы, шеңберге немесе қардан жасалған мұнараға) лақтыруға тырысады.

Әрбір дәл соққы үшін ұпай беріледі.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №40.

Қар мен мұздың текстурасын зерттеу

Бақылау:

Қардың әртүрлі түрлерін зерттеу: ұсақ қар, үлкен қар, қатып қалған қар.

Мұздың түрлі қасиеттерін, оның бетінде қандай өзгерістер болатынын бақылау.

Еңбек:

Қарды әртүрлі көлемдерде жинап, оны салыстыру: үлкен домалақ қар мен ұсақ қарды.

Мұздың үстіне түскен суды байқап, оның қалай жұтылып, қалай өзгеретінін талқылау.

Ойын:

"Қар фигуралары": әр бала өзіне ұнайтын қар мүсінін жасайды.

"Мұзды үй": мұздан немесе қардан үйшіктер құру

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№41

Бақылау: Қардың түсуі

Балалар қардың қалай жауғанын, оның жабысып қалуын немесе жай түсуін бақылап, ерекшеліктерін талдайды.

Еңбек әрекеті: Қарды жинау

Балалар қарды қолмен немесе күрекпен жинап, оны үлкен үйіндеге айналдырады.

Қысқы ойын: «Қарлы допты лақтыру»

Балалар қардан жасалған допты бір-біріне лақтырып, нысанаға дәл тигізуге тырысады.

Тәжірибе: «Қардың қаншалықты жылдам еріуі»

Балалар қарды бөлмеге кіргізіп, температураның әсерін бақылап, оны еріту уақытын өлшейді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№42

Аспанды бақылау

Мақсаты: Қыстағы аспанның ерекшеліктерін байқау.

Бақылау барысы:

Балалармен аспанның түсін бақылау (көк, сұр, кейде ақ бұлтты).

Бұлттардың қозғалысын бақылап, олардың жылдамдығы туралы әңгімелеу.

Күннің аз көрінетінін және жарықтың өзгергенін талқылау.

«Қар бекінісі»

Мақсаты: Ұжымдық әрекетке үйрету, қармен жұмыс жасауды дамыту.

Ойынның барысы:

Балалар топқа бөлініп, қардан бекініс немесе үлкен қар шеңберін жасайды.

Бекініс дайын болғаннан кейін, оны сақтап қалу үшін жеңіл "қар шабуылы" ұйымдастырылады (қар ұшқындарын лақтыру).

Қызықты атмосфера жасау үшін бір топ қорғанса, екінші топ шабуылдаушы болады

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№43.

Бақылау: Қысқы аяздан кейінгі таң

Балалар суық ауа мен аяздың таңертеңгі көрінісін бақылап, шықтың, мұздың пайда болуын зерттейді.

Еңбек әрекеті: Құстарға жем себу

Балалар қыста құстарға арналған жемді себу арқылы табиғатқа қамқорлық көрсетеді.

Қысқы ойын: «Қардан із қалдыру»

Балалар қарға із салып, олардың өлшемдерін салыстырады.

Тәжірибе: «Қар мен мұздың айырмашылығы»

Балалар қар мен мұзды салыстырып, олардың айырмашылықтарын зерттейді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№44

Қармен және мұзбен танысу

Бақылау:

Мұздың қалай пайда болатыны және оның қасиеттері туралы әңгімелесу.

Қардың денеге тигенде қалай еритіні туралы бақылау.

Еңбек:

Қардан және мұздан кішкентай мүсіндер жасау.

Мұзды бөліктерді жинап, балаларға оларды қолмен ұстатып, қатты немесе жұмсақ екенін сездіру.

Ойын:

"Мұзды жинау": мұзды бөліктерді тауып, балалардан оларды шелекке салу немесе басқа контейнерге жинау.

"Қар шеңбері": балалар қардан шеңбер жасап, оны қиып, ішіне кіріп ойын ойнайды.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Ақпан

Қысқы серуен

Серуен картотекасы №1

Қысқы табиғаттағы тіршілікті зерттеу

Бақылау:

Қысқы табиғаттағы жануарлардың тіршілігін бақылау: бүркіттер, қарлығаштар, қар астында жасырынып қалған жәндіктер.

Құстардың қысқы тіршілігін және оларды қалай сақтап қалатынын талқылау.

Еңбек:

Құстарға жем салатын орын жасау және оларды бақылау.

Қар астынан шағын өсімдіктерді іздеу.

Ойын:

"Құс шақыру": балалар құстарға арналған үн шығарады немесе құс жұмыртқаларын іздеп ойын ұйымдастырады.

"Қысқы мекен": балалар түрлі жануарлардың қыста қалай тіршілік ететінін талқылап, бейнелеу.

(экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, қамқорлық, шығармашылық дағдалырды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №2

Қысқы серуеннен алған әсерлерді бейнелеу

Бақылау:

Қысқы табиғаттың көрінісін бақылай отырып, оның тыныштығы мен сұлулығын сезіну.

Қардың әртүрлі түстерін, жарықтың өзгеруін бақылау.

Еңбек:

Қар мен мұздан табиғи бейнелер жасау: сурет салу, мүсін жасау.

Қысқы серуеннен кейін табиғатқа қатысты қолөнер жобаларын орындау.

Ойын:

"Қысқы сурет": балалар қар мен мұзды суретте бейнелейді, қиялдарын пайдаланып, қысқы пейзаждарды салады.

"Қысқы мүсіндер": қар мен мұздан түрлі мүсіндер жасап, оларды таңдап, жарысты ұйымдастыру.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №3

Ағаштарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы ағаштардың ерекшеліктерін зерттеу.

Бақылау барысы:

Ағаштың жапырақсыз бұтақтарын қарап, олардың түсі мен формасын сипаттау.

Қыста ағаштардың ұйқыда екенін түсіндіру.

Кейбір ағаштардың (қарағай, шырша) қыста да жасыл екенін байқау.

"Қар жинаушы"

Мақсаты: Еңбекке баулу және ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

Ойын барысы:

Балаларға шағын күрекшелер беріледі.

Тапсырма – белгіленген жерге қарды жинап, шағын қар үйіндісін жасау.
Кім бірінші аяқтаса немесе ең үлкен үйінді жасаса, сол жеңімпаз атанады.
(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №4

Құстарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы құстардың әрекетін байқау және оларға қамқорлық жасау.

Бақылау барысы:

Ауладағы құстарды (шымшық, торғай) бақылау.

Балалармен бірге жем салғыштарға нан қиқымдарын салу.

Сұрақтар:

"Қыста қандай құстарды көрдіңдер?"

"Оларға қалай көмектесе аламыз?"

"Аққаланы безендіру"

Мақсаты: Шығармашылықты дамыту және табиғи материалдарды қолдану.

Ойын барысы:

Балалар қардан аққала жасайды.

Аққаланы безендіруге табиғи заттар (бұтақтар, жапырақтар, тастар) немесе ойыншықтарды пайдаланады.

Соңында балалар аққаланы "аты" немесе "мінезі" туралы әңгімелейді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №5

Аязды бақылау

Мақсаты: Аяздың ауа райына әсерін түсіндіру.

Бақылау барысы:

Ауада "бу шығару" тәжірибесін жасау (ауыздан шыққан бу).

Аяздың ағаштар мен терезелердегі әшекейлерін қарау.

Сұрақтар:

"Ауа қандай, суық па?"

"Терезедегі мұз әшекейлерін кім салады деп ойлайсыңдар?"

"Қар лақтыру"

Мақсаты: Дәлдік пен шапшаңдықты дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қардан шағын шарлар жасап, белгіленген мақсатқа (мысалы, шеңберге немесе қардан жасалған мұнараға) лақтыруға тырысады.

Әрбір дәл соққы үшін ұпай беріледі.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №6

«Құрылысшылар»

Мақсаты: Балаларды еңбекке баулу, шығармашылық және физикалық дағдыларын дамыту.

Ойын барысы: Балалар табиғаттан жинаған заттармен (құрғақ бұтақтар, тастар) құрылыс жасайды.

Олар мұғалімнің көмегімен үй, мұнара немесе басқа да құрылымдарды құрастырады. Бұл ойын балалардың еңбекке деген көзқарасын қалыптастырып, ұжымдық жұмысты үйретеді.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №7

«Қарды жинап, үй құру»

Мақсаты: Еңбекке баулу, шығармашылық қабілеттерді дамыту, командалық жұмысқа тәрбиелеу.

Ойын барысы: Балалар қарды жинап, шағын үй немесе басқа құрылыстарды салуға тырысады. Бұл ойын арқылы балалар еңбекке баулынады, сонымен қатар олар қарды пайдаланып, шығармашылықпен жұмыс істейді. Ойын барысында балалар бір-бірімен сөйлесіп, топ болып жұмыс істейді.

[\(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту](#)

Серуен картотекасы№8

«Жануарларды табу»

Мақсаты: Танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортаға деген қызығушылықты арттыру.

Ойын барысы: Қыс мезгілінде аңдар мен құстардың іздері немесе олардың қыста қалай тіршілік ететіні туралы әңгімелеседі. Балалар қарда немесе аязда жануарлардың іздерін іздейді, олар туралы сұрақтар қойылады. Бұл ойын баланың табиғатқа деген қызығушылығын арттырады, танымдық қабілеттерін дамытады.

[\(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту](#)

Серуен картотекасы№9

«Сақина жарысы»

Мақсаты: Физикалық және қозғалыс дағдыларын дамыту, балаларды ұжымдық жұмыста ынтымақтастыққа тәрбиелеу.

Ойын барысы: Балалар екі топқа бөлінеді, әр топқа қардан жасалған сақиналар беріледі. Олар сақиналарды бірінен екіншісіне жеткізуі керек, сол арқылы әр топтың жеңісі анықталады. Бұл ойын физикалық белсенділікті арттырып, балалардың қозғалыс дағдыларын жетілдіреді.

[\(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту](#)

Серуен картотекасы№10

«Қармен қарқынды қадамдар»

Мақсаты: Коммуникативтік және қозғалыс дағдыларын дамыту, физикалық белсенділікті арттыру.

Ойын барысы: Балаларға әртүрлі тапсырмалар беріледі, мысалы, қарға түрлі жолмен жүру (қадаммен, секіріп, шапалақтап). Бұл ойын балаларды командалық жұмысқа, қозғалыс дағдыларын жетілдіруге үйретеді.

[\(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту](#)

Серуен картотекасы№11

«Аққала жасау»

Мақсаты: Балалардың еңбекке баулу, шығармашылық қабілеттерін дамыту, табиғатпен таныстыру, топта жұмыс істей білу дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балалар қардан аққала жасау үшін топтасып жұмыс істейді. Әр бала өз міндетін атқарып, аққаланың денесін жинау, басын жасау, көзін, мұрнын, ауызын жасау сияқты қадамдарды бірге орындайды.

Балаларға табиғатпен байланыс орнатып, аққала жасау процесінде табиғатқа деген қамқорлықты үйрету.

Аққала жасау барысында әр баланың өз жұмысына жауапкершілікпен қарауын қадағалау.

[Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру](#)

Серуен картотекасы№12

«Сырғанау»

Мақсаты: Балалардың физикалық дамуын қолдау, денсаулықты нығайту, сергектік пен қуаныш сезімдерін қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балаларға сырғанау үшін арнайы сырғанау алаңы (құлап қалмайтындай қауіпсіз жерде) дайындалады.

Балалар сырғанау барысында бір-біріне көмек көрсету, кезекпен сырғанау дағдыларын үйренеді.

Қимыл әрекеттерін үйлестіріп, сырғанау дағдыларын дамыту, дене шынықтыруға үлес қосу.

Серуен картотекасы №13.

«Қарды домалату»

Мақсаты: Балаларға күш-жігер жұмсауды үйрету, еңбекке баулу, топта жұмыс істей білу дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қарды үлкен домалақ етіп жинап, бір-біріне көмектесе отырып оны домалатады. Бұл ойын балаларға еңбекқорлық пен күш-жігерді қажет етеді, олар қарды домалату барысында бір-біріне көмек көрсетеді.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №14

«Қарды түрлі түске бояу»

Мақсаты: Балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, экологиялық білім мен түстерді ажырату дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балаларға ақ қарды түрлі түстермен бояу үшін табиғи бояулар немесе арнайы бояғыштар беріледі. Олар қарды түрлі түстермен бояп, фантазиясын пайдаланып, түрлі суреттер салады. Бұл ойын балалардың шығармашылық ойлау қабілетін, түстерді ажырату дағдыларын дамытады.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №15

«Қармен ойнау» (қарды жинау, қармен күресу)

Мақсаты: Балалардың денсаулығын нығайту, қимыл-қозғалыс дағдыларын дамыту, топта бірлесе жұмыс істеу.

Ойын барысы:

Балалар топтасып, қармен ойнау үшін белгіленген жерге барады. Қарды бір-біріне лақтыру, қардан бекініс жасау немесе күресу сияқты әрекеттер ұйымдастырылады.

Бұл ойын балалардың қимылдауын жақсартып, командалық жұмысты үйретеді

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №16

Қарлы лабиринт

- Мақсаты: Қимыл-қозғалыс дағдыларын жетілдіру, бағытты табу қабілетін арттыру.

- Ойын барысы:

1. Қармен лабиринт жасалады.
2. Балалар лабиринттің ішінен шығып, қайтадан шығатын жолды табуы керек.
3. Бұл ойын балаларға бағытты анықтауға, ептілікпен өтуге көмектеседі.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №17

Қарлы шеңбер

- Мақсаты: Топта бірлесе жұмыс істеу, бірге қимылдау дағдыларын дамыту.

- Ойын барысы:

1. Балалар шеңбер құрып тұрады.
2. Ойынның шарты бойынша балалар бір-бірінің қолынан ұстап, қарды кезекпен жинап, ортасына әкеліп салады.
3. Ойын соңында кім көп қар жинаса, сол бала жеңімпаз болады.

Серуен картотекасы №18

Қар үстінде жүгіруДжипити: - Мақсаты: Балалардың физикалық белсенділігін арттыру, ептілік пен шапшаңдықты дамыту.

- Ойын барысы:

1. Балалар қар үстінде белгіленген жерде жүгіріп өту керек.
2. Жүгіру кезінде әр баланың назарын аударып, қауіпсіздік шараларына көңіл бөлу қажет.
3. Бұл ойын балаларды физикалық тұрғыдан дамытуға және қардың үстіндегі қозғалыс дағдыларын арттыруға көмектеседі.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №19

Сноуболмен лақтыру

- Мақсаты: Қол бұлшықеттерін дамыту, қозғалыс үйлесімділігін арттыру.

- Ойын барысы:

1. Балаларға сноубол жасау тапсырмасы беріледі (қардан шар жасау).
2. Балалар сноуболды бір-біріне лақтырады.
3. Ойынның мақсаты — қарды дәл әрі күшпен лақтыру, егер мақсатқа жетсе, жеңіс деп есептеледі.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №20

Қардан жүрек жасау

- Мақсаты: Балалардың қиялын дамыту, қолдың ұсақ моторикасын жетілдіру.

- Ойын барысы:

1. Балаларға қардан түрлі пішіндер жасауға тапсырма беріледі.
2. Олардың міндеті — қардан жүрек, гүл немесе тағы басқа қызықты бейнелер жасау.
3. Бұл ойын балаларға шығармашылық ойлау мен өз қолымен бір нәрсе жасауды үйретеді

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №21

«Қармен ойнау»

Мақсаты: Қыс мезгіліне байланысты қоршаған орта туралы түсінік беру, кедергілерден секіріп өту дағдыларын дамыту. **Ойын барысы:**

Балаларға қармен жабылған алаңда әртүрлі кедергілер (қардан немесе басқа да материалдардан жасалған) қойылады.

Балалар кезек-кезек осы кедергілерден секіріп өтуі қажет.

Ойын барысында балалардың физикалық белсенділігі артып, сергітетін жаттығулар арқылы үйлесімділік пен икемділік дамиды.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру зерттеу іс-әрекеті)

Серуен картотекасы №22

«Қар доптарын жинау»

Мақсаты: Қардың экологиялық ерекшеліктерімен таныстыру, допты лақтыру мен топтастыру дағдыларын дамыту. **Ойын барысы:**

Балаларға қардан жасалған «доптарды» немесе ақ түсті шарлар беріледі.

Оларды топтастыру үшін белгілі бір орынға немесе себетке лақтыру керек.

Бұл ойын арқылы балалардың үйлесімділік пен допты лақтыру дағдыларын дамытуға болады.

Сонымен қатар, олар қоршаған орта мен қыс мезгіліне байланысты қызықты фактілермен танысады.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №23

«Секіріп өту»

Мақсаты: Дене шынықтыру дағдыларын дамыту, секіру қабілеттерін жетілдіру. **Ойын барысы:** Қыс мезгілінде балаларға қар мен мұздан жасалған кедергілер арқылы секіріп өту тапсырмасы беріледі.

Балалар кедергілерді бірінен соң бірін өтуге тырысады, секіріп өту барысында тепе-теңдікті сақтауға үйренеді.

Бұл ойын балалардың дене белсенділігін арттырып, қимыл дағдыларын жетілдіреді.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №24

«Қарды топтастыру»

Мақсаты: Топтастыру дағдыларын дамыту, қоршаған орта туралы білімді арттыру. **Ойын барысы:**

Балалар қардан әртүрлі заттарды жасап, оларды белгілі бір топтарға бөледі.

Мысалы, балалар «жануарлар» мен «өсімдіктер» тақырыбында қардан суреттер немесе бейнелер жасап, оларды бір-бірінен ажыратады.

Ойын арқылы балалар экология туралы негізгі түсініктерді (жануарлар мен өсімдіктердің табиғаттағы рөлі) меңгереді.

уен картотекасы №18

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №25

«Қармен сурет салу»

Мақсаты: Экологиялық мәдениетті қалыптастыру, шығармашылықты дамыту. **Ойын барысы:**

Балаларға қармен немесе қармен боялған материалмен сурет салу ұсынылады.

Олар табиғат көріністерін, жануарларды немесе өсімдіктерді бейнелеп, қысқы пейзаждар жасайды.

Бұл ойын балалардың экологиялық мәдениетін қалыптастыруға және табиғатты қорғау қажеттілігін түсінуге көмектеседі.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №26

«Қардан бейнелер жасау»

Мақсаты:

Балалардың еңбек дағдыларын дамыту, ақпан айында қармен жұмыс жасау арқылы шығармашылық қабілеттерін арттыру.

Танымдық дағдыларды дамыту: қарды дұрыс пайдалану арқылы табиғатпен танысу.

Ойын барысы:

Серуен кезінде балаларға қармен жұмыс істеу ұсынылады.

Балалар қардан түрлі пішіндер (жүрек, жұлдыз, гүл, т.б.) жасауға тырысады.

Тәрбиеші балаларға қармен жұмыс істеу әдістерін түсіндіреді және олардың жасаған пішіндерін талқылайды.

Балалар жасаған пішіндермен сурет салады немесе қардан қалақ жасап ойнайды.

Осы процесті балалар өзара сөйлесіп, бір-біріне көмектесіп орындап, еңбекке баулу дағдылары қалыптасады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№27

«Қарды бақылау»

Мақсаты:

Балаларға қардың табиғи құбылысын бақылау арқылы танымдық дағдыларын дамыту. Коммуникативтік дағдыларды арттыру, балалардың сұрақтар қою және бір-бірімен пікір алмасуын ынталандыру.

Еңбекке баулу: табиғатқа жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларды сыртқа шығарған кезде қарды бақылауға шақырады.

Балаларға «Қар қайдан түсті?» немесе «Қардың түстері қандай?» деген сұрақтар қойылады.

Балалар қардың құрылымы мен қасиеттері туралы айтып, оны сезінеді (жұмсақ, суық және т.б.).

Тәрбиеші балалардан қардың ерекшеліктерін сұрап, оларды қоршаған ортаны бақылауға шақырады.

Балалар қар туралы сұрақтарға жауап беріп, табиғаттың ерекшеліктерін түсінеді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№28

«Қарды жинау»

Мақсаты:

Балаларды еңбекке баулу, табиғатқа қамқорлық жасауға үйрету.

Коммуникативтік дағдыларды дамыту: балалардың өзара әрекеттесуін және топтық жұмыс дағдыларын арттыру.

Танымдық дағдыларды дамыту: қарды жинау және оның көлемін бағалау.

Ойын барысы:

Балаларға қарды жинау тапсырмасы беріледі. Олар қарды күрекпен немесе қолмен жинап, үлкен немесе кіші топтармен жұмыс жасайды.

Тәрбиеші балаларға «Қарды қайда жинаймыз?» немесе «Қарды қалай жинау керек?» деген сұрақтар қойып, оларға көмектеседі.

Балалар қарды жинап, түрлі бейнелер немесе фигуралар жасайды.

Тәрбиеші балалардың жинаған қарын бағалап, топтық жұмысқа бағыттады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№29

«Қардың іздері»

Мақсаты:

Балалардың ақпан айында қардың үстінде іздер қалдыру арқылы олардың қозғалыс дағдыларын дамыту.

Танымдық дағдыларды дамыту: балаларға әртүрлі жануарлардың іздерін тану.

Коммуникативтік дағдыларды жетілдіру: балалар бір-бірімен пікір алмасып, іздер туралы талқылайды.

Ойын барысы:

Балалар серуенде қардың үстінде түрлі іздер қалдыруы керек (аяқ іздері, түрлі пішіндер, т.б.).

Тәрбиеші балалардан «Бұл қандай із?» деп сұралады, және олар өздерінің іздеріне сипаттама береді.

Балалар қардың ішінде пайда болған жануарлардың іздерін іздеп, олардың қай жануарға тиесілі екенін табады.

Ойын соңында балалар іздерді салыстырып, қалай қалдырғандарын талқылайды.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы№30

«Қармен сурет салу»

Мақсаты:

Балалардың шығармашылық дағдыларын дамыту, табиғатпен танысу арқылы сурет салу қабілеттерін арттыру.

Танымдық дағдыларды жетілдіру: қармен жұмыс істей отырып, балалардың ойлау қабілеттерін дамыту.

Еңбекке баулу: қарды дұрыс пайдаланып, жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балаларға қардың үстінде түрлі суреттер салу ұсынылады. Ойын барысында тәрбиеші балаларға қармен сурет салу әдісін көрсетеді.

Балалар түрлі пішіндер мен бейнелер салады, мысалы: ағаштың сұлбасы, үй, күн.

Балалар өздерінің суреттерін көрсетіп, оларды сипаттайды.

Ойын соңында балалар өздерінің шығармашылық жұмыстарын бір-бірімен бөліседі, табиғатқа қамқорлық жасау және шығармашылықты дамыту туралы әңгімелеседі.

[\(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту , қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен картотекасы№31.

Қар мен мұздың текстурасын зерттеу

Бақылау:

Қардың әртүрлі түрлерін зерттеу: ұсақ қар, үлкен қар, қатып қалған қар.

Мұздың түрлі қасиеттерін, оның бетінде қандай өзгерістер болатынын бақылау.

Еңбек:

Қарды әртүрлі көлемдерде жинап, оны салыстыру: үлкен домалақ қар мен ұсақ қарды.

Мұздың үстіне түскен суды байқап, оның қалай жұтылып, қалай өзгеретінін талқылау.

Ойын:

"Қар фигуралары": әр бала өзіне ұнайтын қар мүсінін жасайды.

"Мұзды үй": мұздан немесе қардан үйшіктер құру

[\(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту](#)

Серуен картотекасы№32

Бақылау: Қардың түсуі

Балалар қардың қалай жауғанын, оның жабысып қалуын немесе жай түсуін бақылап, ерекшеліктерін талдайды.

Еңбек әрекеті: Қарды жинау

Балалар қарды қолмен немесе күрекпен жинап, оны үлкен үйіндегіге айналдырады.

Қысқы ойын: «Қарлы допты лақтыру»

Балалар қардан жасалған допты бір-біріне лақтырып, нысанаға дәл тигізуге тырысады.

Тәжірибе: «Қардың қаншалықты жылдам еріуі»

Балалар қарды бөлмеге кіргізіп, температураның әсерін бақылап, оны еріту уақытын өлшейді.

[\(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту](#)

Серуен картотекасы№33

Аспанды бақылау

Мақсаты: Қыстағы аспанның ерекшеліктерін байқау.

Бақылау барысы:

Балалармен аспанның түсін бақылау (көк, сұр, кейде ақ бұлтты).

Бұлттардың қозғалысын бақылап, олардың жылдамдығы туралы әңгімелеу.

Күннің аз көрінетінін және жарықтың өзгергенін талқылау.

«Қар бекінісі»

Мақсаты: Ұжымдық әрекетке үйрету, қармен жұмыс жасауды дамыту.

Ойынның барысы:

Балалар топқа бөлініп, қардан бекініс немесе үлкен қар шеңберін жасайды.

Бекініс дайын болғаннан кейін, оны сақтап қалу үшін жеңіл "қар шабуылы" ұйымдастырылады (қар ұшқындарын лақтыру).

Қызықты атмосфера жасау үшін бір топ қорғанса, екінші топ шабуылдаушы болады
(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№34.

Бақылау: Қысқы аяздан кейінгі таң

Балалар суық ауа мен аяздың таңертеңгі көрінісін бақылап, шықтың, мұздың пайда болуын зерттейді.

Еңбек әрекеті: Құстарға жем себу

Балалар қыста құстарға арналған жемді себу арқылы табиғатқа қамқорлық көрсетеді.

Қысқы ойын: «Қардан із қалдыру»

Балалар қарға із салып, олардың өлшемдерін салыстырады.

Тәжірибе: «Қар мен мұздың айырмашылығы»

Балалар қар мен мұзды салыстырып, олардың айырмашылықтарын зерттейді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№35

Қармен және мұзбен танысу

Бақылау:

Мұздың қалай пайда болатыны және оның қасиеттері туралы әңгімелесу.

Қардың денеге тигенде қалай еритіні туралы бақылау.

Еңбек:

Қардан және мұздан кішкентай мүсіндер жасау.

Мұзды бөліктерді жинап, балаларға оларды қолмен ұстатып, қатты немесе жұмсақ екенін сездіру.

Ойын:

"Мұзды жинау": мұзды бөліктерді тауып, балалардан оларды шелекке салу немесе басқа контейнерге жинау.

"Қар шеңбері": балалар қардан шеңбер жасап, оны қиып, ішіне кіріп ойын ойнайды.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№36

«Қардан бейнелер жасау»

Мақсаты:

Балалардың еңбек дағдыларын дамыту, ақпан айында қармен жұмыс жасау арқылы шығармашылық қабілеттерін арттыру.

Танымдық дағдыларды дамыту: қарды дұрыс пайдалану арқылы табиғатпен танысу.

Ойын барысы:

Серуен кезінде балаларға қармен жұмыс істеу ұсынылады.

Балалар қардан түрлі пішіндер (жүрек, жұлдыз, гүл, т.б.) жасауға тырысады.

Тәрбиеші балаларға қармен жұмыс істеу әдістерін түсіндіреді және олардың жасаған пішіндерін талқылайды.

Балалар жасаған пішіндермен сурет салады немесе қардан қалақ жасап ойнайды.

Осы процесті балалар өзара сөйлесіп, бір-біріне көмектесіп орындап, еңбекке баулу дағдылары қалыптасады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№37

«Қарды бақылау»

Мақсаты:

Балаларға қардың табиғи құбылысын бақылау арқылы танымдық дағдыларын дамыту.

Коммуникативтік дағдыларды арттыру, балалардың сұрақтар қою және бір-бірімен пікір алмасуын ынталандыру.

Еңбекке баулу: табиғатқа жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларды сыртқа шығарған кезде қарды бақылауға шақырады.

Балаларға «Қар қайдан түсті?» немесе «Қардың түстері қандай?» деген сұрақтар қойылады.

Балалар қардың құрылымы мен қасиеттері туралы айтып, оны сезінеді (жұмсақ, суық және т.б.).

Тәрбиеші балалардан қардың ерекшеліктерін сұрап, оларды қоршаған ортаны бақылауға шақырады.

Балалар қар туралы сұрақтарға жауап беріп, табиғаттың ерекшеліктерін түсінеді.

[\(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту](#)

Серуен картотекасы№38

«Қарды жинау

Мақсаты:

Балаларды еңбекке баулу, табиғатқа қамқорлық жасауға үйрету.

Коммуникативтік дағдыларды дамыту: балалардың өзара әрекеттесуін және топтық жұмыс дағдыларын арттыру.

Танымдық дағдыларды дамыту: қарды жинау және оның көлемін бағалау.

Ойын барысы:

Балаларға қарды жинау тапсырмасы беріледі. Олар қарды күрекпен немесе қолмен жинап, үлкен немесе кіші топтармен жұмыс жасайды.

Тәрбиеші балаларға «Қарды қайда жинаймыз?» немесе «Қарды қалай жинау керек?» деген сұрақтар қойып, оларға көмектеседі.

Балалар қарды жинап, түрлі бейнелер немесе фигуралар жасайды.

Тәрбиеші балалардың жинаған қарын бағалап, топтық жұмысқа бағыттайды.

[\(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту](#)

Серуен картотекасы№39

«Қардың іздері»

Мақсаты:

Балалардың ақпан айында қардың үстінде іздер қалдыру арқылы олардың қозғалыс дағдыларын дамыту.

Танымдық дағдыларды дамыту: балаларға әртүрлі жануарлардың іздерін тану.

Коммуникативтік дағдыларды жетілдіру: балалар бір-бірімен пікір алмасып, іздер туралы талқылайды.

Ойын барысы:

Балалар серуенде қардың үстінде түрлі іздер қалдыруы керек (аяқ іздері, түрлі пішіндер, т.б.).

Тәрбиеші балалардан «Бұл қандай із?» деп сұралады, және олар өздерінің іздеріне сипаттама береді.

Балалар қардың ішінде пайда болған жануарлардың іздерін іздеп, олардың қай жануарға тиесілі екенін табады.

Ойын соңында балалар іздерді салыстырып, қалай қалдырғандарын талқылайды.

[\(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен картотекасы№40

«Қармен сурет салу»

Мақсаты:

Балалардың шығармашылық дағдыларын дамыту, табиғатпен танысу арқылы сурет салу қабілеттерін арттыру.

Танымдық дағдыларды жетілдіру: қармен жұмыс істей отырып, балалардың ойлау қабілеттерін дамыту.

Еңбекке баулу: қарды дұрыс пайдаланып, жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балаларға қардың үстінде түрлі суреттер салу ұсынылады. Ойын барысында тәрбиеші балаларға қармен сурет салу әдісін көрсетеді.

Балалар түрлі пішіндер мен бейнелер салады, мысалы: ағаштың сұлбасы, үй, күн.

Балалар өздерінің суреттерін көрсетіп, оларды сипаттайды.

Ойын соңында балалар өздерінің шығармашылық жұмыстарын бір-бірімен бөліседі, табиғатқа қамқорлық жасау және шығармашылықты дамыту туралы әңгімелеседі.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту , қоршаған ортамен таныстыру

Наурыз айының СЕРУЕН картотекасы

Серуен картотекасы.№1

“Бүршіктерді іздейміз”

Мақсаты: Балалардың табиғатқа деген қызығушылығын ояту, ағаштардағы бүршіктерді таныту, тірі табиғатқа жанашырлықпен қарауға тәрбиелеу.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: “Балалар, қарандаршы, Наурыз келді! Күн жылынды. Ағаштар ояна бастады. Қане, бәріміз ағаштарға жақындап, олардың бүршіктерін іздейік!”

Балалар ағаштарды аралап, бүршіктерді іздейді.

Тәрбиеші бүршіктердің не екенін, одан жапырақтар шығатынын түсіндіреді.

Бүршіктерді жұлмай, тек көзбен көру керектігін ескертеді.

Табылған бүршіктерді лупамен қарауға болады.

([экологиялық мәдениет](#), [еңбекке баулу](#), [қамқорлық](#), [шығармашылық дағдалырды қалыптастыру](#))

Серуен картотекасы.№2

“Наурыз гүлдері”

Мақсаты: Балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, табиғи материалдармен жұмыс істеуге үйрету, наурыз мерекесіне деген сүйіспеншілігін арттыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: “Балалар, наурыз мерекесіне арнап ағаштарды безендірейік! Бұтақтарға түрлі-түсті ленталар мен гүлдерді байлайық!”

Балалар бұтақтарға ленталар мен гүлдерді байлайды.

Әдемі безендірілген ағаштармен суретке түседі.

Өз жұмыстарына баға береді, бір-бірін мақтайды.

([Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру](#))

([Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру](#))

Серуен картотекасы.№3

“Құстарға жем береміз”

Мақсаты: Балалардың жануарларға деген мейірімділік сезімін ояту, құстарға қамқорлық жасауға үйрету.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: “Балалар, құстар қыста аштықтан қиналып қалды. Қане, бәріміз оларға жем берейік!

Олар бізге рақмет айтады!”

Балалар жемді құсқа арналған астауға салады.

Құстардың жем жегенін бақылайды.

Құстарға қамқорлық жасаудың маңыздылығын талқылайды.

([Саяхат ойын](#), [Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру](#), [еңбекке баулу](#))

Серуен картотекасы.№4

“Наурыз гүлдері”

Мақсаты: Балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, табиғи материалдармен жұмыс істеуге үйрету, наурыз мерекесіне деген сүйіспеншілігін арттыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: “Балалар, наурыз мерекесіне арнап ағаштарды безендірейік! Бұтақтарға түрлі-түсті ленталар мен гүлдерді байлайық!”

Балалар бұтақтарға ленталар мен гүлдерді байлайды.

Әдемі безендірілген ағаштармен суретке түседі.

Өз жұмыстарына баға береді, бір-бірін мақтайды.

([Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру](#))

Серуен картотекасы.№5

“Көктемгі дауыстар”

Мақсаты: Табиғаттағы өзгерістерді байқау, есту және сезу қабілетін дамыту, қоршаған ортаны тыңдауға үйрету.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: “Балалар, көзімізді жұмып, тыныштық орнатуды сұраймын. Құлақтарымызды ашайық. Көктемде табиғатта қандай дыбыстар бар екенін тыңдайық”.

Балалар көздерін жұмып, табиғат дыбыстарын тыңдайды (құстардың сайрауы, желдің сыбдыры, ағын судың дыбысы).

Әр бала естігенін айтады.

Балаларға өздері естіген дыбыстарды қағазға салуға немесе сурет салуға ұсынуға болады.

Табиғат дыбыстарын қорғаудың маңыздылығын талқылау.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №6

“Ағаштарды безендіру”

Мақсаты: Балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, айналадағы әлемге эстетикалық көзқарасын қалыптастыру, топпен жұмыс істеуге үйрету, еңбек дағдыларын жетілдіру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: “Балалар, наурыз мерекесі жақындап қалды. Қане, алаңқайдағы ағаштарды түрлі-түсті ленталармен және гүлдермен безендірейік! Сонда біздің алаңқайымыз әдемі болады”.

Балалар ағаштарға ленталар мен гүлдерді байлайды.

Бір-біріне көмектеседі, ағаштарды қалай әдемірек безендіруге болатыны туралы кеңеседі.

Ағаштарды безендіріп болғаннан кейін, нәтижесіне бірге қуанады.

Ең әдемі безендірілген ағашқа баға береді.

Ағаштарды қорғау керектігін талқылау.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №7

“Көмекке шақыру”

Мақсаты: Балалардың еңбек дағдыларын қалыптастыру, басқаларға көмектесуге тәрбиелеу, коммуникативтік дағдыларын дамыту (сұрау, түсіндіру, алғыс айту).

Ойын барысы:

Тәрбиеші жасанды түрде қиындық тудырады (мысалы, шелекке топырақ тиеу қиын немесе қар көп).

“Балалар, маған көмектесіңдерші! Мен бұл шелекке топырақ сала алмай жатырмын” дейді.

Балалар өз еркімен немесе тәрбиешінің бағыттауымен көмекке келеді.

Балалар топырақты тиеуге немесе қарды тазалауға көмектеседі.

Тәрбиеші көмектескен балаларға алғыс айтады.

Балалар бір-бірінен көмек сұрауға үйретіледі.

Бірге жұмыс жасаудың қаншалықты жақсы екенін талқылау.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №8

“Топырақ зерттеушілер”

Мақсаты: Балалардың топырақ туралы білімдерін кеңейту, еңбек дағдыларын қалыптастыру, зерттеуге деген қызығушылықты ояту.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: “Балалар, қазір бәріміз топырақ зерттеушілері боламыз! Топырақта не бар екенін көрейік”.

Балалар күректермен топырақты қазады.

Топырақтың құрамын лупамен қарайды (күм, саз, тас, өсімдік қалдықтары).

Табылған заттарды құтыларға салады.

Тәрбиеші топырақтың құрамы туралы түсінік береді.

Топырақтың өсімдіктер үшін маңыздылығын түсіндіреді.

Топырақты қорғаудың қажеттігін талқылайды.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №9

“Ағаш бұтақтарын жинау”

Мақсаты: Балалардың еңбек дағдыларын дамыту, тазалыққа үйрету, бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру, өзара көмек көрсетуге тәрбиелеу.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: “Балалар, қараңдаршы, жерде қаншама сынған бұтақтар жатыр! Бәріміз бірге осы бұтақтарды жинап алайық! Алаңқайымыз таза болсын”.

Балалар қолғаптарын киіп, бұтақтарды жинайды.

Үлкен бұтақтарды жинауға қиналған балаларға көмектесу.

Жинаған бұтақтарды қапқа немесе себетке салады.

Тазаланған алаңқайға көз жүгіртіп, жұмыстың нәтижесіне қуану.

Бұтақтарды қайда апару керектігін талқылау.

“Рақмет!” сөзін қолдануды үйрету.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №10

“Құстарға ұя жасау”

Мақсаты: Құстарға қамқорлық жасауға тәрбиелеу, еңбек дағдыларын дамыту, топпен жұмыс істеуге үйрету, сөйлеу дағдыларын жетілдіру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: “Балалар, көктемде құстар ұя салады. Қане, бәріміз оларға ұя жасайық! Сонда құстар бізге рақмет айтады”.

Балалар бұтақтарды, шөптерді, сабанды және басқа да материалдарды жинайды.

Тәрбиешінің көмегімен ұя жасайды.

Ұяны ағашқа іледі.

Құстарға қамқорлық жасаудың маңыздылығын түсіндіру.

Ұяны бақылап, құстардың ұяға қоныстануын күту.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №11

"Табиғатты қорғау"

Мақсаты: Экологиялық білімді қалыптастыру, адамгершілік дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға табиғатқа зиян келтірмеу туралы әңгімелеп, түрлі жағдайларды талқылайды.

Мысалы, қоқыс тастамау, өсімдіктерді жұлмау туралы әңгіме жүргізіледі.

Балаларға табиғаттың таза болуын сақтау үшін ауланы жинау тапсырмасы беріледі.

Олар қоқыс жинап, табиғаттың таза болуына үлес қосады.

Бұл ойын балаларды табиғатқа деген сүйіспеншілікке, оны қорғау және сақтау қажеттілігін түсінуге тәрбиелейді.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №12

"Жерде және ауада қозғалыс"

Мақсаты: Физикалық белсенділікті дамыту, қимыл дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға жердегі қозғалыстар мен ауадағы қозғалыстарды көрсетуге мүмкіндік береді.

Балалар жүріп, секіреді, жүгіріп және би билейді, осы арқылы табиғаттағы көктемнің қимылдарын көрсете алады.

Бұл ойын балалардың физикалық дамуын қолдайды және ауа райының ерекшеліктерін түсінуге көмектеседі.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №13

"Көктемгі жапырақтар"

Мақсаты: Экологиялық білім беру, табиғатқа деген қамқорлықты қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балалар көктемде жерге түскен ескі жапырақтарды жинап, табиғатқа зиян келтірмей тазалауға көмек көрсетеді.

Тәрбиеші оларға табиғаттың тазалығы туралы әңгімелеп, тазалықты сақтау қажеттілігін түсіндіреді.

Ойын барысында балалардың табиғатқа деген сүйіспеншілігі артып, оны қорғауға, қамқорлық жасауға ынталанады.

[Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс](#)

Серуен картотекасы №14

"Құстарды қадағалау"

Мақсаты: Балаларды құстармен таныстыру, табиғаттың өзгерістерін байқау.

Ойын барысы:

Балалар құстардың қалай ұшатынын, қалай ән салатынын бақылап, олардың түрлерімен танысады. Құстардың қозғалыстарын бақылап, оларды көрсету үшін түрлі қимылдар мен сөздермен қайталау ұсынылады.

Балалар құстардың бейнесін жасауға, олардың әндерін тыңдауға және олармен танысуға мүмкіндік алады.

Серуен картотекасы №15

"Табиғат зерттеушісі"

Мақсаты: Балаларды табиғатты зерттеуге үйрету, қоршаған ортаға қызығушылығын арттыру.

Ойын барысы:

Балаларға серуен кезінде әртүрлі табиғи заттарды (жапырақтар, гүлдер, тас, құстардың дауысын) табу тапсырмасы беріледі.

Балалар зерттеуші болып, табиғаттың түрлі элементтерін зерттеп, олар туралы білім алады.

Тәрбиеші балаларға әрбір заттың табиғаттағы рөлі мен маңызы туралы айтып, оларды табиғатты қорғауға ынталандырады.

[Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен картотекасы №16

"Қоқыс жинау"

Мақсаты: Балаларды қоршаған ортаны таза ұстауға үйрету, экологиялық мәдениетті дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға табиғатта қалдықтар мен қоқыстарды жинау тапсырмасы беріледі.

Тәрбиеші балаларға қай жерде қоқыс жинау керек екенін көрсетеді және бұл әрекетті қызықты әрі пайдалы етуді ұсынады.

Бұл ойын қоршаған ортаны қорғау, экологиялық мәдениет дағдыларын қалыптастыруға көмектеседі.

[Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен картотекасы №17 "Табиғатқа қамқорлық"

Мақсаты: Балаларға табиғатқа қамқор болуды үйрету, экологиялық тәрбие беру.

Ойын барысы:

Балалар табиғатқа қамқорлық жасап, жапырақтар мен гүлдерге зиян келтірмей, оларға қамқорлық көрсетуге тиіс.

Ойын барысында балалар өсімдіктерді қорғау, жануарларды қолдау сияқты әрекеттерді орындауы керек. Мысалы, әрбір бала бір ағашқа "қамқорлық карточкасын" іліп, өсімдікті қорғауға көмектеседі.

Бұл ойын экологиялық тәрбие мен табиғатқа деген сүйіспеншілікті арттырады.

[Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен картотекасы №18 "Табиғаттағы іздер"

Мақсаты: Балаларды жануарлар мен өсімдіктердің іздерін танып, экологиялық білімдерін арттыру.

Ойын барысы:

Балаларға табиғаттағы жануарлардың іздерін табу тапсырмасы беріледі. Мысалы, құстардың іздері, ағаштардағы жәндіктердің белгілері, жапырақтардың пішіндері.

Тәрбиеші балаларға әрбір іздің мәні мен маңызын түсіндіріп, оларды табиғаттың түрлі құпияларымен таныстырады.

Бұл ойын балаларға табиғаттағы тіршілік туралы түсінік береді және олардың бақылау қабілетін дамытады.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №19

"Құстарды бақылау"

Мақсаты: Құстарды тану және олардың тіршілігін зерттеу. **Ойын барысы:** Балалар серуен кезінде құстарды бақылап, олардың ұшып жүргенін немесе ұя салып жатқанын көріп, құстардың түрлерін айтады. Тәрбиеші балаларға құстардың өмірі туралы әңгімелеп, олардың дыбыстарын тыңдата алады. Балалар құстардың табиғаттағы рөлін түсініп, оларды қорғау қажеттілігі туралы біледі.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру зерттеу іс-әрекеті)

Серуен картотекасы №20

"Жапырақтарды жинау және салыстыру"

Мақсаты: Табиғи материалдарды жинап, салыстыру дағдыларын дамыту. **Ойын барысы:** Балалар серуенде әртүрлі ағаштардың жапырақтарын жинап, олардың түрлерін, түсін және көлемін салыстырады. Тәрбиеші балаларға жапырақтардың ерекшеліктері мен айырмашылықтарын түсіндіреді. Бұл ойын балаларға табиғатты зерттеуге көмектеседі және табиғаттағы әртүрлілікті қабылдауға мүмкіндік береді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №21

"Табиғи заттардан сурет салу"

Мақсаты: Табиғат материалдарын шығармашылықпен пайдалану. **Ойын барысы:** Балаларға табиғаттан (тас, құм, ағаш жапырақтары, т.б.) алынған заттар беріледі. Олар осы заттармен түрлі суреттер жасайды немесе композициялар құрады. Балалар табиғаттағы элементтермен танысып, оларды шығармашылық тұрғыдан қолдануға мүмкіндік алады.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №22

"Табиғаттағы өзгерістерді бақылау"

Мақсаты: Табиғаттағы өзгерістерді зерттеу және байқау дағдыларын дамыту. **Ойын барысы:** Серуен кезінде балалардың назарын табиғаттағы өзгерістерге аудару (ауа райының жылынып келе

жатқанын, гүлдердің шығуын, ағаштардың бүршік жаруын, т.б.). Тәрбиеші балаларға бұл өзгерістердің себептері туралы түсіндіріп, табиғаттың қайта жаңаруы туралы әңгімелеп береді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №22

"Достық алаңы"

Мақсаты: Коммуникативтік дағдыларды дамыту. **Ойын барысы:** Балалар серуен кезіндегі әртүрлі тапсырмаларға бірлесіп қатысады. Мысалы, әр бала бір-біріне көмектесіп, жалаушаларды орналастырады, немесе бірігіп үлкен құмсауытты жасайды. Ойын барысында балалар өзара тіл табысып, тапсырмаларды орындау үшін бір-бірімен қарым-қатынас жасайды. Бұл ойын коммуникативтік дағдыларды дамытуға ықпал етеді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы №23

"Жұмбақ өсімдіктер"

Мақсаты: Танымдық дағдыларды дамыту, өсімдіктерді тану. **Ойын барысы:** Тәрбиеші балаларға табиғатта кездесетін өсімдіктердің атауларын айтып, олардың ерекшеліктері мен пайдасын түсіндіреді. Балалар өсімдіктерді қарап, олардың аттарын айтады және сипаттамаларын үйренеді. Бұл ойын балаларға табиғаттағы өсімдіктердің түрлерін танып-білуге, олардың қоршаған ортадағы рөлін түсінуге көмектеседі.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы №24

"Құрылысшы бол!"

Мақсаты: Еңбекке баулу және шығармашылық дағдыларын дамыту. **Ойын барысы:** Балаларға **Ойын барысы:** Балалар серуен кезінде табиғаттың түрлі түстерін бақылайды (жасыл жапырақ, көк аспан, сары гүлдер, т.б.). құм мен басқа табиғи материалдар беріледі, олар осы заттармен әртүрлі құрылыс жұмыстарын жүргізеді (мысалы, құмнан үй немесе жол жасау). Тәрбиеші балаларды ынталандырып, оларды топтасып жұмыс істеуге, өзара әрекеттесуге шақырады. Бұл ойын еңбексүйгіштік дағдыларын дамытады, сондай-ақ балаларға коммуникативтік және шығармашылық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы №25

"Қарындаш пен қағазды алып, табиғаттың түсін тап!"

Мақсаты: Танымдық және коммуникативтік дағдыларды дамыту. Олар өздеріне ұнаған түстерді қарындашпен суретке түсіреді. Тәрбиеші балаларға табиғаттың түсін бақылауды үйретеді. Бұл ойын балалардың түстерді тануға және экологиялық білімдерін дамытуға көмектеседі.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №26

"Көктемгі құм"

(Құмның қасиеттерін бақылау, ойындар ойнау)

Балалардың дербес әрекеті:

Құммен түрлі формалар жасау.

Ылғалды және құрғақ құмның айырмашылығын көру.

Қимылды ойын:

"Құмдағы іздер" – Балалар құмда із қалдырып жүреді.

Бақылау, зерттеу:

"Құмның түсі қандай?" – Түрлі реңктерін көру.

"Құмды суға қосса не болады?" – Ылғал құмның қасиеттерін байқау.

Еңбекке баулу:

Құм алаңын реттеу.

Құмды бір жерден екінші жерге тасу.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №27

"Көктемгі шөптер" (Шөптің өсуін бақылау, жасыл түсті тану)

Балалардың дербес әрекеті:

Жасыл шөптің арасымен жүру, сипап көру.

Шөптерден шағын гүлдесте жасау.

Қимылды ойын:

"Шөп арасындағы қояндар" – Балалар шөп арасында қояндар секілді секіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Шөптің түсі қандай?" – Жасыл реңктерін ажырату.

"Шөптің ұзындығы қандай?" – Ұзын, қысқа шөптерді салыстыру.

Еңбекке баулу:

Шөпті таптамай, үстімен жүрмеуді үйрету.

Ауладағы қажетсіз тастарды жинау.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №28

"Көктемгі жаңбыр"

(Жаңбырдың әсерін бақылау, су тамшыларын зерттеу)

Балалардың дербес әрекеті:

Су тамшыларын ұстау, жылы немесе салқын екенін сезіну.

Жаңбырдың дыбысын тыңдау.

Қимылды ойын:

"Жаңбыр мен күн" – Балалар жаңбыр жауған кезде жүгіріп тығылады, күн шыққанда қайта жүгіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Жаңбырдан кейін жер қандай?" – Ылғалды жерді, шалшықтарды қарау.

"Жаңбыр тамшылары қайда сіңеді?" – Жерге сіңген суды зерттеу.

Еңбекке баулу:

Шалшықтарды айналып өту ережелерін үйрету.

Су тиген құм алаңын ретке келтіру.

(Өңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №26

қоңыздар мен жәндіктер" (Жәндіктердің қозғалысын бақылау, олардың ерекшеліктерін үйрену)

Балалардың дербес әрекеті:

Қоңыздарды, құмырсқаларды бақылау.

Олардың қалай қозғалатынын қарау.

Қимылды ойын:

"Қоңыздар мен құмырсқалар" – Балалар қоңыздар сияқты жүріп, құмырсқалар сияқты жүгіріп ойнайды.

Бақылау, зерттеу:

"Қоңыздың қанаты бар ма?" – Оның қалай ұшатынын қарау.

"Құмырсқалар не істеп жүр?" – Олардың жол салуын зерттеу.

Еңбекке баулу:

Ауладағы шөптердің арасына жол ашу.

Құмырсқалар жүрген жерді таптамауды үйрету.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы №27

"Көктемгі ауа-райы" (Ауа-райын бақылау, күн мен бұлттың өзгерістерін байқау)

Балалардың дербес әрекеті:

Аспанды бақылау: күн шықты ма, бұлт көп пе?

Желдің әсерін сезіну: жалаушаны желге ұстап көру.

Қимылды ойын:

"Жел мен бұлт" – Балалар бұлттар секілді баяу қозғалады, ал жел соққанда жүгіріп қозғалады.

Бақылау, зерттеу:

"Ауа-райы қандай?" – Балалар бүгінгі күннің қандай екенін сипаттайды.

"Жел қалай соғады?" – Жеңіл заттарды (қағаз, жапырақ) үрлеп көру.

Еңбекке баулу:

Ауладағы жапырақтарды жинау.

Ойыншықтарды жел ұшырмас үшін жинақтау.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы.№28

"Көктемгі көкөністер мен жемістер" (Көктемгі көкөністер мен жемістерді ажырату, оларды тану)

Балалардың дербес әрекеті:

Ойыншық жемістер мен көкөністерді ажырату.

Даладағы өсімдіктерді бақылау.

Қимылды ойын:

"Сәбізді тап" – Балалар көкөністердің атауын айтып, тиісті ойыншықты тауып әкеледі.

Бақылау, зерттеу:

"Көкөністер қалай өседі?" – Қияр, сәбіз, шалғамның суреттерін қарау.

"Жемістер қайда өседі?" – Ағашта немесе жерде өсетінін талқылау.

Еңбекке баулу:

Ойыншық жемістерді себетке жинау.

Қураған жапырақтарды тазалау.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Сәуір серуен картотекасы 2 жас

Серуен картотекасы №1

"Көктемгі самал жел"

1 Балалардың дербес әрекеті:

Желдің бетке тигенін сезу, жапырақтардың қозғалысын бақылау.

2 Қимылды ойын:

«Жел мен жапырақтар» ойыны (тәрбиеші «жел соқты» десе, балалар жапырақ секілді қозғалады).

3 Бақылау:

Желдің бағытын қалай білуге болады?

4 Еңбекке баулу:

Ауладағы қураған жапырақтарды жинау.

Тәжірибе: "Жел қалай қозғалады?"

Жеңіл заттарды (қағаз, қауырсын) үстелден үрлеу арқылы желдің бағытын анықтау.

Қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс, еңбекке баулу

Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №2

"Табиғаттың сиқырлы қазынасы"

Мақсаты:

Табиғаттың әртүрлі элементтерімен таныстыру.

Қоршаған ортаға деген қызығушылықты арттыру.

Балалардың экологиялық мәдениетінің қалыптасуына ықпал ету.

Ойын барысы:

Балалар серуенде жүргенде, тәрбиеші оларды табиғатпен таныстырады.

Тәрбиеші балаларға орманда немесе аулада түрлі табиғат заттарын көрсетеді (жапырақтар, тастар, гүлдер, бұтақтар).

Балалардан осы заттарды теріп алып, олар туралы сұрақтар қою: "Бұл жапырақ неге жасыл?", "Бұл гүл қандай түсте?", "Бұл тас неге қатты?"

Ойын барысында балалар табиғаттың әртүрлі элементтерін байқап, қолдарына алып, олардың ерекшеліктерін зерттейді.

Қоршаған орта туралы ой бөлісіп, балалардың экологиялық мәдениетін дамыту үшін тәрбиеші олардың барлық сұрақтарына жауап береді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №3

"Құстар мен гүлдер"

Мақсаты:

Табиғаттың әсемдігін бағалау.

Жануарлар мен өсімдіктерге деген қамқорлықты дамыту.

Балалардың еңбекке деген қызығушылығын арттыру.

Ойын барысы:

Балалар серуенде жүргенде, тәрбиеші балаларға гүлдер мен құстарды көрсетеді.

Балалар гүлдерді теріп, оларды ұстап көреді және гүлдердің түрлері мен түстері туралы әңгімелеседі.

Тәрбиеші балаларға құстар туралы айтып, олардың әндерін тыңдатуға болады.

Балалар гүлдер мен құстарды бақылап, оларды сақтап, қорғау керектігін түсінеді.

Сонымен қатар, балаларға табиғатты қорғау үшін еңбек ету қажеттілігі туралы айтылады. Балалар гүлдерді егіп, табиғатқа пайдалы жұмыс жасауға үйренеді.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №4

"Құстардың әні"

Мақсаты:

Құстармен таныстыру, олардың дыбыстарын ажыратуға үйрету.

Табиғаттың әсемдігін сезіну және оған құрметпен қарауға дағдыландыру.

Ойын барысы:

Балалар серуенде жүргенде, тәрбиеші құстардың дауыстарын тыңдайды.

Балаларға әртүрлі құстардың дауысын тыңдату: торғай, қарлығаш, көгершін, т.б.

Балалардан сұрау: "Қандай құс сайрайды?", "Құстардың қандай дыбыстары бар?"

Балалар құстардың дауысын қайталап, олардың қозғалыстарын көрсетеді.

Ойын барысында балалар табиғаттағы құстардың маңыздылығын түсініп, қоршаған ортаға деген сезімдерін қалыптастырады.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №5

"Жаңбыр мен күн"**Мақсаты:**

Табиғаттағы құбылыстарды түсіндіру.

Экологиялық мәдениетті қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық жасау.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға жаңбыр мен күн туралы әңгіме айтады.

Әңгімеде жаңбырдың өсімдіктер мен жануарлар үшін маңыздылығы сипатталады. Сондай-ақ, жаңбырдың табиғаттағы барлық тіршілікке қалай көмектесетіні түсіндіріледі.

Балаларға жаңбырды бейнелейтін қимылдарды жасау ұсынылады: қолдарымен жаңбыр тамшыларын түсіріп, жерге соғатын дыбысты шығарады.

Тәрбиеші күннің жарығы мен жылуының өсімдіктердің өсуіне қалай әсер ететінін түсіндіреді.

Балалар жаңбыр мен күннің экологиядағы рөлін түсініп, олардың қоршаған ортаға қалай әсер ететінін біледі.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №6

"Аспан әлемі"**1 Балалардың дербес әрекеті:**

Балалар бұлттардың пішінін көруге тырысады.

2 Қимылды ойын:

«Күн мен бұлт» ойыны (тәрбиеші «күн шықты» десе, балалар жүгіреді, «бұлт басты» десе, тоқтайды).

3 Бақылау:

Бұлттар аспанда қалай қозғалады?

4 Еңбекке баулу:

Көгалдандыру жұмыстарына көмектесу.

Тәжірибе: "Бұлт қайдан пайда болады?"

Жылы суға мұз салып, бумен бұлттың түзілуін бақылау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №7

Табиғаттан қазына жинау"**Мақсаты:**

Табиғатпен таныстыру, еңбекке баулу.

Танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортаны бақылау.

Коммуникативтік дағдыларды жетілдіру, топпен жұмыс істеу.

Ойын барысы:

Балаларға табиғаттан әртүрлі заттарды жинау тапсырмасы беріледі. Мысалы, жапырақ, тас, бұтақ, гүлдер немесе жемістер.

Балалар серуенге шыққанда әрқайсысы өз қапшықтарын алып, заттарды жинай бастайды.

Әр бала жинаған заттарын ортаға қойып, оны тәрбиешімен бірге талқылайды. Тәрбиеші балаларға табиғаттың әртүрлі элементтері туралы ақпарат береді, мысалы, «Бұл жапырақ қай ағаштан?», «Бұл гүлдің атауы не?» деген сұрақтар арқылы танымдық дағдыларын дамытады. Ойын кезінде балалар бір-біріне көмек көрсетіп, заттарды іздеуге бірге атсалысады, бұл олардың коммуникативтік дағдыларын жетілдіреді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы.№8

"Құрылыс алаңы"

Мақсаты:

Балаларды еңбекке баулу, құрылыс материалдарымен жұмыс істеуге дағдыландыру.

Командалық жұмыс, коммуникативтік дағдыларды дамыту.

Танымдық дағдыларды қалыптастыру, түрлі пішіндер мен құрылымдарды жасау.

Ойын барысы:

Балаларға түрлі табиғи материалдар (тастар, жапырақтар, ағаш бұтақтары) беріледі.

Ойынның мақсаты – осы материалдарды пайдаланып, балалар команда ретінде үй, көпір немесе басқа құрылымдар салу.

Тәрбиеші балаларға құрылыс кезінде пішіндер мен өлшемдерге назар аударуын сұрайды. Олар табиғи материалдарды пайдаланып, өздері ойлаған құрылымдарды жасайды.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы.№9

"Құстардың ұшуын бақылау"

Мақсаты:

Балалардың табиғатқа деген қызығушылығын арттыру, экологиялық мәдениет дағдыларын дамыту.

Коммуникативтік дағдыларды жетілдіру.

Танымдық дағдыларды дамыту, табиғат құбылыстарын зерттеу.

Ойын барысы:

Балалар серуенге шыққан кезде тәрбиеші оларға құстарды бақылап, олардың ұшуын сипаттауды ұсынады.

Тәрбиеші балаларға құстардың ұшуына ұқсас қимылдарды жасауға тапсырма береді. Балалар құс сияқты қолдарын көтеріп, алға қарай ұшып жүргендей қимыл жасайды.

Осы ойын арқылы балалар ұшатын құстардың қозғалысын, олардың қанаттарын қалай қозғайтынын зерттеп, ол туралы өзара пікір алмасады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы.№10

"Кішкентай фермерлер"

Мақсаты:

Балаларды еңбекке баулу, табиғатқа қамқорлық жасау дағдыларын дамыту.

Командалық жұмыс дағдыларын қалыптастыру.

Танымдық дағдыларды жетілдіру, өсімдіктер мен жануарларды бақылау.

Ойын барысы:

Балаларға әртүрлі «фермерлік» тапсырмалар беріледі. Олар табиғатта серуендеу барысында, мысалы, гүлдерге су құю, ағаштарды отырғызу немесе өсімдіктерді тазалау тапсырмаларын орындайды.

Балалар тапсырмаларды орындау кезінде бір-біріне көмек көрсетіп, коммуникативтік дағдыларын дамытады.

Тәрбиеші балаларды еңбекке баулып, өз жұмысында тәртіп сақтауды, құралдарды дұрыс пайдалануды және жұмыс орнын тазалауды үйретеді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы №11

"Табиғатқа қамқорлық"

Мақсаты:

Экологиялық білім мен адамгершілік дағдыларын дамыту.

Қоршаған ортаға қамқорлық жасау, оны қорғау қажеттілігін түсіндіру.

Еңбекке баулу дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға табиғатқа қамқорлық жасау туралы әңгіме айтады, ағаштарға, гүлдерге және жануарларға зиян келтірмеу керектігін түсіндіреді.

Балаларға жапырақтарды немесе гүлдерді теріп, оларды табиғатқа зиян келтірмей жинауды ұсынады.

Олар жиналған гүлдерді немесе жапырақтарды суарып, күтіп-баптауды үйренеді.

Балалар өз еңбектерінің нәтижесін көреді және олар табиғатқа қамқорлық жасаудың маңыздылығын түсінеді.

[Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс](#)

Серуен картотекасы №12

"Жануарлар мен өсімдіктердің үйі"

Мақсаты:

Экологиялық мәдениет дағдыларын қалыптастыру.

Жануарларға қамқорлық жасау және олардың тіршілік ету ортасын қорғау.

Адамгершілік дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларды табиғаттағы жануарлардың өмірімен таныстырады, олардың әрқайсысының өз мекендейтін ортасы мен өмір сүру қажеттіліктері бар екенін түсіндіреді.

Балалар әртүрлі жануарлар мен өсімдіктердің тіршілік ортасын бейнелейтін ойын құрастыруға қатысады (мысалы, бақша, орман, көл).

Балаларға өсімдіктерді суару, жануарлар мен құстарға қамқорлық жасау, оларды қоршаған ортамен үйлесімді өмір сүруге үйрету тапсырмасы беріледі.

Балалар жасыл өсімдіктерді күтіп, табиғатқа көмектесу арқылы еңбек дағдыларын меңгереді.

Осы ойынды өткізу барысында балалар табиғатқа деген адамгершілік және қамқорлық сезімін түсінеді.

[Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру](#)

Серуен картотекасы №13

"Бақшада еңбек"

Мақсаты:

Еңбекке баулу, экологиялық дағдыларды қалыптастыру.

Жан-жақты еңбек ету дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларды бақшаға апарып, онда қандай жұмыстарды орындау керектігін түсіндіреді.

Балаларға бақшада топырақ қазу, өсімдіктерді отырғызу, су құю сияқты жұмыстарды орындау ұсынылады.

Әр бала өз жұмысына жауапкершілікпен қарап, өсімдіктердің қалай өсіп келе жатқанын бақылап отырады.

Балалар бір-біріне көмектесіп, ұжымдық еңбек әрекетінде болады.

Балалар бақшада еңбек ете отырып, өздерінің табиғатқа жасаған көмектері туралы пікірлерін айтады.

[Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс](#)

Серуен картотекасы №14

"Қамқорлық пен сүйіспеншілік"

Мақсаты:

Адамгершілік дағдыларын дамыту, жануарларға және өсімдіктерге қамқорлық жасау.
Экологиялық мәдениетке баулу.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға жануарларға деген сүйіспеншілік пен қамқорлықтың маңыздылығын түсіндіреді.

Балаларға ойын барысында жануарлардың түрлерін, олардың мінез-құлқын зерттеуге және қамқорлық көрсетуге тапсырмалар беріледі.

Балалар өздерінің ойыншық жануарларын күтіп-баптап, оларға дұрыс күтім жасауға тырысады. Сонымен қатар, балалар өсімдіктерді де күтіп-баптап, оларды суаруды үйренеді.

Балалар жануарларға және өсімдіктерге қамқорлық жасай отырып, табиғатқа деген сүйіспеншілікті терең түсінеді.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №15**"Табиғат ғалымдары"****Мақсаты:**

Эксперименттік жұмыс арқылы табиғатты зерттеу.

Экологиялық білімді тереңдету.

Ойын барысы:

Балаларға табиғаттағы әртүрлі құбылыстарды зерттеуге тапсырма беріледі. Мысалы, ағаштардың жапырақтары мен гүлдерінің түрлерін ажырату.

Тәрбиеші балаларға шағын тәжірибелер жүргізуге көмектеседі, мысалы, су мен топырақтың арасындағы байланыс немесе өсімдіктердің қалай өсетіні туралы эксперименттер.

Балалар өсімдіктерді отырғызып, олардың өсуін бақылайды, табиғаттағы өзгерістерді бақылап, олар туралы сұрақтарға жауап береді.

Эксперименттік жұмыс балалардың табиғатқа деген көзқарасын кеңейтеді, табиғаттың әртүрлі құбылыстарын терең түсінуге мүмкіндік береді.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №16**"Кең далаға серуен"****Мақсаты:**

Экологиялық білім беру, табиғатты қорғауға үйрету.

Балаларға табиғаттың байлығын көрсету.

Ойын барысы:

Балалар табиғатта серуендеу үшін топтасып шығады. Әр бала белгілі бір табиғи элемент туралы әңгімелеп береді: ағаштар, жапырақтар, гүлдер, т.б.

Балалар түрлі табиғи материалдарды (тастар, жапырақтар, бұтақтар) тауып, оларды қолдануға үйретіледі.

Тәрбиеші табиғаттың осы элементтерінің маңыздылығын түсіндіріп, оларды сақтау қажеттілігі туралы айтады.

Ойын соңында балалар табиғатта кездескен қызықты заттармен бөлісіп, табиғатқа қамқорлық жасау туралы пікірлерін білдіреді.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №17**"Табиғаттағы құпияларды ашу"****Мақсаты:**

Балаларға экологиялық мәдениет дағдыларын қалыптастыру.

Қоршаған ортамен таныстыру.

Табиғаттың байлығын сақтаудың маңыздылығын түсіндіру.

Ойын барысы:

Балалар серуенде табиғатқа шығады. Тәрбиеші әр баланы табиғаттың әртүрлі элементтерімен таныстырады (ағаштар, гүлдер, жануарлар, құстар).

Балалар тапсырма бойынша белгілі бір өсімдік түрін немесе жануарды табуға тырысады. Тәрбиеші балалардан әртүрлі табиғи объектілерді табуға және оларды сипаттауға көмектеседі.

Табылған табиғат элементтерінің қоршаған ортаға қандай пайда әкелетінін талқылайды.

Тәрбиеші балаларға табиғатқа зиян келтірмей, оны қалай сақтауға болатыны туралы әңгімелейді.

[Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен картотекасы №18

"Табиғат зерттеушісі"

Мақсаты:

Экологиялық мәдениет дағдыларын дамыту.

Қоршаған ортаны сақтау туралы білім беру.

Балаларға табиғатқа сүйіспеншілік сезімін қалыптастыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға түрлі табиғи материалдар (жапырақтар, тастар, гүлдер) береді.

Балалар ұлғайтқыш әйнек немесе қарапайым құралдар арқылы оларды зерттейді. Олар қандай өсімдіктер мен жануарларды көруі мүмкін екенін талқылайды.

Ойын барысында балалар өздеріне таныс емес табиғат элементтері туралы көбірек білетін болады.

Тәрбиеші балаларға әрбір табиғат элементінің экологиялық маңыздылығын түсіндіріп, табиғатқа қамқорлық жасау туралы кеңестер береді.

[Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен картотекасы №19

"Көпір жасаушылар"

Мақсаты:

Балаларды табиғатты қорғауға тәрбиелеу.

Табиғаттың экосистемасын түсіндіріп, экологиялық мәдениет дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға түрлі табиғи материалдар (бұтақтар, жапырақтар, тастар) беріледі.

Олардың тапсырмасы – осы материалдарды пайдаланып табиғатқа зиян келтірмей, табиғаттың өзінен бірдеңе жасау. Мысалы, көпір жасау немесе кішкентай үй жасау.

Ойын барысында балаларға табиғатты қорғау мен сақтаудың маңыздылығын түсіндіреді.

Ойын соңында балалар бірігіп жасаған заттарын көрсетіп, табиғатты қорғау қажеттілігін талқылайды.

[Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен картотекасы №20

"Табиғаттың достары"

Мақсаты:

Балаларға экологиялық білім беру.

Табиғатқа деген сүйіспеншілікті және қамқорлық сезімін дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға әртүрлі табиғат элементтерін (құстар, ағаштар, гүлдер, жануарлар) бейнелейтін суреттер көрсетіледі.

Тәрбиеші балаларға табиғаттың осы элементтерін қалай қорғауға болатыны туралы әңгімелейді.

Мысалы, құстарға ұя жасау, ағаштарды суару, гүлдерге қамқор болу.

Балалар өздері осы табиғат элементтерін бейнелейді және оларды қорғау үшін қандай әрекеттер жасау керектігін айтады.

[Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру](#)

Серуен №21 "Көктемгі өзгерістер" Бақылау: Ағаштардың бүршік жаруын, қардың толық ерігенін бақылау.

Еңбекке баулу: Ауладағы қоқыстарды жинау, гүл отырғызуға дайындық жасау.

Тәжірибе: "Қар қайда кетті?" – күннің жылуы қарды қалай ерітетінін түсіндіру.

Қимылды ойын: "Күн мен жаңбыр" (Күн шыкса – жүгіріп, жаңбыр жауса – тығылады).

Сөйлеу дағдысы: "Көктемде не өзгереді?" тақырыбында әңгімелесу.

(Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Денешынықтыру***

Серуен №22

"Көктемгі құстарды бақылау" Бақылау: Келген құстарды бақылау (қарлығаш, қараторғай, т.б.).

Еңбекке баулу: Құс ұяларын тазарту немесе қарау.

Тәжірибе: "Құс жемі неге керек?" (Құстарға дән сеуіп көру).

Қимылды ойын: "Қарлығаш пен мысық" (Қарлығаштар ұшып жүреді, мысық оларды қуалайды).

Сөйлеу дағдысы: "Құстар қалай сайрайды?" – құстардың дыбыстарын салыстыру.

(Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Денешынықтыру***

Серуен №23

"Ауа райы қандай?" Бақылау: Бұлттардың пішінін, желдің күшін бақылау.

Еңбекке баулу: Топырақты жұмсарту, гүлзарларға дайындық.

Тәжірибе: "Жел қалай еседі?" – балаларға жеңіл заттарды үрлетіп көрсету.

Қимылды ойын: "Жел мен жапырақтар" (Балалар жапырақтар сияқты желге тербеледі).

Сөйлеу дағдысы: "Бұлт қандай?" – балалар бұлттардың түсі мен пішінін сипаттайды.

(Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Денешынықтыру***

Серуен №24

"Көктемгі гүлдер" Бақылау: Алғашқы гүлдерді табу (бәйшешек, жауқазын).

Еңбекке баулу: Гүлдерді суару, топырақты қопсыту.

Тәжірибе: "Су гүлге қалай әсер етеді?" (Сусыз және суарылған өсімдіктерді салыстыру).

Қимылды ойын: "Гүлдер өседі" (Балалар тұрып, күн шыққанда өсіп, жаңбырда еңкейеді).

Сөйлеу дағдысы: "Сенің сүйікті гүлің қандай?"

(Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Денешынықтыру***

Серуен №25

"Жәндіктер әлемі" Бақылау: Құмырсқалар, көбелектер, қоңыздарды бақылау.

Еңбекке баулу: Ауладағы ұсақ тастарды жинау.

Тәжірибе: "Құмырсқа жүгі неге ауыр?" – құмырсқаның жүк тасуын бақылау.

Қимылды ойын: "Көбелек пен тор" (Көбелектер қашып, торға түспеуі керек).

Сөйлеу дағдысы: "Жәндіктер қалай қозғалады?" – жорғалайды, ұшады, секіреді.

(Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Денешынықтыру***

Серуен картотекасы №26 "Табиғаттағы Кемпіркосақ"

Мақсаты: Табиғаттағы түрлі түстер мен формаларды тану, экологиялық сезімталдықты арттыру.

Ойын барысы:

Балалармен табиғатқа шығып, олардан жапырақ, гүл, тас, шөптің түрлі түстерін жинауды сұрау.

Жиналған заттарды топтастыру: «Сары, қызыл, жасыл» және т.б.

Ойын соңында балалар өздері жинаған табиғат заттарынан «кемпіркосақ» құрады, содан кейін экологиялық тақырыпта әңгіме жүргізу.

(Таза ауада ойын, Ұсыныс ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №27 "Құстарды Қорғайық"

Мақсаты: Құстарды қорғау мен оларға қамқор болу дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға түрлі түсті қағаздан жасалған құстарды беру. Олар өз құстарын жасағаннан кейін, оларға "бұл құстарды қалай қорғауымыз керек?" деген сұрақ қою.

Балалармен бірге құстардың тамақтану, ұя салу және көшу туралы әңгімелесу.

Ойын барысында балаларға құстарды табиғатта қалай қорғауға болатындығы туралы айту..

(Экологиялық мәдениет дағдысы, Кішіге көмек беру дағдысын қалыптастыру)

Серуен картотекасы №28 "Табиғаттағы Саяхат"

Мақсаты: Табиғатпен танысу, бақылау қабілетін дамыту.

Ойын барысы:

Балалармен бірге табиғатқа шығу. Олар жол бойындағы түрлі заттарды (жапырақтар, тас, гүлдер) жинап, топтастыру керек.

Жинаған заттары туралы пікір алмасу. Әр бала өз жинағандарын көрсете отырып, қандай өсімдік немесе табиғи зат екенін айтуы керек.

Балаларды экологиялық мәдениет туралы ақпаратпен таныстыру: "Не үшін өсімдіктерді қорғауымыз керек?"

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Ұлттық құндылықты дарыту

Серуен картотекасы №29 "Экологиялық Квест"

Мақсаты: Экологиялық мәселелерді шешуге белсенді қатысу, топта жұмыс істей білу.

Ойын барысы:

Балаларды топтарға бөліп, әр топқа экологиялық проблема (мысалы, пластик қоқыс, суды үнемдеу) беріледі.

Топтар өз проблемаларын шешу жолдарын табу керек.

Әр топ шешімдерін басқа топтарға көрсетіп, пікір алмасады.

(Қоршаған ортамен танысу, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №30 "Табиғаттың Досы"

Мақсаты: Табиғаттың элементтерін танып-білу, экологиялық мәдениетті дамыту.

Ойын барысы:

Балалармен бірге далада серуендеу барысында, педагог балаларға ағаштар, гүлдер, шөптер туралы ақпарат береді.

Балалар әрбір элементті танып, оларды сипаттайды: "Бұл ағаш, ал бұл гүл."

Ойын соңында балаларға табиғатты қорғау туралы айтылып, «Табиғатқа қамқор болайық» деген ұранмен аяқталады.

(Өңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен№31

"Көктемгі түстер" Бақылау: Табиғаттағы түрлі түстерді қарастыру.

Еңбекке баулу: Түрлі түсті тастарды жинау.

Тәжірибе: "Түстерді табу" (Балалар белгілі бір түстегі заттарды іздейді).

Қимылды ойын: "Түсті тап" (Балалар айтылған түсті көрсетеді).

Сөйлеу дағдысы: "Көктемде қандай түстер жиі кездеседі?"

(Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Денешынықтыру***

Серуен№32

"Ағаштардың түрлері" Бақылау: Әртүрлі ағаштардың қабығын зерттеу.

Еңбекке баулу: Ағаш түбін қоқыстан тазалау.

Тәжірибе: "Ағаштардың айырмашылығы қандай?" (Қабығын сипап көру).

Қимылды ойын: "Ағаштар желде шайқалады" (Балалар ағаштар сияқты қозғалады).

Сөйлеу дағдысы: "Ағаштар қандай?" (Жуан, жіңішке, биік, аласа).

(Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Денешынықтыру***

Серуен№33

"Көктемгі құм мен саз" Бақылау: Құрғақ және дымқыл құмды қарау.

Еңбекке баулу: Құм жәшігін ретке келтіру.

Тәжірибе: "Сумен араласқан құм қалай өзгереді?" **Қимылды ойын:** "Құмдағы іздер" (Балалар құмда із қалдырады).

Сөйлеу дағдысы: "Құммен не жасауға болады?"

(Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Денешынықтыру***

Серуен№34

"Көктемгі жел" Бақылау: Желдің бағытын бақылау.

Еңбекке баулу: Желден кейін аумақты тазалау.

Тәжірибе: "Жел қағазды қалай ұшырады?"

Қимылды ойын: "Желмен жарысу" (Балалар жел сияқты жүгіріп, тоқтайды).

Сөйлеу дағдысы: "Жел қалай соғады?" (Ақырын, қатты).

(Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Денешынықтыру***

Серуен№35

"Көктемгі музыка" Бақылау: Табиғи дыбыстарды тыңдау (жапырақтың сыбдыры, құстардың әні).

Еңбекке баулу: Табиғатқа зиян тигізбеуді үйрету.

Тәжірибе: "Құстар әнін қайталау".

Қимылды ойын: "Дыбыс қайдан шығады?"

Сөйлеу дағдысы: "Көктемгі дыбыстар қандай?"

(Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру Денешынықтыру***

Серуен картотекасы № 36

«Табиғатпен танысу» ойыны

Мақсаты: Балаларды табиғатпен таныстыру, өсімдіктер мен жануарлар туралы түсінік беру.

Ойын барысы:

Балабақша ауласында немесе табиғатта жүргенде түрлі табиғи материалдарды (жапырақ, гүл, тас, бұтақ) жинау.

Балаларды жинаған материалдарымен таныстырып, олардың түсі, формасы, текстурасы туралы айту. Мысалы, «Бұл жапырақ жасыл, ол ағаштан шыққан. Ал мына гүл қандай әдемі!».

Жиналған материалдармен қарапайым шығармашылық жұмыстар (жапсырмалар, сурет салу) ұйымдастыру.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №37

«Табиғатқа көмектес» ойыны

Мақсаты: Балаларды табиғатты қорғауға үйрету.

Ойын барысы:

Түрлі рөлдер (құстар, жануарлар, ағаштар) ойнайтын ойыншықтар немесе суреттер.

Балалар табиғаттағы рөлдерге бөлініп, табиғатты қорғау жөнінде кішкентай сахналар ойнайды.

Мысалы, «Құстардың ұя салып жатқаны» немесе «Ағаштар су ішіп жатыр» сынды көріністер.

Ойынды аяқтаған соң, балаларға табиғатқа көмектесудің жолдары туралы сұрақтар қою.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №38

«Табиғат серуені» ойыны

Мақсаты: Балаларды табиғатқа шығару, бақылау дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балабақша ауласында немесе саябақта серуен ұйымдастыру.

Серуен барысында балаларға жапырақтар, гүлдер, жәндіктер, құстарды бақылау ұсынылады.

Балалар өздері көрген нәрселерді атап айтып, дыбыстарын салу арқылы ойынға қатысады.

Серуен соң, балалармен бірге көргендері туралы талқылау жүргізу. Олардың эмоцияларын тыңдау, табиғатқа деген сүйіспеншілікті қалыптастыру.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №39

«Жасыл жапырақ» ойыны

Мақсаты: Балаларды экологиялық түсініктермен таныстыру, жапырақтар мен гүлдер туралы білу.

Ойын барысы:

Түрлі жапырақтар мен гүлдердің суреттері немесе өздері жиналған жапырақтар.

Балалар жапырақтарды немесе гүлдерді бөліп, олардың түсі, формасы мен текстурасы туралы айту.

Балалар жапырақтардан жапсырмалар жасап, шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №40

«Табиғаттың дыбыстары» ойыны

Мақсаты: Балаларды табиғаттағы дыбыстарды тануға үйрету.

Ойын барысы:

Табиғаттағы дыбыстарды жазып алған аудио жазбалар немесе дыбыстық ойыншықтар (құстардың, судың, желдің дыбыстары).

Балаларға дыбыстарды тыңдату. Әр дыбысты тыңдап, қайсысы екенін анықтауға тырысады. «Бұл дыбыс неден шықты? Қайда естілді?» деп сұрау. Балаларды өз пікірлерін айтуға ынталандыру.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №41**«Табиғат серуені» ойыны**

Мақсаты: Балаларды табиғатқа шығару, бақылау дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балабақша ауласында немесе саябақта серуен ұйымдастыру.

Серуен барысында балаларға жапырақтар, гүлдер, жәндіктер, құстарды бақылау ұсынылады.

Балалар өздері көрген нәрселерді атап айтып, дыбыстарын салу арқылы ойынға қатысады.

Серуен соң, балалармен бірге көргендері туралы талқылау жүргізу. Олардың эмоцияларын тыңдау, табиғатқа деген сүйіспеншілікті қалыптастыру.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №42**«Жасыл жапырақ» ойыны**

Мақсаты: Балаларды экологиялық түсініктермен таныстыру, жапырақтар мен гүлдер туралы білу.

Ойын барысы:

Түрлі жапырақтар мен гүлдердің суреттері немесе өздері жиналған жапырақтар.

Балалар жапырақтарды немесе гүлдерді бөліп, олардың түсі, формасы мен текстурасы туралы айту.

Балалар жапырақтардан жапсырмалар жасап, шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №43**«Табиғаттың дыбыстары» ойыны**

Мақсаты: Балаларды табиғаттағы дыбыстарды тануға үйрету.

Ойын барысы:

Табиғаттағы дыбыстарды жазып алған аудио жазбалар немесе дыбыстық ойыншықтар (құстардың, судың, желдің дыбыстары).

Балаларға дыбыстарды тыңдату. Әр дыбысты тыңдап, қайсысы екенін анықтауға тырысады.

«Бұл дыбыс неден шықты? Қайда естілді?» деп сұрау. Балаларды өз пікірлерін айтуға ынталандыру.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Мамыр

Көктемгі серуен

Серуен картотекасы№1

«Гүл қайда өседі?»

Мақсаты: Балаларды гүлдермен таныстыру, табиғатты бақылауға үйрету.

Ойын барысы:

Серуен барысында тәрбиеші балаларға алаңқайдағы гүлдерді көрсетіп:

– «Мынау не?»

– «Гүл қандай түсті?»

– «Гүл қайда өседі?» – деп сұрақ қояды.

Балалар гүлді иіскеп, сипап көреді.

Соңында: «Гүлді жұлға бола ма? Неге?» деген сұрақпен **табиғатты аялау** туралы айту.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы№2

«Кімге көмектесеміз?»

Мақсаты: Еңбекке баулу, көмек көрсетуге үйрету.

Ойын барысы:

Балалармен алаңқайдағы ойыншықтарды, күрек, шелекті жинау ұйымдастырылады.

Тәрбиеші: «Бауырсаққа (куыршақ) үй салып берейік», «Құмсалғышты жинап шығайық» – деп еңбекке баулиды.

Балалар бір-біріне: «Көмектесейін бе?», «Ал, бірге істейік!» деп сөйлеседі.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№3

"Құстарға көмектес"

Мақсаты: Экологиялық білімді қалыптастыру, қамқорлық дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға табиғаттағы құстар туралы айту. Мысалы, қыста құстарға қалай көмектесу керектігін түсіндіру.

Балалар серуен кезінде жерге құсқа арналған жемдер (құс тұқымдары) шашады.

Ойын барысында балалар өздері жасаған іс-әрекет арқылы құстарға қамқорлық жасау дағдысын үйренеді.

Құстардың табиғаттағы рөлі мен оларды қорғаудың маңыздылығы түсіндіріледі.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №4

"Қоқыс жинау"

Мақсаты: Экологиялық білім беру, табиғатқа жауапкершілікпен қарау дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балаларға серуен кезінде табиғатқа қоқыс тастамай, оны жинау қажет екендігі түсіндіріледі.

Серуенге шыққанда, балалар өздеріне бөлінген аймақтан қоқыс жинайды.

Ойын кезінде әртүрлі заттарды жинап, оларды өз орындарына (қоқыс жәшігіне немесе қайта өңдеу нүктелеріне) тастауға үйрету.

Бұл ойын балаларға табиғаттың тазалығын сақтау қажеттігін үйретеді және өз іс-әрекеттерінің қоғамға әсерін түсінуге көмектеседі.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №5

"Табиғатқа қамқоршы бол!"

Мақсаты: Табиғатты қорғау, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балаларға табиғатқа қамқорлық жасау үшін қарапайым жұмыс тапсырмалары беріледі. Мысалы, ағаштарды суару, гүлдерді күту немесе жапырақтарды жинау.

Серуен кезінде балалар табиғатқа қамқорлық жасап, өздері жұмыс істей отырып, еңбекке деген құрмет пен жауапкершілік сезімін алады.

Ойын барысында балалар өз еңбектерінің нәтижесін көріп, табиғатқа пайдалы іс-әрекеттер жасап жатқанын сезінеді.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру, эксперименттік жұмыс

Серуен картотекасы №6

"Менің досым – Табиғат"

Мақсаты: Табиғатқа сүйіспеншілік пен қамқорлық сезімін ояту.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балалармен бірге серуенге шығып, әр балаға «табиғаттан бір дос» табуды тапсырады: гүл, ағаш, құс, көбелек т.б.

Бала «досын» сипаттайды: «Менің досым — ағаш. Ол биік, жапырағы жасыл, ол маған көлеңке сыйлайды».

Тәрбиеші балалардың таңдаулары арқылы табиғат заттарының адамға қандай пайдасы барын айтып түсіндіреді.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №7

"Жақсы – жаман"

Мақсаты: Қоршаған ортаны қорғауға баулу, экологиялық ойлау қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балаларға суреттер немесе әрекеттер бейнеленген карточкалар көрсетіледі:

Қоқысты жәшікке тастау ✓

Гүлді жұлу ✗

Ағашқа су құю ✓

Құсты қорқыту ✗

Балалар «жақсы» әрекетті көрсеткенде – қол соғады, «жаман» әрекетке – қолдарын айқастыра көрсетеді.

Соңында неге екенін түсіндіреді: «Гүлді жұлсақ, ол өспей қалады».

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №8

"Табиғатты тыңда"

Мақсаты: Қоршаған ортаны бақылау, байқағыштықты арттыру.

Ойын барысы:

Балалар тыныш тұрып, 1 минут бойы айналадағы дыбыстарды тыңдайды: құстардың үні, желдің сыбдыры, жапырақтардың сыбдыры.

Кейін әр бала не естігенін айтады: «Мен торғайдың әнін естідім», «Желдің уілі естілді».

Тәрбиеші табиғаттың әр дыбысы – оның «тілі» екенін түсіндіреді.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №9

"Не өседі, не қозғалмайды?"

Мақсаты: Табиғи нысандарды ажырату (өсімдіктер мен заттар), салыстыру, ойлау дағдысын дамыту.

Ойын барысы:

Серуен кезінде балаларға тапсырма беріледі: «Өсетін нәрсені тап», «Қозғалмайтын затты көрсет». Олар шөп, гүл, ағашты өседі деп сипаттап, тас, орындық, жолды қозғалмайтын деп ажыратады.

Балалар заттарды қолмен ұстап көреді, пішінін, қаттылығын, түсін сипаттайды. Бұл ойын зерттеу мен тіл дамытуға негізделген.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру зерттеу іс-әрекеті)

Серуен картотекасы №10

"Табиғатты тыңда!"

Мақсаты: Табиғат дыбыстарын тыңдау арқылы байқағыштықты, зейінді, есту арқылы қабылдауды дамыту. Табиғи дыбыстар туралы түсінік беру.

Ойын барысы:

Балалар таза ауада тынышталып отырып, көздерін жұмады. Тәрбиеші: «Көзімізді жұмып

тыңдайық: қандай дыбыстар естіліп тұр?» – деп айтады. Балалар құстардың даусын, желдің сыбдырын, алыстағы дыбыстарды тыңдап, оларды атауға тырысады.

Ойыннан кейін балалар: «Мен құстың әнін естідім», «Жел жапырақты қозғады», «Алыстан көлік өтті» – деп, өз ойларын айтып бөліседі.

Бұл бақылау нәтижесінде балалар кейін сурет сабағында табиғаттағы дыбыстар негізінде көрініс салуға шабыт алады (мысалы, желмен тербелген ағаш, ән салып отырған құс).

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №11

"Жануарлар мен өсімдіктерді іздеу"

Мақсаты: Қоршаған ортамен таныстыру, экологиялық мәдениет дағдыларын дамыту, табиғаттағы жануарлар мен өсімдіктер туралы білімдерін арттыру.

Ойын барысы: Балалар табиғатқа серуендеуге шығып, белгілі бір жануарларды немесе өсімдіктерді іздейді. Мысалы, балаларға "құстарды", "жапырақтарды" немесе "бақалар мен қоңыздарды" табу тапсырмасы беріледі. Әрбір табиғи элементті тауып, оны сипаттап айту арқылы балалардың табиғатқа қызығушылықтары оянады.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №12

"Жапырақ тап!"

Мақсаты: Әртүрлі ағаш жапырақтарын танып-білу, ұқсас пен айырмашылықты байқау.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: "Маған ең үлкен жапырақты тауып бер!", "Қызыл түсті жапырақты тап!" – деп тапсырма береді. Балалар іздеп, жинап, салыстырады.

Жиналған жапырақтардан шеңбер, сурет немесе мүсін жасау арқылы шығармашылық элемент қосуға болады. Саусақпен ұстап, сипап тану – моториканы дамытады.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №13

"Жұмбақ өсімдіктер"

Мақсаты: Балаларды өсімдіктермен таныстыру, олардың ерекшеліктері мен түрлерін білуге үйрету, экологиялық мәдениет дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы: Балаларға табиғатта кездесетін өсімдіктердің сипаттамасы бойынша жұмбақтар беріледі. Мысалы, "Мен жасылмын, көктемде гүлдеймін, мені көбінесе адамдар бақтарында отырғызады" деп айтып, балаларға сол өсімдікті табуды ұсыну. Бұл ойын балалардың өсімдіктерді тануға және табиғатқа қызығушылықтарын арттыруға көмектеседі.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№14

«Гүл егіп көрейік»

Мақсаты:

Еңбекке баулу, өсімдіктерге қамқорлық жасау дағдысын қалыптастыру, табиғатты қорғауға тәрбиелеу.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балалармен бірге дайын гүл көшеттерін, топырақты және суқұйғышты дайындайды. Балалар кезекпен топырақ қазып, гүл отырғызады, кейін су құяды. Тәрбиеші әр балаға: «Гүлің қалай аталады?», «Оған қалай күтім жасаймыз?» деген сұрақтар қояды. Ойын соңында отырғызылған гүлдердің жанына баланың есімі жазылған белгілер қойылады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№15

«Құстар қалай дыбыстайды?»

Мақсаты:

Құстардың дауысын тыңдау арқылы табиғат құбылыстарына зейін қоюды және танымдық қабілетті дамыту.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: «Құлақ түрейік – не естіп тұрсындар?» деп балалардың назарын қоршаған дыбыстарға аударады. Құстың дыбысы шыққанда, тәрбиеші «Бұл қандай құс болуы мүмкін?» деп сұрайды. Дыбысты естіген бала оны қайталап, құс атауын атайды. Құстың суреті көрсетіліп, ол туралы қысқаша әңгіме жүргізіледі.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№16

«Жапырақ тап!»

Мақсаты:

Ағаш түрлерін танып, салыстыру арқылы бақылау және зерттеу дағдыларын қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балаларға алдын ала дайындалған 2–3 түрлі ағаш жапырағы көрсетіледі. Тәрбиеші: «Кім дәл осындай жапырақты тауып береді?» дейді. Балалар аулада жүріп, дәл сол жапырақты тауып әкелуге тырысады. Тапқан соң, жапырақты сипап көріп, оның пішіні, түсі, беткі құрылымы жайлы әңгімелейді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№17

«Досты тап!»**Мақсаты:**

Бір-бірімен тіл табыса білуге, бірлесіп әрекет етуге үйрету, көңіл-күйін көтеру.

Ойын барысы:

Балалар шеңбер құрып тұрады, тәрбиеші сипаттама береді: «Сары шапка киген досыңды тап та, оған қолыңды соз!» немесе «Кімде қызыл күртеше бар – соны тауып, бірге секіріндер!». Балалар бір-бірін іздеп, берілген әрекетті орындайды. Кейін жұптар ауысып, ойын қайталанады. Тәрбиеші балалардың атын атап, олардың бір-біріне жылы сөз айтуын сұрайды (мысалы: «Мен сенімен ойнағанға қуаныштымын»).

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы№18

«Кімге не керек?»**Мақсаты:**

Балаларды еңбек құралдарымен таныстыру, әр құралдың не үшін қолданылатынын түсіндіру. Коммуникативтік дағдыны жетілдіру.

Ойын барысы:

Серуенге шыққанда тәрбиеші балаларға күрекше, су құйғыш, тырнауыш көрсетіп, олардың атауын атайды. «Кімге не керек?» деген сұраққа балалар дұрыс құралды көрсетіп, колданады. Мысалы, бір бала гүлге су құяды, екіншісі құм тырнайды.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №19

«Жапырақ жинаймыз»

Мақсаты:

Табиғатқа ұқыптылықпен қарауға, тазалыққа, ұжымдық еңбекке баулу.

Ойын барысы:

Балаларға жапырақтарды жинау үшін шелектер мен күрекшелер таратылады. Тәрбиеші: «Алаңды таза ұстайық! Жапырақтарды дорбаға салайық!» деп нұсқау береді. Балалар бір-біріне көмектесіп, жапырақтарды жинап, қоқыс жәшігіне салады. Жинау барысында: «Бұл қызыл жапырақ екен!», «Қарашы, сарғайып кетіпті!» деп түсін айтып, сөйлеуге дағдыланады. Соңында бірге алаңның қандай таза болғанына қуанып, шеңберге тұрып, «таза табиғат» ойынын аяқтайды.

(экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, қамқорлық, шығармашылық дағдалырды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №20

«Тастан сурет жасайық»

Мақсаты:

Табиғи материалдар арқылы шығармашылық қабілетті дамыту, ұсақ моториканы жетілдіру.

Ойын барысы:

Балаларға ұсақ тастар, бұтақшалар мен жапырақтар беріледі. Тәрбиеші: «Күннің суретін кім салады? Ал кім гүл жасайды?» деп бағыттайды. Балалар жерге тастарды орналастырып, күн, үй, жүрек, ағаш сияқты қарапайым суреттер құрастырады. Жасалған суреттерді кезекпен көрсетіп: «Бұл менің күнім!», «Мен жүрек жасадым!» деп бөліседі. Соңында барлығы бірге табиғи материалдардан үлкен бір сурет құрастырып, бірлікке тәрбиеленеді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №21

«Табиғатқа саяхат»

Мақсаты: Табиғат құбылыстарын, өсімдіктер мен жануарлар әлемін танып білу, бақылауға үйрету.

Ойын барысы:

Тәрбиеші: «Бүгін біз табиғатқа саяхатқа шығамыз. Құлақ салып тыңдайық, не естиміз?»

Балалар құстардың даусын тыңдайды, шөптің иісін сезеді.

Тәрбиеші сұрақ қояды: «Қандай гүл көрдің? Ол қандай түсті?»

Балалар айналадан зат тауып сипаттайды: «Сары гүл», «Жасыл жапырақ».

Соңында балалар табиғатқа ренжітпей қарау туралы қорытынды жасайды:

- «Гүлді жұлмаймыз»,
- «Құмырсқаның илеуін таптамаймыз».

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №22

«Құсқа ұя жасайық»

Мақсаты:

Құстарға қамқорлық танытуға, бірлесіп әрекет етуге үйрету, еңбек етуге ынталандыру.

Ойын барысы:

Балаларға құрғақ шөп, бұтақтар, жіп пен мақта беріледі. Тәрбиеші: «Құстар ұя іздеп жүр, көмектесеміз бе?» деп сұрап, шөп пен бұтақтардан қарапайым ұя жасауды көрсетеді. Балалар бірігіп ұя салады, оны жерге немесе бұта түбіне орналастырады. Ұяға дән сеуіп: «Құсқа тамақ та дайындап қойдық!» дейді. Ойын соңында балалар өз ұяларын қоршап: «Тыныш болайық, құс келіп қалуы мүмкін!» деп бақылау жасайды.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №23

«Құстар не дейді?»

Мақсаты: Құстармен таныстыру, оларға қамқор болуға үйрету.

Барысы:

- Тәрбиеші құстың дауысын салып: «Шыр-шыр! Мен қарлығашпын, мен ұя салып жатырмын. Мені мазаламаңдар!»
- Балалар: «Жарайды, қарлығаш! Біз тыныш жүреміз!»
- Сұрақ-жауап ойыны: «Құсқа не береміз?», «Ұясын бұзуға бола ма?»
- Балалар жауап береді: «Ұяны бұзуға болмайды», «Құсқа нан береміз».

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №24

«Бақша күтімі» ойыны

Мақсаты: Балаларға еңбек дағдыларын үйрету, өсімдіктердің өсу процесін бақылау.

Құралдар: Кішкентай күрекшелер, су құятын шөлмектер, бақшаға арналған құралдар.

Ойын барысы: Балаларға бақшада өсімдіктерді суару, топырақты қопсыту сияқты қарапайым жұмыстарды орындау ұсынылады. Бұл ойын арқылы балалар еңбекке деген қызығушылықтарын арттырып, өсімдіктердің өсу процесін бақылауға мүмкіндік алады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы№25

«Жануарларды күт» ойыны

Мақсаты: Балалардың коммуникативтік дағдыларын дамыту, жануарларға қамқорлық көрсету.

Құралдар: Жануарлардың суреттері немесе ойыншықтары, су құятын ыдыстар.

Ойын барысы: Балаларға жануарлардың суреттері немесе ойыншықтары беріледі. Олар жануарларға қамқорлық көрсету үшін су құйып, оларды күту жұмыстарын орындайды. Бұл ойын балалардың жануарларға деген сүйіспеншілігін арттырып, жауапкершілік сезімін қалыптастырады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы№26

«Табиғат коллекциясы» ойыны

Мақсаты: Балалардың зейінін, есте сақтау қабілеттерін дамыту, табиғат заттарын жинау.

Құралдар: Шағын сөмкелер немесе себеттер, түрлі табиғи заттар (жапырақтар, тастар, гүлдер).

Ойын барысы: Балаларға шағын сөмкелер немесе себеттер беріледі. Олар серуен кезінде түрлі табиғи заттарды жинап, өз коллекцияларын жасайды. Бұл ойын балалардың зейінін, есте сақтау қабілеттерін дамытып, табиғатқа деген қызығушылықтарын арттырады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы№27

«Гүлдер әлемі» ойыны

Мақсаты: Балалардың танымдық қабілеттерін дамыту, табиғатқа деген қызығушылықтарын арттыру.

Құралдар: Гүлдердің суреттері, түрлі-түсті қағаздар, желім.

Ойын барысы: Балаларға гүлдердің суреттері беріледі. Олар гүлдердің бөліктерін (жапырақ, сабақ, гүл) түрлі-түсті қағаздармен қиып, желімдеп, толықтыру жұмыстарын орындайды. Бұл ойын балалардың табиғатқа деген қызығушылықтарын арттырып, шығармашылық қабілеттерін дамытады.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№28

«Кішкентай бағбан» ойыны

Ойын барысы: Балаларға кішкентай шелектер мен күрекшелер беріледі. Тәрбиеші: «Гүлдер шөлдеп қалыпты, кім көмектеседі?» – дейді. Балалар гүлдерге су құяды, құлаған жапырақтарды жинайды. Ойын кезінде тәрбиеші: «Қандай гүл көріп тұрсың?», «Судың түсі қандай?» деген сұрақтар қояды. Балалар кезекпен жұмыс істеп, бір-біріне құралдарын береді. Соңында балалар бірге қолдарын жуып, еңбек еткендерін мақтан етеді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№29

«Таза аула» ойыны

Мақсаты: Балаларды аула тазалығын сақтауға үйрету, табиғатқа ұқыпты қарауға тәрбиелеу.

Ойын барысы: Тәрбиеші: «Көктем келіп, жел жапырақтарды шашыпты. Кім көмектеседі?» – деп балаларды жұмылдырады. Балалар қолғап киіп, ауладағы жасанды жапырақтарды, қағаз қиықтарды шелектерге салады. Тәрбиеші әр балаға мақтау айтып, «Табиғат риза болды!» – деп қорытындылайды. Балалар өзара кезекпен жұмыс істейді және қай қоқыс қайда тасталатынын ажырата бастайды. Ойын соңында балалар «қоқысты қайда тастау керек?» деген сұраққа жауап береді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №30

«Гүлдерді қорғайық» ойыны

Мақсаты: Балаларды өсімдіктерге қамқор болуға үйрету, гүлдер әлемімен таныстыру.

Ойын барысы: Тәрбиеші: «Гүлдерге су керек, олар шөлдеп тұр» – дейді.
Балалар кішкентай су құятын ыдыспен гүлдерге су құяды.
Тәрбиеші: «Қай гүл сары? Қайсысы қызыл?» – деп түстерді де қайталатады.
Балалар гүлге жақындағанда аяғымен баспай, айналып өтуді үйренеді.
Ойын соңында тәрбиеші балалармен гүлдерге "рахмет" айтуды ұйымдастырады.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №31

«Орманда жұмыс» ойыны

Мақсаты: Балаларды еңбекке баулу, табиғатқа деген жауапкершілікті қалыптастыру.

Ойын барысы: Тәрбиеші балаларға: «Біз орманда жұмыс істеп жатырмыз!» деп хабарлайды.
Балаларға түрлі тапсырмалар беріледі: жапырақтарды жинау, гүлдерді суару, ағаштың айналасын тазалау.
Ойын барысында табиғатты қорғау жөнінде әңгіме жүргізіледі: «Неліктен біз ағашты суаруымыз керек?»
Балалар топпен жұмыс істеп, «тұрып қалған жапырақтарды жинау», «құлап қалған бұтақтарды қайтару» секілді тапсырмаларды орындайды.
Саяхат соңында балалар өз жұмыстарына риза болып, бір-біріне көмектесіп, аула тазалау жұмыстарын аяқтайды.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №32 «Табиғаттың достары» ойыны

Мақсаты: Экологиялық мәдениетті дамыту, табиғатқа деген жауапкершілік сезімін ояту.

Ойын барысы: Тәрбиеші балаларды табиғаттың түрлі элементтерімен таныстырады: ағаштар, өсімдіктер, жәндіктер.
Ойын барысында балаларға табиғаттың бір бөлігімен танысу үшін әрбір элементті көрсету керек (мысалы, ағаш, бұта, гүл).
Балалар осы элементтерге қамқорлық жасап, оларды қорғауға деген жауапкершілікті сезінеді: «Гүлдерге су құйсақ, олар өседі», «Құстарға жем берейік».
Ойын соңында балалар табиғатты қорғау туралы өз ойларымен бөліседі, әркім өз іс-әрекетімен қалай көмектескенін айтады.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №33

«Жәндіктердің достары» ойыны

Мақсаты: Балаларды табиғаттағы жәндіктермен таныстыру және оларға зиян келтірмеуге үйрету.

Ойын барысы: Тәрбиеші: «Мынау – құмырсқа жолы, олар жұмыс істеп жүр» – деп көрсетеді.

Балаларға: «Құмырсқаны баспайық, оның да үйі бар» – деп түсіндіреді.

Балалар шыбын, көбелек, қоңыз бейнелерін ойыншық түрінде іздеп табады.

Ойын барысында «Қай жәндік ұшады? Қайсысы жермен жүреді?» деген сұрақтар қойылады.

Ойын соңында балалармен бірге жәндіктерге қол бұлғап қоштасады.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №34

«Жас бағбан» ойыны

Мақсаты: Балаларды еңбекке баулу, өсімдіктерді күту дағдыларын дамыту, табиғатты сүйе білу.

Ойын барысы:

Балаларға гүлдер мен өсімдіктерді күту тапсырмасы беріледі.

Тәрбиеші балаларға су құйып, топыраққа көңілді шашып, өсімдіктерді күтуге үйретеді.

Балалар гүлдер мен өсімдіктердің түрлерін ажыратып, оларды дұрыс күту жолдарын үйренеді.

Ойынды орындау барысында балалар бір-біріне көмектеседі.

Тәрбиеші балаларға өсімдіктердің маңыздылығын түсіндіреді: «Гүлдер ауа тазартуға көмектеседі!»

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №35

«Қайда қалды?» ойыны

Мақсаты: Балаларды табиғатты қорғауға, қоршаған ортаны таза ұстауға үйрету.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға табиғатқа шыққанда жапырақтарды, қоқыстарды жинауға тапсырма береді.

Балалар әртүрлі қоқыстарды табады (қаламсаптар, қағаздар, жапырақтар) және оларды өз орнына салады.

Тәрбиеші балалармен бірге қоршаған ортаны таза ұстаудың маңыздылығын талқылайды.

Балалар қоқыс жинау жұмысы кезінде бір-біріне көмектесіп, ауладағы тазалықты сақтайды.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№36

«Құмырсқалардың жолы» ойыны

Мақсаты: Еңбекқорлықты тәрбиелеу, топтық жұмыс дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Балаларға құмырсқалардың бірлесіп жұмыс істейтінін көрсету үшін, топтарға бөлініп жұмыс істеу тапсырмасы беріледі.

Тәрбиеші балаларға құмырсқалар сияқты бірлесіп, өз мақсаттарына жетуді үйретеді: «Құмырсқалар бір-біріне көмектесіп, азық тауып келеді.»

Балалар жолды бірге жасап, оған «құмырсқалар» жолымен жүруді ұйымдастырады.

Тәрбиеші балаларға еңбектің бірігу арқылы қалай жемісті болатынын түсіндіреді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№37

«Құстарға үй саламыз» ойыны

Мақсаты: Құстарға қамқорлық жасау, еңбекке баулу, табиғатпен таныстыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға құстар үшін «үй» жасау тапсырмасын береді.

Балалар түрлі материалдар (құрылыс тастары, бұтақтар, жапырақтар) арқылы ойыншық құстар үшін ұя жасайды.

Тәрбиеші балаларға құстардың ұялары туралы әңгімелейді: «Құстар ұяларын ағашқа салады, ал біз оларға көмектесе аламыз!»

Балалар бір-біріне көмектесіп, ұяны бірге салады, соңында балалар өздері жасаған ұяларымен ойнайды.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы№378

«Табиғат жаңалықтары» ойыны

Мақсаты: Қоршаған ортадағы өзгерістерді бақылау, экологиялық мәдениетті қалыптастыру.

Ойын барысы:

Балалар серуен кезінде табиғаттағы өзгерістерді бақылауға шақырылады: «Жапырақтар қалай өзгерді? Құстар қайда ұшты?»

Тәрбиеші балаларға табиғаттың түрлі құбылыстарын көрсетіп, олардың өзгерістерін талқылайды.

Балалар көргендері туралы пікірлерін айтады және табиғаттың күзде қалай өзгертетінін түсінеді.

Ойында балалар табиғаттың маусымдық өзгерістеріне қатысты сұрақтарға жауап береді.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру